[illegible]

20 · [illegible]

[illegible]

...n Epistolas in versu:
...ontinentes; inquorum
...4 Novissimis: & de
...rte sing. ed D. Alexij &
...D ipse P. Jacobus Bi...
...ciet. Jesu.

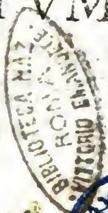
P. IACOBI BIDERMANI

E Societate IESV

EPIGRAMMATVM

LIBRI TRES.

MEDIOLANI, MDCLXIV.

Ex Typographia Ludouici Montiæ.

REIMPRIMATVR

Commiss. S. Officij Mediolani.

Carolus Ghioldus Theologus S. Nazarij pro Illustriss. & Reuerendiss. D. D. Archiepiscopo.

Franciscus Arbona pro Excellentiss. Senatu.

ILL.^MO, AC ERUDIT.^MO

D. FRANCISCO MEDIABARBA BIRAGO

Patrono, ac Mæcenati suo

Lodouicus Monti

S. F.

Rubesco, quotiescumque Euripidis peruoluo mente dictum in Andromeda σιωπὴ δ᾽ ἄπορος ἑρμηνεὺς λόγων. scilicet Silentium obscurus est Interpres sermonis. *Et ea causa erubesco quod tamdiù silentio absconderim meam erga te deuotionem, nec meo obsequio lumen loquens dederim. Si parcus hucusque fui, & tu parcere ne dedigneris, & in occasionem potiùs quã in me crimen reÿcere. Nunc cum ex meo Typographeo Bidermani eruditissima, & suauissima epigrammata re-*

cussa maiori fide, & diligentia, in diem prodire debeant, hac occasione non abutendum duxi, vt & seruitutem meam, & obsequium D. Tuæ testarer, & libro Patronum quererem libro dignum. Hunc qualiscumque sit tibi dedico meosque labores, quos in hoc tantum habeo tibi libens dono. Scio libellum hunc paruum, & non equalem virtuti tuæ, quæ vbique fulgens renidet, quæ iuncta Familiarum tuarum MEDIOBARBÆ, & BIRAGÆ nobilitati, & Maiorum Tuorum virtutibus gratum adhuc odorem spirantibus, in te vna tota sic existit, vt de te Inuidiæ iam sit locus, & tu extra inuidiam sis, & spes te videndi à tua virtute eò elatum quò iam euexit maiores tuos ad Tribunalia, Trabeasque, non longè absit. Sed eo consilio hoc tibi dicaui, vt meum æs alienum si non de integro, saltem modicè soluerem, inuidisque quam benè laboribus meis Patronos eligere sciam demonstrarem. Vale.

BE-

BENEVOLO LECTORI bene.

Pigrammata, quæ Adolescenti etiamdum, aut certè Iuueni mihi exciderant, & sparsim, vt cuique licuit, effugerant; :a visum est multò post è fuga retrahere, & ex omni numero pauca solùm in has modici libelli angustias cogere. Placuit autem in lemmatum varietate, delectum habere; nec nisi Sacra ferè, eaque maximam partem Historica centuriare: plerisque alijs exauctoratis, quibus idem Argumentum non esset. De vtroque genere,

quæ-

quædam hic monere, necessarium duco.

I. De Sacris quidem: Non decuisse professionem meam, vt in alijs scriptitandis magnopere sudarem. Quis enim cordatus, in Poeta religioso aut Mimicos sales expectet; aut mordaces Satyras amet? aut adulantes Hendecasyllabos probet; aut molles Elegos ferat? Abeste dedecora Carminum à calamo Christiano: Plus satis in hoc Agone illusum est Musis iam olim. Et si Peligni, Vmbrique tum defuissent, Aeui nostri infamia non vnum Bezam suppeditasset, qui Parnassum pessimis argumentis incæstaret.

II. De Historicis porrò non dissimulo me in eo genere consectando maiorem operam posuisse; quòd videbam eadem cùm in Martiali & Claudiano, tum apud alios primi ac medij æui poetas, non siue plau-

su

su excepta fuisse; & verò peculiarem ijs siue dignitatem à materia, siue illecebram ab oratione conciliari posse. Atque eadem caussæ fuerunt, cur longiuscula plerumque mallem. Quanquam hodie sunt, qui singulis prope Versibus absolui Epigramma debere contendunt; & se magnifice locutos credunt, cùm in omnibus paginis suum illud Acutum, CVR, QVIA, decies increpuerunt. Qui profectò, vt modestissimè dicam, & sua se inscitia, & veterum Poetarum iniuria satis confutant. Si tamen vincere in hac caussa tam pertinaciter laborant, vltrà non pugno: Quodlibet nomen Versibus imponant; & eum bona venia, quasi à Quinquennalibus victores discedant.

III. In tertio deinde Volumine, Miscellanea sunt; quorum aliqua perstringunt

mo-

modicè quosdam ; sed vel sublato nomine, vel personato. Quòd si quis se ipse prior infamauit, aut nomen suum labe publica aspersit ; is tametsi nominabitur, Epigrammati meo nihil imputabit. Ipse enim satis iam sibi cauit, ne quid de honore suo amittere posset.

IV. Postremò, ex his Epigrammatis nonnulla, iam antehac vel libris editis vulgata, vel formis Sadlerianis subscripta passim circumferebantur. Quæ etsi tum nullum auctorem præse tulere, mei tamen iuris esse nunquam desierunt. Agnosce Lector & vale : ac siqua probas, Deo vni omnia assere ; siqua secus, excusa beneuolè, & errantem mone ; Neminem alium habuisti minus pertinacem ; vt qui hæc mea aliaque omnia Ecclesiæ iudicio sanctissimè velim permissa.

EPI-

EPIGRAMMATVM

LIBER PRIMVS.

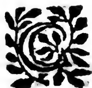
CHRISTO

Domino Deoque suo ter opt. max. Sacer.

40 –

PROGRAMMA

AD CHRISTVM DOMINVM Deumque noſtrum.

HRISTE pios luſus, prima ioca parca Iuuentæ,
Et nullo imbutos accipe felle Sales;
Sparſa Lycambeis hic nulla cruoribus haſta,
Nulla per infamem iacta ſagitta Paphum.
Pota ſed Aonijs mihi Muſa eſt parciùs vndis,
Ebria ne nimius falleret ora liquor.
Nam, ſcio, Caſta probas, & verſo pollice damnas
Carmina, Peligno quæ maduere ioco.
Hinc veniam malè compta putat ſe Muſa mereri;
Optat enim domino Caſta placere meo.
Vos tamen hoc Phrygij reprehendere pergite Galli.
Plus bonus à vobis nollet habere liber.

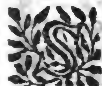
EPI-

EPIGRAMMATVM

Liber Primus.

I.

Lacrimæ Christi Nascentis.

SEV lacrimas fera, Christe, tuas tigris vlla videret,
In lacrimas tigris solueret ora suas
Siue tuos questus audirent saxa, repentè
Ad questus fierent mollia saxa tuos.
Christe, quid hoc monstri est? Ego, te lacrimante, cachinno.
Et nihil, vsque licet, Christe, querare, queror.
Dura minus tigris est; Minus, ah minus? aspera petra est.
Ridet homo: fieret si petra, fleret homo.
Tigris ero; plorare feræ modò pergite tigres:
Pergite dura queri Marmora, Marmor ero.

II.

S. Antoninus, spectris infernis illusus.

Nox erat: at Noctem rutilæ fax æmula Lunæ
Mutato fieri iusserat ore diem:
Cùm vigiles sine teste trahens Antonius horas,
In sua cælestem vota vocabat opem.

Quas vbi Larua preces Acherũtia sensit, ad arma,
Continuò socios è styge ad arma vocat.
Et vario terrore vijs Nemus omnibus implens
Mille suas voces tollere Monstra iubet.
Mille repentè feras Antonius aspicit Orci.
Vocalesq; audit Mille repentè feras:
Setigeros grunnire Sues; rugire Leones,
Et patrio Arcadicos rudere more greges.
Et Libycos barrire boues; & frendere tigres,
Atque vlulare lupos, atque vlulare canes.
Quodq; magis syluam confundere cœperat, idem
Mutata vidit rudere voce Sues:
Auritos rugire greges, grunnire Leones,
Et barrire lupos, atq; vlulare tigres.
Informes timuit Nemus hac in imagine formas,
Lunaq; discordes horruit excubias.
Sed formas ridens, vocesque Antonius, vltro
Exprobrat imbelli Punica monstra Stygi:
Et, licet, Orcus, ait; Tigrimq;, Lupumq;, Caneq;,
Atque referre Suem nouerit, atq; bouem:
Ora tamen Porci velocius, induit Orcus,
Nam simul addita erat littera, Porcus erat.

III.

Flagellum Christi sanguine purpuratum.

Iratus Domini post quàm nudata satelles
Intento cupijt terga secare flagro,
Saeui-

Sæuitiem voluit refugum damnare flagellum,
Immitemq; inter mitius esse manum.
Sed parere manus cùm cogeret impia, flagrum
In Domini Tergo protinus erubuit.

IV.

S. Felix, inter aranearum telas ab hostibus defensus.

Vrbs vbi Nola stetit prælis vicina Falernis,
Ingenij specimen grandis Arachna dedit.
Multus ibi Lictor vestigia fortè legebat,
Per quæ visus erat Mysta dedisse fugam.
Mystaq; lictores iam senserat esse propinquos,
Iam tergo iniectas penè coire manus;
Et nusquam loca, tuta fugæ supèr vlla; nec vlla
Qua profugus posset fallere, vallis erat.
Numinis ergo fidem, querulo vocat ore: vocatã
Numinis extemplo sensit adesse fidem:
Nam veteli suberat felix discordia Muri,
Quem vacuo ruptum vidit hiare sinu.
Huc subiens; hoc, inquit, habes, si viuis, Asylum;
Aut certè tumulum, si morieris, habes.
Vix bene dum muri penetrarat in abdita Mystes,
Cùm patulas lictor restitit ante fores.
Suspectasq; ratus, subijt; nisi visa iuberent
Iam penè illatum signa referre pedem.
Nam grauido velox è viscere fila tetendit,
Et medios illis clausit Arachna lares.

Lictor vt hoc ſeptas vidit propetaſmate valuas,
Hunc ſibi ſuſpectum iam negat eſſe locum.
Arceturq; ſpecu, (quis credere poſſit?) aperto,
Ceu foret obiectis ſepta latebra feris.
Quippe iubente Deo, cùm neret aranea telam,
Tela videbatur, Murus ahenus erat.

V.

B. Ignatius, iam cælo receptus.

Eminus aſpiciens ego quondam Sidera, dixi,
Aſtra placent; Serua res tibi, terra, tuas,
Nunc ipſis aliquid video formoſius Aſtris:
Parcite, ſordetis iam propè & Aſtra mihi:

VI.

Aliud de eodem.

Qua toties Oculis ſpectaſſe madentibus aſtra.
Hoſpes in Auſonia fertur Iberus humo;
Illa, procul ſpectata licet, procul Aſtra placebant
Sordebatq; mero putida terra luto.
Nunc eadem Loiola videt dum cominus idem
Strata ſub emeritos Aſtra venire pedes:
Suſpiciant alij gemmata palatia, clamat;
Iſta, mihi quamuis deſpiciantur, Amo.

VII.

S. Paulus Anachoreta, corui obſequijs paſtus.

In Peluſiacæ ſpelæo exegerat vmbræ
Secula cornici vix ſuperanda ſenex.

Huc

Huc ſubigente metu puer iuerat ille, notatos
Senſit vt affini proditione lares:
Illum nullus ibi, nullum ille ibi viderat: vni
Acta feras inter noxque dieſque fuit.
Sic bis dena ſeni properarant luſtra; nec vllo
Paſtus ab humano vixerat obſequio.
Sed cùm longa famem facerent ieiunia, ferre
Tunc ſibi morigeram prandia vidit Auem.
Illa ſeni, dum ſolus erat, ſtata fercula portans,
Farrea dimidia pro dape liba dabat.
At peregrè longæuus ei cùm venerat hoſpes,
Attulit integras ala miniſtra dapes.
Vberiora dari ſi vis tibi fercula; plures
Inuita; ad numerum fercula Coruus habet

VIII.

Chriſti facies in velo Veronicæ expreſſa; ad hominem ſpectatorem.

Cernis, vt in picto liueſcant vulnera velo?
Et pius à læſo defluat ore cruor:
Stant oculi lacrimis; infeſtant tempora ſentes;
Et caput impexis ſquallet inerme pilis.
Forma caret forma; color illi eſt abſque colore:
Qua fuit arte, rogas, picta tabella? Tua.

IX.

Chriſtus Dominus, tribus telis orbem fulminare paratus; ſed à Beatiſſima Virgine impeditus.

Numen vt excelſo deſpexit abæthere Terras,
Vidit

Vidit ibi ſtudijs omnia plena tribus.
Inde ſupercilijs incedere grandibus omnes;
Inde manum vetitis omnem inhiare lucris.
Ignibus inde omnes ardere Cupidinis. Et mox
Iſta triplex plectet crimina fulmen, ait,
Arreptoque manus impleuit fulmine; quale
Sparſerat in clades antè, Gomorrha, tuas,
Iamque ſtatas vindex in pœnas dextra ruebat.
Accidit ad dominos cùm bona Virgo pedes.
Et quò ſpectat, ait, tanti, Deus, ira furoris?
Quemue tribus ferient tela triſcula minis?
Cerno quidem Terræ funeſta piacula; cerno,
Et dudum votis exſecror illa meis.
Si tamen irritant iſti tua fulmina mores,
Quando tuo intactus fulmine mundus erit?
Parce pia punire manu. Non cernis, vt ægro
Hic medicas orbi tendat, & ille manus?
Hic Franciſcus erat; Franciſci erat ille gemellus:
Alter ibi viſus Virgini, & alter erat.
Fulmina nunc peior timet altera mũdus. An alter
Fulmina Franciſcus qui remoretur adeſt?

X.

Ieſus puerulus Tergum ſerpentis ſtygij calcans.

Grandia Lethei premit infans terga colubri;
Nunquam aliàs orcus tam graue ſenſit onus.

Aliud

XI.

Aliud ad eundem.

Vix pede posse tuo consistere crederis infans,
Et stygiam calcas iam pede vtroq; feram.
Ah satis informem planta dignatus es Hydram;
Stare potest humeris iam tua planta meis.

XII.

S. Benedictus, tintinnabulo vocatus.

Quà super exesis informia rupibus antra
Tergeminos spectant non procul esse lacus.
Hic totam Benedictus erat trieterida: & Hospos
Hospitis vnius conscius vnus erat.
Vnus hic & panes, & fercula menstrua furtim
Et reliquam farto corbe ferebat opem.
Fortè aliquando caua pendens à rupe, sub imum
Fercula mittebat fune ligata specum:
Tinnulaq; oppleto suspenderat æra canistro,
Aera, propinquantum tinnula signa dapum:
Cùm petijt saxo styx tintinnabula, ne qua
Disceret allatos hospes ab ære cibos
At nihil Orce sapis, dum tinnula percutis æra:
Percussa audiri clarius æra queunt.
Fac tamen, vt nullo Benedictus ab ære vocetur:
Ieiunum poterit muta vocare Fames.

XIII.

In Sacrilegam manum, quæ Christum cecidit.

Annæum.

Annæum ſtanti quondam Chriſto ante tribunal.
Inſontem manus eſt auſa ferire genam.
Siſyphe pone tuas, Ixion exue pœnas;
Omnis in hac debet viuere pœna manu.
Sed facilem ſceleri pœnam cur imprecor? ipſum
Tale ſibi facinus maxima pœna fuit.
Scilicet erubuit Deus inter verbera; quando
Militis in dextra debuit eſſe rubor.

XIV.

Imago B. Aloyſij, in Crucem intenta.

A Crucis aſpectu, Gonzagæ pendet Imago,
Ipſa, quod archetypon fecit, imago facit.

XV.

S. Menradus, familiaribus coruis vſus.

Gratuita Menradus aues cùm paſceret eſca,
Quam ſibi de dapibus dempſerat ipſe ſuis,
Alituum venere greges ad prandia iuſſi,
Turbaq; Nutricem viſit alumna domum.
Venit & aſſuetus furtis; licitaſq; popoſcit
Iam melior, roſtro Coruus hiante dapes.
Sed quernas vbi latro ſude in inerme patroni
Impius illiſit terq; quaterq; caput,
Concidit ille pius defectis ſenſibus hoſpes,
Et volucrum altrices ſuccubuere manus.
Interea de more redit ieiunus ad eſcam
Cernus; at in manibus pabula nulla videt.

Aſſilit

Assilit ergo frequens, & blandus adābulat; & quā
Sæpe datam meminit, poscit alumnus opem.
Iamq; latus rostro, iamq; alà verberat; ipsas
Officijq; manus vngue iocante monet.
Parcere *M*entado si fustis noluit; isti
Debebat saltem parcere fustis aui.
Nunc non vna tibi, latro, hæc fuit impie cædes
Mactasti insontes fuste fameque duos.

XVI.

Puerulus Iesus, gratiæ plenus.

Cùm Deus humanæ promitteret omnia genti,
Quæ vel habet Tellus, quę vel Olympus habet:
Obstupuit nimio turbatus homuncio voto,
Nec sibi sat laxos est ratus esse sinus.
Non capit, ò *S*uperi mea vestram angustia gazā,
Nec breuis effusis sufficit arca bonis.
Componi poterunt hæc votis dona duobus;
Sit sinus hic maior; Gaza sit ista minor.
Cauit vtrumq; Deus; dum per Compendia, paruo
Omnes in pueri corpore clausit opes.

XVII.

Beatissima Virgo, & S. Elisabetha.

Virgo parens Iesu; Genitrix Ioannis Elisa.
Felix quæq: suo pignore Mater erat
Magna sed ante alias fuerit licet vtraq; Matres,
Vtraque prole sua debuit esse minor.

An-

XVIII.

Angeli infrà, circaque pedes Beatissimæ Virginis adpicti.

Libera sublimi portatur in æthere Virgo,
Et colit impositos subdita Luna pedes;
Aligeri circaq; volant, infraq; Ministri;
Ne mirare; suprà nemo volare potest.

XIX.

S. Vvinalocius, mare siccans, & aridam irrigans.

Stabat in Oceani fugiturus littore; sed nec
Nauta, nec in sterili littore nauis erat.
Quo tendemus? ait, VVinalocius: Impedit omnẽ
Seu defecta ratis, seu maris vnda viam.
Sed licet obstet, ait: pedibus tamẽ æquora nostris
Omnia reiecta peruia puppe dabo.
Æquoris inde manu VVinalocius increpat vndã,
Et refugo hinc atq; hinc paruit vnda salo.
itrea dixisses insurgere mænia; vidit
Qualia Erythreo surgere turba mari.
Transijt ergo pedes, mirantibus æquoris vndis,
Inq; suum redijt transita lympha vadum.
Ad loca sed post quàm VVinalocius arida venit,
E squallẽte nouas puluere duxit aquas.
Quis nouus hic Moses? Vbi lĩpha est, lympha recedit:
Nulla vbi lympha fuit, lympha repentè fluit.

Ad

XX.

Ad Beatissimam Virginem, pro infantulo dormiente excubantem.

Sopiti bona claude parens duo sidera nati;
Orbis habet soles, te vigilante duos.

XXI.

Imago Pueruli Iesu, verissimè lacrimantis.

Cernere si quis auet rorantia Numinis ora,
Lapsaq; per madidas viua fluenta genas;
Cernat Apelleis hæc ora natantia guttis;
Tinctaq; diuinis ora putabit aquis.
Quàm similes ars fecit aquas? Hanc flere tabellã
Siue Deus vidit, siue tabella Deum.
Imò suos iterum si Numen funderet imbres,
Crederet hæc imbres esse tabella suos.

XXII

S. Barbara Virgo Martyr.

Barbaricæ mihi nomen erat gentile puellæ,
Id genitrix nomen iussit, id esse pater.
Sed dum vita meos ostendit publica mores,
Mentitum nomen se videt esse meum.

XXIII.

S. Iodocus, annona diuinitus missa pascitur.

Arcta fames, vacuæq; grauis penuria mensæ
Auia desertæ cinxerat antra casæ.
Regius exul ijs Iodocus agebat in antris,

Pa-

Pulſabatq;pia perdius aſtra prece.
At quia dura fames ſpem vincere perſtitit omnẽ,
Atque manus nullam præbuit vlla ſtipem:
Terra rogatur opem: ſe i opẽ negat arida tellus;
Imploratur Homo: ſed nihil audit Homo.
Audijt vnda precẽ: nulloque repente Magiſtro
Miſit pane graues ad famis antra rates.
Verterunt elementa fidem: Sitientibus olim
Vnda dabat potum; nunc dedit vnda cibum.

XXIV.

Statua S. Petri, aſſiduè lacrimantis.

Ecce genas? longi monimenta perennia luctus:
Fundit adhuc veteres forma ſuperſtes aquas.
Innumeris peccaſſe putas hunc noctibus: vna eſt:
Noctem vnam innumeri iam doluere dies.
Hei mihi: quã lõgè, Petre, differo? Plurima Noxæ
Nox fuit; & pœnæ vix fuit hora mihi.
Erramus. Mea, Petre, tuis iam culpa querelis
Conuenit; & lacrimis iam tua culpa meis.
Commutare decet. Lacrimas ego fundere pergã:
Parcere tu lacrimis incipe, Petre, tuis.

XXV.

Beatiſſima Virgo, ſtellis ornata, & filium vlnis complexa.

Stella humeros, & mitra caput, licet, aurea cingat
Implent dona meos nobiliora ſinus.

Ana-

XXVI.

Anachoreta anonymus, difficili aquatione vsus.

Sueuerat assiduus longinquo ex amne, remotum
In magale suam ferre Sititor aquam:
Denique pertæsus; ripa decreuit in ipsa
Contiguam lymphis ædificare casam.
Hæc meditãs, haustũ referebat ab amne liquorẽ;
Iamq; extremus, ait, tu meus esto labor.
Alteram enim Phœbus cùm lucẽ ostẽderit orbi,
Non eris à laribus lympha remota meis.
Dixit, & obuersus cælestem vidit Ephebum
Obseruare suos, & numerare gradus,
Attonitusq; rogat, quæ caussa subegerit ipsum
Sollicitè positos dinumerare pedes?
Ille, quot, inquit, habet sollennis aquatio passus,
Tot sua quisque tuus præmia passus habet.
O numera: Duplicabo gradus, ait alter; & haustas
Littore ab extremo ferre placebit aquas.
Longius inde duplo solitas contendit ad vndas:
Visusque est duplo iam labor esse minor.

XXVII.

Beatissima Virgo, ab Angelo salutata.

Mortali cœlestis Aue cùm lingua puellæ
Diceret, ò signum grande salutis Aue:
Erubuit mutata genas vultumq; puella,
Et sua in obiectam lumina fixit humum.

Con-

Conuenienter humi, Virgo, tua lumina figis.
Omnia sunt oculis inferiora tuis.

XXVIII.

Angelus B. Virginem salutans.

Virginis ora Sacer cùm talia cerneret Ales;
Qualia nulla hominis viderat ora prius:
Ad socios conuersus, Humi procumbite, dixit;
Terra aliquid; Superi quod venerentur, habet.

XXIX.

Simeon Stylita.

Quæ noua sublimi libratur in aere moles?
An rediuiue tuum Phœbe colosson habes?
Stat Simeon, oculisq; videt sublimibus astra.
Excelsòque humilem sub pede ridet humum.
Nulla dies illum, Nox cernit nulla iacentem.
Nec cernit Soles ille, nec Astra sedens.
Stans videt vsq; diem, videt vsq; recedere noctē,
Stansque aliam noctem, stansque redire diem.
Sic vnam per lustra premit plus dena columnam,
Et Simeone prius fessa columna fuit.
Nubibus ex altis mortalia despicit: & se
Siue aduersa supra, siue secunda, videt.
Iam cingare licet Simeon à nubibus istis;
Clarus in his orbi nubibus esse soles.

Chri-

XXX.

Christus ad ingratum hominem; die Natali.

In stipula feci oque puer dum vagio culmo,
Me colit obnixo rustica turba genu.
Stellata toties ego nunc tono maior ab aula,
Maioremque minùs me tamen illa colit.
Ingenio cogam: si non nisi parua coluntur,
Ad stipulas infans ergo redibo meas.

XXXI.

Imago Beatissimæ Virginis.

Pingeret ipsa suos si iusta modestia vultus,
Virginis hæc huius pingeret ora sibi.
Hinc, puto, Cœlicolis est tanta modestia; possunt
Illam de vultu discere, Virgo tuo.

XXXII.

Zeno Anachoreta ab Angelo reficitur.

Ibat inexpliciti nemoris per deuia Zeno,
Qualetuum fertur, Creta, fuisse nemus.
Et neq; iam gnarus quo tramite pergeret vltrà,
Et neque qua demum parte rediret, erat.
Interea cœpere simul discedere vires,
Et gelidi nullum robur habere pedes.
Esca viatori deerat simul omnis, & vnda,
Inque via nullam viderat erro viam.
Opportunus ibi sublimibus ales ab astris
Attulit in grauido munus vtrumque sinu.

Ille diu dubius panem præferret, an vndam?
Suauis enim & panis, suauis & vnda fuit.
Sæpe iube Zeno vires succumbere; Morbum,
Talis vbi est Medicus, vel simulare velim.

XXXIII.

Ad B. Magdalenam in charta lacrimantem.

Seu tumulum fratris, seu Christi busta reuisis,
Seu notos Domini procidis ante pedes:
Tota mades lacrimis; & in omnibus vna tabellis
Assiduo pictos imbuis imbre sinus.
Quādo voles fletus, bona Magdali sistere pictos?
Cùm facies viuis vestra madebit aquis.

XXXIV.

S. Lazarus, ante Ianuam diuitis abiectus.

Lazarus informi deformis ab vlcere, paruam
Oratum à magnis Ciuibus ibat opem:
Venit ad ingentem postremò diuitis aulam,
Certam ibi pellendæ spem ratus esse fami.
Ebria enim sonuit Calicū aula trahonibus: ipsęq;
Exundante fores immaduere mero.
Ergo parare preces, & vota mouentia, perstat:
Esuriens potas Lazarus ante fores.
Hic quamuis stridente vapor nidorque culina
Plurimus, immensas proderet esse dapes.
Exiguæ Cereris micam tamen ille poposcit;
Quæq; petita fuit mica, negata fuit.

Crudelem

Crudelem attoniti Dominum fugere Moloſſi,
Et parcam auerſi deſeruere domum.
Spectatoque pedum mananti pure, iacentem
Ante ægrum placidi procubuere canes.
Et ſimul exſerto blandæ propetaſmate linguæ
Certarunt laceros lambere quiſque pedes.
Quis docuit mores in auaris ædibus iſtos?
A veſtro certè non didiciſtis hero.
Dimigret in terris pietas, non emigrat: Eſſe
Quando recuſat homo, ſcit Canis eſſe pius.

XXXV.

Puer Ieſus, ſupra ſuum Nomen inſiſtens.

Ipſe tuum inſiſtis, Ieſu pulcherrime, Nomen;
Stare loco nuſquam nobiliore potes. (ges,
Nomen enim, famulo, quod adorant poplite re-
Solùm infra dominos debuit eſſe pedes.

XXXVI.

Chriſtus, ſpinis coronatus ad hominem.

Mitia quòd cingant implexi tempora ſentes,
Cœleſteſque tegat ſpinea ſilua comas.
Includenda nouo mea ſunt mihi tempora ſepto,
Paullùm vt ab humana ſint mihi tuta manu.

XXXVII.

S. VVulmarus, crepitaculo ad cænulam vocatus.

Silua erat, & vacuæ VVulmarius incola ſiluæ;
Et comes in ſilua nemo ſecundus erat.

Solus ei patrijs germanus ab ædibus, omnem
Sæpe ministrato pane ferebat opem.
Sed quoties veniebat opem laturus, vt alter
Eminus, allatas sciret adesse dapes,
Insonuit rauco stridore; famemque citauit
Pensilis iligna malleus in tabula.
Hospes ibi, quamuis auræq; vndæq; susurros;
Facundasque libens aure probaret aues,
Germano pulsante tamen, de valle reuersus
Stridentem tabulæ cœpit amare sonum.
Et, licet, inquit, aues cantarint suauiter omnes,
Malleus accinuit suauius iste mihi.

XXXVIII.

S. Scholastica, ritu columbæ in cœlum euolans.

Vltima clausisset cùm fata Scolastica, tolli
Candida confestim visa columba fuit.
Quã Benedictus vbi conspexit ad astra volantẽ,
Nunquam alius cupijt Dædalus esse magis.

XXXIX.

S. Sebastianus, ad sagittarios tortores.

Brachia siluestri religantur inermia trunco.
Astrictosq; tenet barbara silua pedes;
Ipsa etiam careant mea ne præcordia silua,
Penè aliam siluam vestra sagitta facit.

S. Clara,

XL.

S. Clara, ferculum Eucharisticum præ se ferens.

Prætentum gestas ipso præ pectore Solem;
Iam bene te Claram dicere virgo potes.

XLI.

S. Landelinus, fontem eliciens.

Cùm fera Santonica squallerent prata Saburra
Siccaq; fontanas terra negaret aquas:
Perculit elato sitientia Tesqua bacillo
Hospes; & in baculi verbere pondus erat.
Imperium nam terra viri mirabile sensit;
Fundere prõpta omnes, quæ peterentur, opes.
Auxilium rogat ille Siti: neq; Terra recusat;
Seu danda vnda foret, seu mera danda siti,
Dixisset se velle merum; mera vina dedisset;
Mellea dixisset flumina, mella daret.
Optasset Terræ lac iret ab vbere; iisset
Lacteus insuetis humor ab vberibus.
Tandẽ vndã optanti, Tellus dedit ilicet vndã:
Gratior hæc illi melle meroque fuit.
Nũc scio, cur Tellus tã prõpta profuderit vndas?
Nam percussa graui verbere, fleuit Humus.

XLII.

Pueruli Iesu fuga in Aegyptum.

Vix ingressus erat vicini Regna Canopi
Bethlemius profuga cum genitrice puer:

Vndiq; fracta Stygis crepuerunt mõstra; ruẽtesq;
Obstupuere suos fana profana Deos.
Sic totus placidi tremit orcus ab ore puelli
Quid, quando iratum viderit orcus, aget?

XLIII.

Christus fune ligatus, ad mortales.

Brachia perplexus constringit inermia funis,
Atq; iniecta duplex vincla lacertus habet.
Terra timere mei iam desine fulminis iras,
Nulla queo vincta stringere tela manu.

XLIV.

Iesus infantulus, in sinu beatissimæ Virginis.

Hunc ego sæpe sua poscebam à matre puellum,
Quem mea complexu stringeret vlna suo.
Sed mater toties orata, negauit; & illum
A solito auelli noluit illa sinu.
Hanc quoq; sæpe sua poscebam à prole parentẽ,
Acciderem charos cuius ego ante pedes.
Sed proles toties orata, tenacius hæsit,
Et sine se Matrem noluit esse suam.
Quid faciã? Negat hæc puerũ; negat iste parentẽ
Nec vult alteruter se dare, vterque dabit.
Nam matri eripiam puerum; materq; sequeris.
Vel matrem eripiam; sponte sequere puer.

De

XLV.

De Imagine beatissimæ Virginis, filium sinu gestantis.

Quisquis es, absq; meo qui me vis pingere nato.
Me sine me potius pinge, dolebo minus.

XLVI.

S. Sabbas, lacrimis fontem elicient.

Dum negat impoto Inueni lux tertia potum,
Et metuunt quartam torrida labra diem,
Iam pallere color, iam victæ occumbere vires,
Et nullus vitæ cœperat esse vigor:
Nec nisi lucus erat circũ, & plaga inhospita circũ,
Inquè illa Sabbas, & comes ille plaga.
Institit hic fontem sitienti quærere Sabbas,
Quæsiti nusquam copia fontis erat.
Quæsijt humenti stagnantem in valle paludem,
Stagnabat nullis vallibus vlla palus.
Vertit ad aerias postremò lumina nubes,
Nulla in ijs signum nubibus vnda dabat.
Fleuit; & è lapsa salierunt flumina gutta,
Nescieras fontem tam propè, Sabba, tuum.

XLVII.

Ad beatissimam Virginem in tabula depicta, & cælitibus, Pueròque Iesu cinctam.

Virgo, tuas circum placidè considere plantas.
Ætherium famulo cum grege cernis herum.
Ergo tuum bissena, licet, caput astra coronent:

Cingunt serta tuos nobiliora pedes.

XLVIII.

S. Thecla Virg. Mart. inter feras picta.

Tuta feras inter iam pictas viuit imago;
Vixi inter veras olim ego tuta feras.

XLIX.

B. Magdalena, ad Crucem procumbens.

Magdalis vt fixo moribundum in stipite vidit,
Quod quondam Assyrio lauerat imbre caput;
Et validis penetrata pedum vestigia clauis,
Perq; decussatas brachia tensa trabes;
Stipite penderent humili si brachia, dixit;
Ferrem ego nunc palmis oscula, Christe, tuis.
Scala foret; peterem terebrati pectoris antrum,
Abluerem q; meis vulnus hians lacrimis.
Stans ego mulcerem madidis duo genua labellis
Nunc possum extremos prendere flexa pedes,
Malo pedes, ah malo pedes, pars corporis ista
Iam didicit lacrimis ima fauere meis.

L.

S. Kvnegunda, inter ignes illæsa.

Testatura viro saluum Kvnegunda pudorem,
In candente libens vomere fecit iter.
Exploratorem sed vbi pede contigit ignem,
Non fuit in planta sensus, in igne fuit.

Nil

LI.

Apollonius Anachoreta.

Nil aderat, nisi turba frequens, & plurima siluæ
Robora; & in silua nil nisi multa fames:
Solus in hac silua, turbaque, fameque Sacerdos
Magnanima turbam voce famemque stitit,
Quippe manus cœlo cum tenderet; illa iubetur,
Quaslibet esuriens poscere turba dapes.
Ille volema petit Syrio dependula ramo;
Auditusq; statim poma volema videt.
Mala alius raro sibi munere Persica poscit.
Persica confestim mala cupita capit.
Hic sibi vina rogat Campano Massica prælo
Campanoque bibit Massica vina cado.
Hic niueos optat, molliq; siligine panes,
Continuò optanti missa siligo fuit.
Pæstani placeant violaria naribus horti;
Dentibus hæc potuit silua placere magis.

LII.

In imaginem B. Agathæ.

Alternus viden vt grassetur in vbera tortor?
Carnificesq; ferat Secta papilla manus.
Nec fluat humor adhuc: Dubitat natura, mamil-
Candidus has deceat, purpureus ne liquor, (las

LIII.

De fœdere inter cœlum terramque icto.

Discordes animos cœlumq; solumq; gerebant,
Et nulla auditæ mentio pacis erat.
Fædera sed post quàm dare mutua venerat ales;
Terra suam caussam dixit, & Astra suam.
Quippe pater terris, & mater defuit Astris,
Res vtrisque pari iure cupita locis.
Lis decisa fuit; coierunt fœdera. Nostris
Iussa nouum Terris astra dedere patrem.
Astris Terra nouam pacta est dare libera matrē;
Sic coïere lucro fædera penè pari.

LIV.

De S. Catharina Senensi, spinis coronata.

Spinoso Catharina sibi cùm tempora serto,
Et vepribus septum cerneret esse caput.
Cingite crudeles mea dixit, tempora, vepres;
Non mea serta mihi, sed tua, Christe, dolent.

LV.

S. Guthlacus, ex Rege Anachoreta.

Patria regalis, Guthlace, palatia tecti,
Et quicquid rerum, quicquid opumq; fuit;
Ipsa Semiramij fastigia deniq; fastus:
Duceris æquoreæ posthabuisse casæ.
Scilicet obsessam pelagi spumantibus vndis,
Esse tibi censes regia tecta, petram.

Hic

Hic in pane dapes; hic potum quæris in vnda,
(Quanto erat in veteri lautior eſca domo)
Squamigeros alto tamẽ vndiq; ab æquore piſces,
Pennigeroſq; vides pranſus adeſſe greges.
Accinit icta tuæ turba inter prandia menſæ,
Adnatat ad placidos illa caterua pedes.
Nempe tuæ cupiunt menſæ nunc eſſe miniſtri,
Qui prius eſſe tuas ſe meminere dapes.

LVI.

Ad Chriſtum Dominum, in ludo ſpinis coronatum.

Ludit adhuc lictor tua circum tempora, Chriſte;
Ah: quid aget, quando ſerius eſſe volet?

LVII.

Nathanael, orci inſidijs petitus.

Vt clauſi penetrale laris reſeraret, & arctas
Panderet eluſo Nathanaele fores,
Inſtitit infernus, licet vſque occumberes, hoſtis
Vſque noua cautum fallere fraude ſenem.
Altera nãque ſubit, mox altera, & altera in ora,
Ora ſuis credit congrua ſiqua dolis. (virilem.
Hac pueri in laruam; in laruam hac ſubit arte
Deprenſuſque tamen vírque, puerque fugit.
Mox venit vt piſtor; mox vt piſtoris Agaſo;
Et mox quod piſtor, mox quod Agaſo, facit.
Ianque grauem ducens ſenis ad magalia mulam,
Perſonatus, opem, mulio clamat, opem:

Mula

Mula ait, ingenti succumb t onusta canistro;
Porge manum; panes fert mea mula tuos.
Audijt orantem Senior; foribusque reclusis
Extulerat primo limine penè pedem.
Ora tamen noscens Plutonia, risit; &, emptos
Hos mihi, ait, panes hoc crucis ære volo.
Mõstratumque manu crucis obijcit indice signũ;
Et cruce, tota Ceres illa soluta fuit.

LVIII.

De milite ad Christi tumulum excubante.

Vrgeat impositum licet ossa recondita saxum,
Et tumulum armato sepiat hasta metu.
Ossa tamen fugiunt rupto rediuiua sepulcro,
Et stupet elusas irrita tumba seras.
Et pauidus custos abiectis diffugit armis.
Quemque prius tumulum sepserat hasta, timet.
Nunc alio surgente times tibi funere, custos?
Plus olim incipies ipse timere Tuo.

LIX.

Heraclides, cruce serpentem fugans.

Ora lauaturus putealibus arida lymphis:
E stagnante senex fonte trahebat aquam.
At pia, quo Phlegethon deluderet hospitis ora,
Clam demersa suis imbuit haustra dolis.
Ergo venenatis vbi vasa reduxit ab vndis,
Admouitque haustris arida labra senex,

Hydria

Hydria deformes habuit conſpecta colubras,
Vt propè neſcires Hydria an Hydra foret?
Senſit adeſſe ſtygis ludibria ſueta; nec ipſe
Ludere conſueta diſtulit arte ſtygem.
Nā ducta cruce ſignat aquā; cruce perculit Hy-
Excuſſoq; bibit vana venena metu. (dram;
I nunc, & liquidas, ait, infice vipera fontes;
Quando eris Hydra mihi; claua erit iſta tibi.

LX.

De puero Ieſu duodecenni, inter Beatiſſimam Virg., & B Ioſephum medio.

Stat puer, & geminum ſibi iungit amore parentē,
Et geminus puerum ſtringit amore parens.
Illa tenet dextram pueri; tenet ille ſiniſtram,
Dignus vterque manu tali, & vtroque manus.
Reſtat adhuc, video, pueri ò pars tertia reſtat:
Nemo pedes prenſat: da mihi, Chriſte, pedes.

LXI.

De eodem, inter B. Virg. & S. Anna medio.

Huc genitrix natū trahit; huc trahit Anna nepo-
Illa ſibi totum flagitat, illa ſibi. (tem,
Ah differ, bone, differ adhuc decidere litem.
Litis ego tantæ tertius Actor ero.

LXII.

Ioannicius Eremita, cui menſtruū victū paſtor ferebat.

Arcano ſpelæa loco ſibi legerat exul,

Con-

Mula ait, ingenti succumb t onusta canistro;
Porge manum; panes fert mea mula tuos.
Audijt orantem Senior; foribusque reclusis
Extulerat primo limine penè pedem.
Ora tamen noscens Plutonia, risit; &, emptos
Hos mihi, ait, panes hoc crucis ære volo.
Mõstratumque manu crucis obijcit indice signũ;
Et cruce, tota Ceres illa soluta fuit.

LVIII.

De milite ad Christi tumulum excubante.

Vrgeat impositum licet ossa recondita saxum,
Et tumulum armato sepiat hasta metu.
Ossa tamen fugiunt rupto rediuiua sepulcro,
Et stupet elusas irrita tumba seras.
Et pauidus custos abiectis diffugit armis.
Quemque prius tumulum sepserat hasta, timet.
Nunc alio surgente times tibi funere, custos?
Plus olim incipies ipse timere Tuo.

LIX.

Heraclides, cruce serpentem fugans.

Ora lauaturus putealibus arida lymphis:
E stagnante senex fonte trahebat aquam.
At pia, quo Phlegethon deluderet hospitis ora,
Clam demersa suis imbuit haustra dolis.
Ergo venenatis vbi vasa reduxit ab vndis,
Admonuitque haustris arida labra senex,

Hydria

Hydria deformes habuit conspecta colubras,
Vt propè nescires Hydria an Hydra foret?
Sensit adesse stygis ludibria sueta; nec ipse
Ludere consueta distulit arte stygem.
Nã ducta cruce signat aquã; cruce perculit Hy-
Excussoq; bibit vana venena metu. (dram;
I nunc, & liquidas, ait, infice vipera fontes;
Quando eris Hydra mihi; claua erit ista tibi.

LX.

De puero Iesu duodecenni, inter Beatissimam Virg., & B Iosephum medio.

Stat puer, & geminum sibi iungit amore parentẽ,
Et geminus puerum stringit amore parens.
Illa tenet dextram pueri; tenet ille sinistram,
Dignus vterque manu tali, & vtroque manus.
Restat adhuc, video, pueri ò pars tertia restat:
Nemo pedes prensat: da mihi, Christe, pedes.

LXI.

De eodem, inter B. Virg. & S. Anna medio.

Huc genitrix natũ trahit; huc trahit Anna nepo-
Illa sibi totum flagitat, illa sibi. (tem,
Ah differ, bone, differ adhuc decidere litem.
Litis ego tantæ tertius Actor ero.

LXII.

Ioannicius Eremita, cui menstruũ victũ pastor ferebat.

Arcano spelæa loco sibi legerat exul,
Con-

Conſcius arcani nec niſi paſtor erat:
Is nullum exilij pro cauſſa crimen habebat,
Maxima ni crimen cura ſalutis habet.
Multa ibi ſuſpirans, lacrimans ibi multa; dicabat
Sideribuſque ſuas cælitibuſque preces.
Aſt vbi ter denas ſolis dedit orbita luces,
Curuauitque arcus altera luna ſuos.
Menſtrua ieiuno conſueuit pabula paſtor,
Et venæ pactam ferre fluentis opem.
Hinc auidè Lunam ieiunus, & Aſtra videbat:
Longa fames illum fecerat Aſtrologum.

LXIII.

De S. Cæcilia, tribus, vulneribus ſauciata.

Ter tentata mea fuit in ceruice ſecuris,
Et collo toties indita plaga meo.
Nec veteri nocuere tamen tria vulnera formæ,
Magna ſed in plagis lucra fuere tribus.
Nam quo ſueta prius fulſere monilia collo;
Nunc tria purpurei flumina fontis eunt.
Illa nimis paucas habuere monilia gemmas,
Hoc quota fonte cadit guttula, gemma cadit

LXIV.

De Cælite iuxta B. Cæciliam picto.

Dum digitis pangit Virgo modulatibus odam,
Nobile diuinus plectit ephebus ebur.
Virginis ille modos cantando vincere certat,
Certat

Certat & istius vincere Virgo modos.
Pergite vterque diu contendere, pergite: vestri
Dummodo ego cantus arbiter esse queam.

LXV.

Anachoreta Anonymus, iracundiæ medicinã quærens.

Cùm toties animi Therapeutes ferueret ira,
Inceptis quoties turba molesta foret.
Sæpe sibi legem Spartano more ferebat,
Qualiacunque forent, ferre, tacere, pati.
Mox tamen ac radijt noua lux, noua bullijt ira.
Et mens Spartani nescia moris erat.
Ne qua proin iterum violentior ira subiret,
Clam deserta volens fugit in antra Senex.
Tãdẽ, ait, (ad strepere dũ murmura cõsidet vndę)
Exulat hinc iræ turba ministra meæ.
Dixit, & immergens sitientem, in flumine testam,
Fregit ad occultam vasa caduca petram.
Impatiensq; , petræ succensuit; & Superi inquit,
Hic etiam petra est ista molesta mihi.
Ergo itidẽ hinc fugiã turbãq; petrãq: Quid erras?
Non tibi turba: tibi tu fugiendus eras.

LXVI.

De flagellis, à milite in tergum Christi intentis.

Picta quod elatis stringuntur lora lacertis.
Libratisque instant pendula flagra minis.
Nullo terga tamen violant innoxia tactu;
Crimi-

Criminis ipsa sui diriguere metu.

LXVII.

Christi corpus, in materuis brachijs depositum.

Eheu, flebile munus: imperatos
Crudeles oculi parate fletus.
Defectæ cubat in sinu parentis
Forma lugubre decolore pondus.
Squallenti coma pectitur vepreto.
Et sparsus faciem cruentat humor,
Languent ora, labat supina ceruix,
Et tuber laceros renudat artus,
Fossi vulnera pectoris fatiscunt;
Diro est dextera sauciata ferro,
Ferro saucia læua; & efferatis
Stant vestigia perforata clauis.
Qui sicco potes hæc videre vultu,
Sicco cernere nil merere vultu.

LXVIII.

De Senis Anachoretæ ridiculo consilio.

Fictilis ex humili pendebat fornice trulla,
Cui sua consuerat credere mella senex.
Illa fami cænas, & prandia sueta parabat,
Lautitiasque sibi quaslibet illa dabat.
Nec tamen hoc victu consūpta erat olla diurno,
Multa sed in lucro copia mellis erat.
Ergo sibi locuples temere dum creditur, istæc

Ven-

Vendita quantum, inquit, mi dabit olla lucrũ?
Fœtam diues emam conflato ex ære bidentem;
Fœta bidens totum mi dabit vna gregem.
Inde boues, & tota boum inde armenta dabũtur;
Inde domus; magnæ denique verna domus.
Qui si verna dolis fuerit vernilibus; illi
Sic vernile meo fuste dolabo caput.
Elatoque Senex baculo ferit inscius ollam;
Pertusoq; cadit mel simul omne cado.
Elicuit Moses duplici sibi verbere lymphas;
Elicit hic vno verbere mella sibi.

LXIX.

Ad Christum, felle potatum.

Christe rogas gelidam labris arentibus vndam;
Sed datur imbutum fellis acore merum.
Barbara si vitæ nolebas parcere turba,
Cur saltem extremam non miserare sitim?
Perge tamen: potus madeat licet omnis Aceto,
Fiet in Ambrosio melleus ore liquor.

LXX.

Ad Eundem, in cœlum redeuntem.

Astra per immensos quæris tibi, Christe recessus:
Sic humus ergo oculis sorduit ista tuis?
Scilicet Astra placent: Aderũt, si manseris, Astra,
Nam, quocunque loco manseris, Astra facis.

LXXI.

S. Epiphanius Phænix, aquæ fontem effodiens.

Horrida per nemorū, per & inuia & auia Phænix
 In sterilem demum venerat hospes agrum:
Nusquā ibi per valles currebant flumina; nusquā
 In vacua felix herba virebat humo.
Vidit eam, miseratus, humum, raptaq; bipenni
 Currere iussit aquam; iussa cucurrit aqua.
Iussit in indocili noua nasci germina prato,
 Germina in indocili nata fuere solo.
Expectabat adhuc plaga barbara; si qua iuberet
 Fundere plura sinu; fusaque plura forent.
Noluit ille dari sibi plura; sed omnia fusis
 Hinc mihi sunt herbis, hinc data, dixit, aquis.
Hunc potuit vilis locupletem reddere lympha;
 Optima nos inopes reddere vina solent.

LXXII.

De imagine S. Caroli Borromæi.

Carolus hos oculos, hæc Carolus ora ferebat,
 Assiduas faceret cùm pia lingua preces.
Cùm sacra mortali fulgerent tempora mitra,
 Et patrio staret purpura nixa pedo.
Nunc alios vultus gerit, altera Carolus ora,
 Carolus ætherio pulcrior in solio.
At nondum, ò Superi vobis effinginus ora;
 Nostra nihil vestri Terra coloris habet.

De

LXXIII.

De Ioanne Patritio, qui B. Virginem ex asse hæredem fecit: Ad Illustrissimum Henricum Principem, Templi Mariani conditorem.

Patritios census, aurique talenta rubentis,
Cræseasque pius Ciuis habebat opes:
Sed spes nulla viro natorum, nulla nepotum,
Quos patrij hæredes scriberet assis, erat.
Versus ad Astra proin sterili cum coniuge; Gazis
Monstrate hæredem, vos, ait, Astra, meis.
Mõstrarũt hinc Astra Petrũ; Petri inde gemellũ,
Cælituumq; alios inde, aliosq; duces.
Ante alios etiam magni monstrata Tonantis
Mater erat; solo Virgo Tonante minor.
Ciuis & hos vbi vidit, & hos; Hic, inquit, haberi
Quilibet ære meo dignus & Asse potest.
Tu tamen, ò Virgo, Superis ex omnibus, hæres
Dignior istarum sola videris opum.
Tantùm ostende locũ, cupias vbi Templa locari;
Aere meo fieri Templa iubebo tibi.
Hoc, ait illa, loco; quo, dum polus arserit æstu,
Videris hibernas manè iacere niues.
Vidit; & educto magna ad fastigia Templo.
Esse sibi hæredem Virginem ab Asse iubet.
Nunc tua, Magno, parẽ, Princeps, in Virginis ędẽ
Dextra suas fudit, non numerauit opes.

Ergo quid hæredes putat hic ſibi viuere nullos?
Hæredem exempli te videt eſſe ſui.

LXXIV.

S. Athanaſij innocentia, mirabiliter oſtenſa.

Hic erat ille, locis excluſus ab omnibus Exul,
In quem iurati mundus & orcus erant.
Cui poſt quàm pars nulla fuit ſuper orbis in orbe
Præbuit occultos tumba paterna lares.
Vna viri prohibet ſubſcribere ſyllaba nomen,
Qua modicè Graio diſtat ab Athanato.
Athanatus tantiſper erit. Quem teſte nefandus
Inſontem ſtuduit perdere ciuis anus.
Hunc ea dum falſo traducit adultera probro,
Ereptique reum vana pudoris agit:
Criminis auctorem digito monſtrare iubetur,
(Nulla vnquam digiti tam bona culpa fuit.)
Stabat enim Athanato quidã oĩa & omnia diſpar
Quam diſpar Thanato vixerat Athanatos,
Hunc anus intẽto digiti indice mõſtrat:&hic eſt,
Hic violentus, ait, prædo pudoris, hic eſt.
In latus hæc dixit mulier conuerſa ſiniſtrum,
Ad dextram adſtaret cùm latus Athanatus.
Riſit hic; &,cauſſam nihil eſt opus,inquit,vt orẽ.
Hoc mea patrono cauſſa eguit digito.

De

LXXV.

De imagine S. Matthæi, Euangelium scribentis; alato cælite iuxtim adpicto.

Seria in albenti Matthæus scribere charta,
Mansuroque parat tradere magna libro.
Non procul alati species expectat Ephebi,
Inque manu nigri vasa liquoris habet:
Sola caret penna Matthæi dextra: sed adstat
Aliger; hinc pennam Scriptor habere potest.

LXXVI.

S. Baptista in tabella.

Adstantem digitos intendis mutus in Agnum:
Non poteras clamans dicere plura mihi.

LXXVII.

De S. Hieronymi lacrimis, & fame.

Illyrici viden vt longeuus Dalmata cæli
Verberet impacta pectora nuda manu:
Seu grauis affusas illi sitis imperet vndas,
Siue fames positas suadeat vlla dapes;
Ille famem pergit lacrimis restinguere fusis;
Ille grauem viuo diluit imbre sitim.
Ecce tenet lapidem compresso dextra pugno,
Iratusque notat liuida membra silex.
Et flagra fessa iacent; tergoq; iterata minantur.
Arcanusque gemit muta per ora dolor.
Et tamen illud adhuc veniunt Sirenes in antrum,

Bethlemiumque ſubit maxima Roma ſpecum.
Ipſa Venus, Veneriſq; venit laſciua propago,
Nec Silicem viſum, nec flagra viſa timet.
Perge ferire; Venus ſi viſa timere recuſat
Flagra; flagro certè tacta timere volet.

LXXVIII.

De Chriſto duodenni puerulo, docente.

Cecropiæ veſtros ſeruate Platonas Athenæ;
Nomina Socraticæ magna tacete ſcholæ;
Voſque Stagirei ceſſate docere Nepotes,
Nos potuit paruus plura docere puer.

LXXIX.

S. Baptiſta puerulo Chriſto pomum offerens.

Vilia dona puer blandiſſime tolle; ſat ille
Contactu facies tu precioſa tuo.

LXXX.

S. Aegidius à Ceruæ paſtus.

Antrum erat, obſcuræ longè domus auia ſiluæ,
Nulla vbi nec farris ſpes, neque frugis erat.
Huc ſeu defectas premeret ſitis arida fauces,
Seu grauis Aegidio pergeret eſſe fames;
Vbere diſtento veniebat cerua; datoq;
Lacte famem ſueuit pellere, lacte ſitim.
Hæc dum fortè petit reparando paſcua lacti,
Fertur in impaſtos territa cerua canes.
Continuò clamare Viri, latrare Moloſſi,

Inq;

Inq; feram dentes, inq; feram irepedes.
Quos peterent deprehensa feræ vestigia montes?
Spes profugæ in nullis montibus vlla foret.
Abderet in dumos ingentia tergora? dumi
Deprensæ fierent certa Macella feræ.
Aegidium petit ergo. Fugæ nusquã aptior vsquã
Vllus erat Ceruæ creditus esse locus.
Venit, & ante pedes seruata quieuit alumnos,
Securoq; ipsos terruit ore canes.
Nulla operam nutrix felicius vlla locauit:
Lac dedit; & lacti vita repensa fuit.

LXXXI.

Vox auari moribundi, ad hæredes.

Momentum vixi; morior victurus: & illuc
Solus, nescio quò, non redditurus eo.
Nunc hæres, quicunque meæ successerit arcæ,
Hæredem ille meæ se sciat esse viæ.

LXXXII.

In Caluam mortualem, in charta depictam.

Ossa patent; geminique oculis extorribus orbes,
Ruptaque conuulsi septa molaris hiant:
Cæsaries nusquam est: vacat area depilis, & quæ
Vultu inerat nuper plurima, nulla caro est.
Auribus Auris abest: vacuoq; sub aggere fractus
Ossea pro naso mænia nasus habet.
Quisquis es, hanc huius licet oderis icona mõstri,

Archetypon monſtri tu tamen huius eris.

LXXXIII.

Martius Anachoreta; fæminarum conſpectum fugiens.

Campanis vagus ibat in viretis
Cultor Martius & cliens Tonantis;
Qui noctes vigil, & vigil diurnas
Largis fletibus exigebat horas.
Et curis ſimul omnibus, profana
Sirenum fugiebat à caterua.
Hinc ipſi neque fæminas; neque ipſum
Vllis cernere fæminis licebat.
Quod Siren vbi reſcijt; puellis
Vna ex omnibus impudica Siren.
Hunc verò, hunc ego Martium videbo;
Rumpatur, licet, hunc, ait, videbo.
Confeſtim mulier per impeditas
Cliuorum ſalebras, viam capeſſens
Inceſſu temerario cupiti
Ad magalia Martij propinquat,
Et quærens hominem videre, vidit.
Sed vix viderat illum; & ecce in illo
Iuſſa eſt illicet interire viſo.
Vna eſt fæmina, quæ videns perijt:
Sed quot fæmina viſa iam peremit?

In

LXXXIV.

In tabulam hominis, inter inferos depicti.

Aemula Lethæi color exhibet ora camini,
Visa proinde sibi seque tabella timet.
Ora flagrant, patuloque horrent informia rictu.
Et penè in muta clamor inest tabula.
Ah, quas flãma edet quondã phlegethõtia voces?
Si picta has voces edere flamma iubes?
Iunge tuam tabulæ clamanti, quisquis es, aurem:
Ipsa sibi clamat, Væ: tibi verò, Caue.

LXXXV.

In tabulam hominis inter purgatorios ignes depicti.

Iugis in ambusto cunctatur lacrima vultu.
Carnificemque timet tangere gutta rogum.
Aspice tu flammis hunc circumstantibus imbrem
Et lacrimas nostris imbribus adde tuas,
Non satis est vnus contra hæc incendia riuus,
Iunge tuum; hic auctis indiget ignis aquis.

LXXXVI.

S. Martinianus, fœminæ consortium per æquor effugiens

Igne semel Veneris iam penè crematus; eodem
Degeret vt porro tutus ab igne Senex:
Aequoream petijt nauta cum remige rupem,
Siluæ vbi nullius bacca vel vmbra fuit.
Nulla ibi nec Cereris, nec veris copia; fructus

Sola

Sola suos illic parturiebat hiems,
Defuit ipsa loco salientis gratia lymphæ,
Inque vndis nullum repperit vnda locum.
Ergo laboranti comes & rerum omnium egenti
Nauta statam pacto lintre spopondit opem.
Nam, ter vbi reuehetur, ait, tibi Luna, vehetur
Lintre meo toties vnda Ceresque tibi.
Hac ope gauisus, nullas sibi porro timendas
In medijs flammas esse putabat aquis.
Ecce tibi: surgunt luctantibus æquora ventis,
Euersæq; ruunt in maris ima rates.
Vna simul rapit vnda senes; omnesque vorago
Vna simul pueros haurit, & vna viros.
Sola viros inter, deq; omni clade virorum
Enatat è victo salua puella mari.
Illa procul scopulum rabidis vbi vidit in vndis,
Et scopuli in cana rupe sedere senem:
Remigio manuum, tunicaque natante patronam
Certatim petijt iam propè mersa petram.
Vidit adesse Senex; notæq; pericula flammæ
Vt fugeret, medium per mare fecit iter.
Illa, quid, oro, times in inermi Virgine? Saluis
Incutiam nullos naufraga Virgo metus.
Ille secus, si Virgo, inquit, nulli vlla noceres,
Non tot mersisses vna puella viros.

In

LXXXVII.

In tabulam hominis, inter cælites depicti.

Cælicolis oculos hos esse tabella putauit:
Sed quàm longè alij cælitum erunt oculi?
O oculos æquare color si posset eosdem?
Aspectu fieret charta beata suo.

LXXXVIII.

De S. Paulla Romana.

Desereret dominæ cùm Paulla palatia Romæ,
Ausa Palæstinas fœmina malle casas:
Contemni mirata suos est Roma penates,
Exteraq; à Paulli mænia nepte peti.
Exilium tibi quæris, ait. Sed fallitur: Exul
Esse putabatur fæmina; Roma fuit.

LXXXIX.

S. Monica, filium Augustinum deplorans.

Illa ego sum Libyco genitrix à littore prolem
Ad Ligurum fines vsq; secuta meam.
Traxit amore sui soboles quæsita parentem;
Ah qualis soboles tunc mea visa mihi?
Indiderat mores diuersos error ab illis,
Quos olim didicit me genitrice puer.
Sæpe, quid vsq; adeò, clamabam, degener erras?
Degeneri gratus tunc tamen error erat.
Sæpe preces illi miseranda manusq; tetendi;
Ille manus semper reppulit, ille preces,

Des-

Deſperata mihi poteram tunc penè videri,
Et cùm defuncta prole periſſe parens;
Ambroſij ſperare pia niſi voce iuberer;
Cui toties vni tam grauis vna fui.
Ah quoties, ſerua mihi perdita pignora, dixi.
Ah quoties dixi, pignora redde mihi?
Dixerat ille diu; mihi ſe mea pignora nunquam
Nec rapuiſſe ſua, nec dare poſſe manu.
Deniq; victus; abi, ſobolem, quā quæris, habebis;
Tot lacrimis illam viuere cogis, ait.
Credidi: &, ecce, mihi proles mutata reuixit,
Atq; ipſa melior me genitrice fuit.
Iam pariant vteris aliæ ſua pignora matres:
Pignora dum lacrimis ſint ita parta meis.

XC.

In imaginem Chriſti pueruli, matri valedicentis, & à Ioſepho ad opus auocati.

Matutina ſimul micuerunt ſidera; Natum
Ad fabrile pater ſedulus vrget opus.
Ah ſatis eſt: alios puero addere parce labores,
Maximus eſt, Matrem deſeruiſſe, labor.

XCI.

De eodem, ad menſam precante.

Virgo faberque capit modicæ dū fercula menſæ,
Chriſte præis ſolitas ore manuque preces.
Iam viles epulas licet ipſa culina miniſtret,
Hæc

Hæc fieri in mensa nobilis esca potest.

XCII.

Ad eundem, segmenta conuertentem.

Cædua cur verris plebeij fragmina ligni:
Non sunt ista crucis semina, Christe, tua.
Nobiliora cadent ex illo fragmina trunco,
Illa volet nemo vertere, ferre volet.

XCIII.

De eodem dormiente, & B. Virgine iuxtà vigilante.

Dormit in angusto Soboles secura grabato,
Tu tamen excubias anxia Mater agis.
An metuis, furtim sua ne reuocetur ad Astra?
Te vigili, Astra tuus iam sua natus habet.

XCIV.

B. Ignatius, morborum cælestis Medicus.

Extento pede saucius paratum
Iam Loiola ruebat in sepulchrum;
Cum Petri manus improbam remouit
Afferto procul à cliente parcam.
Quare æger simul ac reuixit, ægros
Secum surgere iussit; hinc malarum
Magnos cedere febrium calores;
Hinc cæcas oculis abire noctes;
Cancros serpere, liuidasque tabe
Lethali vetuit nocere pestes.
Quid morbus docuit? iuberet ægros

Nul-

Nullos surgere, nisi fuisset æger.

XCV.

Conradus Franciscanus, Beatissimæ Virginis Alumnus.

Præuia Francisci dum per vestigia nitens
Ardua Conradus quærit ad Astra viam,
Munus ab Astrorum regina tale poposcit,
Quale Palestini strinxerat vlna senis.
Nec mora; Mater adest Eois clarior astris.
Clarior atque ipsa Matre puellus adest.
Tende duas, Conrade, manus; cæpe munera,
Et mea sollicito munera conde sinu.
Ille manus, simul ille sinus, simul õnia tẽdit; dixit,
Nunquam aliàs domino promptior vlna fuit.
Tunc pueri tractare manus, tunc ora tueri.
Tunc Superis licuit basia ferre genis.
Tunc prensare genu, tunc brachia nectere collo,
Terrarum dominos tunc religare pedes.
Non capit ipse sui Conradus gaudia voti,
Miraturque vlni stanta licere suis.
Et potes hanc, ò mater, ait, dimittere prolem?
Et potes à tali cedere Matre puer?
Hoc mirũ, Conrade, tibi est? Mihi mirius hoc est,
Quod puerum matri tu redhibere potes.

XCVI.

In oculos cælo defixos.

Stant Oculi, & fixo spectant sublimia nutu,
Nescio

Nescio quid nostro pulchrius orbe vident?
Pergite, quicquid id est, spectare, ò pergite sursũ:
Terra nihil pulchri, quod videatis, habet.

XCVII.

De Viatore Hierichuntino, à prætereuntibus destituto.

Ambulat incauto dum per loca deuia passu,
Fertur in hostiles inscius erro globos:
Hi captum sternuntque solo, crebrisque lacessunt
Tuberibusque caput, vulneribusque latus.
Ille sed exanimi miserandus voce laborat
Inclamare piam prætereuntis opem.
Audijt hinc mystes clamantẽ, hinc assecla mystæ;
Auxiliaturos hos ratus æger erat.
Verũ mysta fugit; mystæ fugit assecla. Quicquid
Latro facit sica, fecit vterq; fuga.

XCVIII.

De eodem, Samaritæ ope adiuto.

Semianimum vidit Samarita, iacere cadauer.
Fessumq; tulit, quam dare quiuit, opem.
Nam postquã ingentes, plagarũ aduertit hiatus.
Admouit medica sedulus arte manus.
Excepitque sinu, lenique perunxit oliuo,
Et calido fouit vulnera lota mero.
Mox vbi manantes repressit sindone riuos,
Membra laboratis intulit ægra toris.
Heuis, æger ait, meque aspernare sacerdos;
Pro-

Profuit auxilio nunc caruisse tuo.

XCIX.

B. Nicolaus Heluetius.

Nicoleos inter patria Acroceraunia, quondam
 Durior ipse suis rupibus hospes erat.
Nam tepidis rupes pastæ sunt imbribus illæ,
 Et gelido potæ rore aliquando petræ.
Ipse tamen solus mortales abnuit escas,
 Et quascunque dares, abnuit ille tamen.
Quattuor vsque fuit vita illi abstemia lustris:
 Nullaque tot lustris cognita mensa fuit.
Prandia nulli illum viderunt quærere Soles,
 Nulla illum seram pascere Luna famem.
Astra dedere dapem ieiunis faucibus. Isto
 Contentus, dices viuerem & ipse penis.
Interea lacrimis idem fuit ebrius. Isto
 Tu quoq; contentus viuere fonte potes?

C.

Venerius Ermicola; à Coruo dimensum diurnũ accepit.

Collectam stagnare vides ex imbribus vndam?
 Hospitis hæc huius temperat vnda sitim.
Noli illum Cressæ tentare liquoribus Vuæ,
 Irritare nequis nectare, melle nequis.
Si qua sitis torret, vocat ille è nubibus imbrem:
 (Nescio quid Cœli gratius imber habet?)
Lautitias inter maiores Herba putatur;

Et

Et rude censetur Mensa secunda pyrum.
Solus ei portat Coquus omnia fercula Coruus,
Omniaq; è solo fercula pane coquit.
Aduolat hic illi, cùm cænæ est hora minister.
Allatòq; iubet pane domare famem.
Nullus, ais, tēdit cur Nostra ad prandia Coruus;
Ille alias illuc tendere cernit Aues.

CI.

B. Magdalena, in obscuro specu delitescens.

Quid me Saxa loci tenebrosi squallida? quid me
Conscia nullius luminis antra iuuent?
Quærere mortales absistite. Sidera quero;
Spectari sola Sidera nocte queunt.

CII.

De tribus Anachoretis; liberalibus duobus; vno præparco.

Intima tergemini nemorum coluere Sodales,
Mica quibus panis vix super vna fuit.
Iam vicina penu metuente premebat egestas,
Cùm neq; cogendæ spes stipis vlla foret.
Vtq; magis superare penum penuria posset,
Est ea mendicæ mica petita fami.
Continuò Cereris data micula cessit Egenti,
Stipsq; ea secum omnem sustulit vna penum.
At querulas verbis stomacantibus edere voces
Clam socijs ausus de tribus vnus erat.

Vix tamen impenso cum pane recesserat hospes,
Vbere quando Ceres pane repensa fuit.
Mula duos etenim tulit altera & altera Corbes.
Et fuit in gemino plurima corbe Ceres.
Tertia quin etiam ventura erat, inquit Agaso;
Ferre sed impositum fessa nequibat onus.
Tertius è socijs, sua plecti murmura sensit;
Mula tulit panes certè, ait, illa meos.
Cauta famem metuit Mula; inde venire negauit;
Nam parcum in dando tescijt esse cibo.

CIII.

De Conuiua Euangelico, à Nuptijs eiecto.

Ambrosias hospes peteret cùm sordidus escas,
Nec laceram ferret regia mensa togam,
Iussus ab intacta procul est abscedere cœna,
Perpetuamq; intra viscera ferre famem,
In super æterna septas caligine noctes
Tectaq; sulphureas inter habere domos,
Vtraq; res doluit, quòd & inconatus abire,
Et quòd in ardentem est iussus abire, rogum.
Has tamen vt cœpit pœnas contendere; dixit
Non dolet ista mihi flamma, repulsa dolet.

CIV.

Helenus, famem insperato subsidio depellens.

Incultos Helenus penetrauerat aduena lucos.
Nullam vbi mortales vlli habuere domum;
Vix

Vix calcata feris ibi semita: sola per illos
Aerium lucos ala secabat iter.
Nulla loco speranda dapum solatia; nullum
Pensile frugiferis pondus in Arboribus.
Hic Heleno insultare Fames; hic arida mortem
Aut aliquid grauius morte parare sitis.
Sed delusa Fames inopino munere sensit.
Fercula ab ignota lata venire manu.
Illa fami non nota manus vel venit ab Astris,
Vel manus æquè Astris illa benigna fuit.
Quippe simul panem tulit, & simul attulit vndam:
O panem; o vndam, quam manus illa tulit.
Vina dares, vinum præ tali sperneret vnda:
Ambrosiamq; dares, sperneret Ambrosiam.
Ergo fames, piget huic porrò, inquit, tollere panē
Compensat tantæ si mea furta dapes.

CV.

BB. Ignatius, & Xauerius, iuxta sphæram Geometricam depicti.

Europam tenuit Loiola, Xauerius Indos,
Et duo sub Socijs regna duobus erant.
Cur extra Terram nunc ergo locantur vtramq;?
Orbis vterque Viro paruus vtriq; fuit.

CVI.

De Sene; eiusque mirabili victu.

Obscuri nemoris longæuus cultor, amabat

Præ quocunq; suum Sole dièq; nemus.
Cæsaries & barba Seni nix candida: sed mens
Candidior barba Cæsarieque fuit.
Ille casam quoties pietate flagrante subiuit,
Repperit in paruo candida liba penu.
At pietas cœpit cùm fessa tepere, farinæ
Deterioris ei cœpit adesse Ceres.
Demum vbi vecordem labefecit culpa senectam,
Omnia furfurei fragmina panis erant.
Aduertens mutata Senex alimenta, suasq;
Primæui toties panis abesse niues:
Et versum magis atq; magis nigrescere panem.
Nigror, ait, mores exhibet iste meos.
Credideram panem me cernere semper: in ipso
Nunc video speculum pane fuisse mihi.

CVII.

De Voto infelici Iephtæ Galaditæ.

Elatos patriæ quondam ducturus in hostes
Has Superis fecit Dux Galadita preces.
Victori patrijs qui primus ab ædibus ibit
Obuius; ille Deo victima primus erit.
Nec mora; signatis Socium rapit agmina votis
Ammonisq; minas vindice Marte domat.
Victor vbi redijt, datur obuia prima parenti.
Filia: Iam victus maluit esse parens.

CVIII.

S. Auxentius, rupis inquilinus.

Sublimi quem rupe vides, Auxentius ille eſt,
Quem ſuus alta inter nubila carcer habet.
Ille peregrinis fuit omnibus omnia, & hoſpes,
Et pater; & morbis omnibus Hippocrates.
Quippe oculis olim offuſa caligine ſeptis
Iuſſit ab offuſa nocte redire diem.
Iuſſa dies rediјt; iuſſęq; abiere tenebræ,
Et data, lux, melior luce priore, fuit.
Ille luem iuſſit, febrimque recedere; ceſſit:
Ille valere pedes: conualuere pedes.
Deniq; cùm Medicus venienti cuilibet eſſet,
Ipſe ſuæ Medicus noluit eſſe fami.
Nã, licet Ars fuerit reliquos depellere morbos,
Hunc tamen Ars, inquit, non pepuliſſe, fuit.

CIX.

De Biuio Hominis, per litteram Pithagoricam expreſſo.

Quà Samij partita Senis ſe littera pandit,
Hac humana duplex ſemita pandit iter,
Totum vtriuſq; vocant diuortia tramitis orbem,
Conſitus hic ſpinis ſit licet, ille roſis.
Qua libet ire, potes: ſed iter modò mollius, olim
Ah quoties ſpinis durius illud erit?

CX.

Epigramma votiuum, ad B. Aloysium, in graui ægritudine.

O tutela meis, Aloysi, plurima rebus;
 O querulas inter magna medela preces?
Cernis vt incluso meritum caput ardeat æstu?
 Creber vt arcano sæuiat igne dolor.
Vastat vtrinq; tenax alterno tempora punctu,
 Omnia ceu terebret perpete morbus acu.
Vruntur geminis oculorum sedibus orbes.
 Vixq; hærent vacuo lumina bina sinu.
Cogitur à pactis Animus diuertere Musis,
 Et nequit assuetas soluere lingua preces.
Iam calamos posuere manus, posuere libellos,
 Periàmq; sitis iam mea nescit aquam.
Longas esse vident vigilantia tædia noctes,
 Perq; ipsis longas noctibus esse dies.
His quoq; plura fero: nequeo sed plura referre;
 His auferre tamen tu quoq; plura potes.
Ille quidem non sum, cui dones multa: sed ille
 Certè ego sum, cui tu tollere multa queas.

CXI.

De S. Apollonia Virg. Mart.

Vt placeant, emptis aliæ se dentibus ornant;
 Vt placeam, dentes Christo ego vendo meos.

CXII.

De S. Amato, cui orcus annonam surripuit.

Tertius impranso consuerat Vesper amato
 Cum modico vilem ferre liquore dapem.
Nec pacius sibi plura dari: sed & ipsa solebat
 Sæpe negare suæ fercula pacta fami.
Induit tamen hanc Auceps phlegethontius escã;
 Allataq; dolos struxit auarus aquæ.
Nam mentita gerens Prædonis schemata Corui
 Inuolat inuisæ peruia tecta casæ.
Vtque cibi lancem reperit, lymphæq; culullum,
 Mox pede vertit aquã, mox rapit vngue cibũ.
Lætus eo damno subrisit Amatus; &, ecce
 Viuere ieiunum Styx, ait, ipsa docet.
Perge licet, rape, tolle dapem; nihil orce nocebis:
 Quando dapem præbes, orce nocere soles.

CXIII.

Ad beatissimam Virginem, turture filium redimentem.

Vix tua dum dederas Solymęo pignora templo;
 Illaque de gremio ceperat Ara tuo,
Cùm tibi mutatis eadem redimenda columbis,
 Quæ vix dum dederas, reddere dona iubes.
Reddita confestim precio sunt omnia pacto,
 Turtureque est proles tota redempta tibi.
Nescio quis dederit, sed quisquis reddidit illam,
 Ah precium mercis nescijt ille suæ.

CXIV.

De tædio mortalis vitæ.

Non ita quaſſa gemunt dubijs Carcheſia ventis,
Non ita Myrtoo fracta carina vado,
Qualiter aſſiduas inter mea vita procellas
Aut gemit; aut gemitus non niſi feſſa premit.
Exanimi iam tota metu ſuperata recumbit,
Deſperatque ſuæ naufraga vita rati.
Lumina iam tollit viſo procul humida cœlo,
Charaq; lugubri littora voce vocat.
Iamque preces Superis, & vota natantia ſignat.
Turbida ſignatas iam rapit vnda preces.
Altera deceſſit nondum vdis lacrima malis,
Altera in humectas cùm ſubit vnda genas.
Triſtitiæ partem pars excipit altera; cuius
Sæpe nequit cauſſam noſcere, ſæpe modum.
Mox gaudere cupit; mox amens gaudia temnit,
Mox, quæcunque prius ſpreuit, habere cupit.
Sæpe vocat mortem; mortemque audita recuſat;
Et lacrimas, voto ſi potiatur, habet.
Neſcio cur mortem putet hæc ſibi vita timendã;
Ipſa ſibi potius vita timenda foret.

CXV.

Ad Annam Prophetidem, in tabula depictam.

Iam Chriſto lacrimaris Anus grandæua puello:
Flere potes viſo iuſtius, Anna, Viro.

De

CXVI.

De Manu, Christo colaphum infringente.

Ferrea cùm dominum pulsaret dextera: ferrum
Quàm cupijt Vires non habuisse suas?

CXVII.

De S. Bennone, templi claues in vndas abijciente; ad Imperatorem templo arcendum.

In sacra nerueret vetiti penetralia templi
Per non concessas Cæsaris ira fores,
Proijcit æratas in cærula flumina claues
Visurus Latios aduena Benno lares.
Iussa fidem præstare, fidē optima præstitit vnda.
Et commissa tenax condidit æra sinu.
Custodem sed Benno simul remearat ad Amnē,
Clauiger in fido littore piscis erat.
Abstrusamque libens vda intra viscera clauem
Bennonis reduces exspuit ante pedes.
Insidias iam terra tuis struat inuida gazis,
Quod seruare voles, mergere, Benno, potes.

CXVIII.

S. Pelagia pœnitens: ad hominem.

Per mea continuis imber ruit ora fluentis.
Caussas, inquis, habes. Tu quoq; forsan habes.

CXIX

De imagine Alphonsi Rodriques S. I. vbertim lacrimātis

Alphonsi lacrimas, & ora crebris

Qui

Qui perfusa videtis esse guttis,
Non illas sceleris putate magni,
Nec mentis malè consciæ pauentes
Mæstis ex oculis salire testes.
Nam quicquid lacrimauit ille, quicquid
Vel luxit, gemuit ve creber, omne
Vni Numinis imputauit Aulæ.
Huc suspiria semper, ora semper
Semper lumina, lacrimasque semper
Semper vota, precesque semper, horis
Pernox perdius omnibus tetendit.
Hac vna sibi cùm videret olim
Annis pluribus exulandum ab Aula;
Et nondum neque gaudijs licere
Immortalibus interesse; nondum
Cœli Ciuibus obuiare; nondum
Victrices neque Martyrum phalangas,
Felices neque Virginum cateruas,
Purarum neque mentium serenas
Sese posse perambulare sedes,
Tunc illos gemitusque lacrimasque
Singultusque profudit; & perosus
Exul viuere, gestijt cupitæ
Ad consortia commigrare vitę.
Nunc voti reus, vsque & vsque gaudet,
Et voti reus, vsque & vsque ridet.

Ipsius tamen hæc Imago, dum se,
Voti non rea, conspicit relictam
Cum mortalibus, vsque & vsque plorat.

CXX.

Ad milites impios, à Christo prostratos.

Turba supinato ruis vndique tertia vultu:
O foret hæc sceleris maxima pœna tui.

CXXI.

De B. Iosepho Anchieta, Auiculis mirabiliter imperãte.

Hesperij peterent cùm barbara littora mystæ,
E Socijs æger pluribus vnus erat.
Ille suum externo Phœbeiæ lampadis æstu,
Internoque vri questus ab igne caput,
Quæsijt in prora, si quam daret angulus, vmbrã?
Nulla sed in proræ partibus vmbra fuit.
Quæsijt in puppi, nihil vmbræ puppis habebat;
Summa sed vrebant Solis & ima faces.
Hic cupiens Ancheta malis succurrere, solam
Aera per medium tendere vidit Auem.
Vidit; &, i Socias, ait, i citò quære cohortes:
Aligeraque redux cum legione veni.
Dicta probauit Auis; celerique citatior Euro
Cognatum properat quærere iussa gregem,
Milleque mox Socijs comitata reuertitur Alis;
Mille sequi visæ, mille præire ducem.
Mille supra, & totidẽ iuxtaque infraque volabãt,
Omnis

Qui perfusa videtis esse guttis,
Non illas sceleris putate magni,
Nec mentis malè consciæ pauentes
Mæstis ex oculis salire testes.
Nam quicquid lacrimauit ille, quicquid
Vel luxit, gemuit ve creber, omne
Vni Numinis imputauit Aulæ.
Huc suspiria semper, ora semper
Semper lumina, lacrimasque semper
Semper vota, precesque semper, horis
Pernox perdius omnibus tetendit.
Hac vna sibi cùm videret olim
Annis pluribus exulandum ab Aula;
Et nondum neque gaudijs licere
Immortalibus interesse; nondum
Cœli Ciuibus obuiare; nondum
Victrices neque Martyrum phalangas,
Felices neque Virginum cateruas,
Purarum neque mentium serenas
Sese posse perambulare sedes,
Tunc illos gemitusque lacrimasque
Singultusque profudit; & perosus
Exul viuere, gestijt cupitæ
Ad consortia commigrare vitę.
Nunc voti reus, vsque & vsque gaudet,
Et voti reus, vsque & vsque ridet.

Ipsius

Ipſius tamen hæc Imago, dum ſe,
Voti non rea, conſpicit relictam
Cum mortalibus, vſque & vſque plorat.

CXX.

Ad milites impios, à Chriſto proſtratos.

Turba ſupinato ruis vndique tertia vultu:
O foret hæc ſceleris maxima pœna tui.

CXXI.

De B. Ioſepho Anchieta, Auiculis mirabiliter imperãte.

Heſperij peterent cùm barbara littora myſtæ,
E Socijs æger pluribus vnus erat.
Ille ſuum externo Phæbeiæ lampadis æſtu,
Internoque vri queſtus ab igne caput,
Quæſijt in prora, ſi quam daret angulus, vmbrã?
Nulla ſed in proræ partibus vmbra fuit.
Quæſijt in puppi, nihil vmbræ puppis habebat;
Summa ſed vrebant Solis & ima faces.
Hic cupiens Ancheta malis ſuccurrere, ſolam
Aera per medium tendere vidit Auem.
Vidit; &, i Socias, ait, i citò quære cohortes:
Aligeraque redux cum legione veni.
Dicta probauit Auis; celerique citatior Euro
Cognatum properat quærere iuſſa gregem,
Milleque mox Socijs comitata reuertitur Alis;
Mille ſequi viſæ, mille præire ducem.
Mille ſupra, & totidẽ iuxtaque infraque volabãt

Omnis

Omnis ad Anchetæ turba vocata preces.
Hæ simul expassis facta testudine pennis
Desuper in tostas incubuere rates.
Et procul inde diem, & lucem pepulere diei,
Dum quæsita ægrum tangeret ṽbra caput.
Scilicet hæc fierent vt Conopea repentè,
Ancheta artifices esse coegit Aues.

CXXII.

In funere Caroli, optimi Principis.

Carole qui nuper comitatus pluribus ibas,
Cui famulos semper vidimus esse greges.
Cur Superos nũc Solus adit? Scio, Carole: Tecũ
Nemo pari potuit currere ad Astra gradu.

CXXIII.

S. Anastasia, cum libro vacuo depicta.

Quæritis, in vacuo quid spectent lumina libro?
Quicquid vbique solet Terra videre, vident.

CXXIV.

Ad S. Petrum, cum gallo gallinacio depictum.

Assiduo cur, Petre, madent tua lumina nimbo?
Omnis abest Oculis culpa, Sed Ales adest.

CXXV.

Ad Christum, in cuius iam Cruci deuotum.

Dant tibi prima Crucem, puer, incunabula paruã,
Illa sed est humeris magna futura tuis.
Matrem quære puer; crudeles desere cunas,
Esse

Esse in Materno Crux nequit vlla sinu.

CXXVI.

S. Iacobus Nisibenus, flauos puellarum capillos in canos vertit.

Hic, vbi vicinos timuerunt Mænia Persas,
Mænia præsidio tuta Iacobe tuo, (dam
Marmoreo (vt memorãt) putei de Margine quõ-
Aemulus Alpinæ bullijt humor Aquæ.
Fortè puella comis ibi multa fluentibus ibat
In malè conditos turba soluta iocos.
Nec Veneres illæ viso senis ore Iacobi
Continuare suos erubuere Sales.
Punijs effrontet igitur senis ira puellas,
Et subitas Voto vindice fecit Anus.
Mox venis abiere leues arentibus vndæ,
Inq; liquore statim desijt esse liquor.
Et nitidi cæpere repente senescere crines,
Et vetulas vertex Canus habere niues.
Quas vt in alterius capite altera & altera vidit.
Horruit à forma quæque puella sua.
Quippe sibi Priami est Nutrice annosior illa
Visa; sibi senior Nestoris illa socrus.
Grandæuam Pyrrhæ se credidit vna proneptem;
Effætam Niobæ credidit vna nurum.
Denique præcipitem capitis pertæsa pruinam,
Damnatas texit cana puella comas.

Vidi-

Vidimus à Canis alios albere capillis.
  Erubuit Canis sola puella suis.

CXXVII.

B. Virgo, ad Reges mortales.

Vestra meis, Reges, diademata subdite plantis;
  Nobiliora meum debet habere caput.

CXXVIII.

De Christi puervli incunabulis.

Pauperie squallent pueri incunabula: nullas,
  In gremio Matris dum cubet, optat opes.

CXXIX.

De S. Gregorio Thaumaturgo, lacum in aridam vallem conuertente.

Excierat funesta duos in prælia fratres
  De malè diuiso lis agitata lacu.
Squammati pecoris magnos lacus ille fouebat,
  Pascua versantes inter opima greges.
Sæpe trahebatur discordi è gurgite præda,
  Ad non plebeiam præda paranda gulam.
Hinc quęcunque lacus pars fratri cesserat, illa
  Visa sui fratri pars minor Assis erat.
Ergo omnē sibi quisque lacum deposcere frater,
  Inque lacu solidum quærere quisque lucrum.
Tentauere quidem componere fœdera multi,
  Fœderis impatiens frater vterque fuit,
Iungere Gregorius discordes denique iussus,
Nun-

Nunquam, ait, hæc fratres vnda coire sinet.
Vt coeant ergo discordia corda, rebellis
Vnda prius toto tota, recede loco,
Dixit; & ecce noui res visa simillima Monstri:
Tota statim toto vanuit vnda lacu.
Iamque lacus mera vallis erat: iamq; arida tellus,
Qua prius vndoso gurgite plena palus.
Mox stagni patuere sinus; viridique sub aruo
Squamigerum vidit nauta salire pecus.
Nec rate iam voluere peti, nec arundine pisces,
Insidiante capi sed potuere manu.
Continuò fratres coierunt ambo. Coire
Non potuere, prius quàm daret vnda viam.

CXXX.

S. Sabina Martyr, cœlum suspiciens.

Astra quod erecto Telluri præfero vultu;
Suspice, si caussam noscere, Terra, cupis.

CXXXI.

S. Gertrudis Virgo, manibus pectus constringens.

Illecebras, ah Terra, tuas promittere cessa;
Impleuit totos altera gaza sinus.

CXXXII.

Ad Christum puerum, in tabula depictum, & pomum è mortis arbore decerpentem.

Pullulat è putrido funesta cadauere planta;
Parce puer tenera tangere poma manu.

Imò

Imò, puer propera mala tãgere poma: nequibũt
Illa semel dextra tacta nocere tua.

CXXXIII.

Petro Canisio ægrotanti optata avicula capiendam se obtulit.

Cũ Senio Morboque grauis tam fracta nequiret
Ex humili Petrus membra leuare toro,
Poscere iussus erat, si quas pallentia vellent
Non fastiditas ora probare dapes.
Et data quæque forent: seu præda petita fuisset
Fluminis ex vnda; fluminis vnda daret.
Seu turunda foret; turunda parata fuisset:
Seu mansum peteret; præbita mansa forent.
Fortè poposcit Auem. Mox omnia quæritur Ales
Per fora; Venalis nulla sed Ales erat.
Desperanda Seni iam cœna erat illa; cupita
Per Vitreas intrò cùm volat illa fores:
Cœna ea Turdus erat, pinguiue simillima Turdo,
Aut certè, qualem vouerat æger, erat.
Illa ter, illa quater per inane cubile pererrant
Ambijt humanas cœna futura manus.
Iussa proinde capi; subit ægri capta palatum;
Nusquam alibi Nidum maluit esse sibi.
Vili Petre potes cœnare, vbi sedulus Aer,
In tua non emptas fercula mittit Aues.

S. Ni-

CXXXIV.

S. Nicolaus Tolentinus, in Crucem intuens.

Fixa licet spectare Crucem mea lumina pergant,
In Cruce non possunt illa videre Crucem.

CXXXV.

B. Ignatius in templo Mariano inter preces peruigilat.

Ante Sacram Loiola studet dum flebilis aram
Peruigiles tota fundere nocte preces,
Pendula destitui cœptabat fomite Lampas,
Et vacuum Templi nox operire tholum;
Quæsijt ergo diu, exhaustæ Loiola lucernæ
Vnde nouus posset suppeditare latex.
Mox, liquidi siccetur, ait, mihi Lampas oliui;
Hanc meus ex oculis qui fluit Humor alet.

CXXXVI.

Ad Iacobum Biruuam S. I. Oeconomum Religiosum, & mirè Sanctum.

Speratam quoties auara messem
Eluso seges horreo negabat,
Aut Vindemia parcior Falerni,
Vix vllam dabat Amphoram Lyæi;
Et quæuis inopumque, diuitumque
Mœrebat domus, ac sibi propinquum
Credebat penus imminere fatum;
Tu læto Socijs Iacobe vultu
Victum pluribus vberem ferebas.

Nam te paupere Cella sub Ministro
Cella ex omnibus vna, nesciebat
Nec parcam segetem; nec imminutæ
Permisit Cumulum emori farinæ.
Sed quamuis Cadus his & his abundos
Præberet sitientibus Cululos,
Durauit tamen Amphora, & meracis
Nunquam desijt esse fæta Nimbis.
Cesset Vinea, Vinitorque cesset,
Cessent Arua, segesque cesset: vno
Dum curabitur horreum à Iacobo,
Vltro Messis in horreum; vltro in vnam
Est vindemia transitura Cellam.

CXXXVII.

Imago Christi lacrimantis.

Fundere iam siccæ lacrimas didicere tabellæ;
Didiscunt artem lumina nostra suam.

CXXXVIII.

Ad discipulum, noctu à Christo refugientem.

Ne Dominum comitere, fugis, vestéque relinquis
Nudaque iam sola corpora nocte tegis,
Sic tectus rubor, inquis, erit. Nil proficis: ipsa,
Sit licet atra, tua iam rubet vmbra fuga.

De

CXXXIX.

De P. Iacobo Remo S. I. Viro sanctissimo, & defunctorum mirabili patrono.

Hic est ille Senex, Iacobus ille,
Cuius perpetuo rigata fletu
Illa incendia sunt, quibus piandæ
Sub terræ gremio cremantur Vmbræ,
O quantas (simul vt profunda nigro
Nox inuoluere cœpit Astra pelo)
Quantas, ò Superi, subire sensit
Vmbrarum lacrimantium cateruas?
Adstabant foribus, manusque mutis
Tendebant miserabiles querelis,
Seu votis Superos vocaret ille,
Seu pernox tacitum cubile crebro
Impleret gemitu; genuque flexo
Subiectæ trabis Asserem grauaret;
Seu somno grauis aridos Iacobus
Duro in robore collocaret artus;
Seu quicquid faceret, subibat illa
Vmbrarum lacrimantium caterua;
Et nunc ausa piaculare longis
Absoluenda sacrum rogare flammis:
Nunc ieiunia velle; diluendis
Nunc orare suis flagella culpis:
Nunc exposcere lacrimas, rigando

Quem

Qui perfusa videtis esse guttis,
Non illas sceleris putate magni,
Nec mentis malè consciæ pauentes
Mæstis ex oculis salire testes.
Nam quicquid lacrimauit ille, quicquid
Vel luxit, gemuit ve creber, omne
Vni Numinis imputauit Aulæ.
Huc suspiria semper, ora semper
Semper lumina, lacrimasque semper
Semper vota, precesque semper, horis
Pernox perdius omnibus tetendit.
Hac vna sibi cùm videret olim
Annis pluribus exulandum ab Aula;
Et nondum neque gaudijs licere
Immortalibus interesse; nondum
Cœli Ciuibus obuiare; nondum
Victrices neque Martyrum phalangas,
Felices neque Virginum cateruas,
Purarum neque mentium serenas
Sese posse perambulare sedes,
Tunc illos gemitusque lacrimasque
Singultusque profudit; & perosus
Exul viuere, gestijt cupitæ
Ad consortia commigrare vitę.
Nunc voti reus, vsque & vsque gaudet,
Et voti reus, vsque & vsque ridet.

Ipsius

Ipsius tamen hæc Imago, dum se,
Voti non rea, conspicit relictam
Cum mortalibus, vsque & vsque plorat.

CXX.

Ad milites impios, à Christo prostratos.

Turba supinato ruis vndique tertia vultu:
O foret hæc sceleris maxima pœna tui.

CXXI.

De B. Iosepho Anchieta, Auiculis mirabiliter imperãte.

Hesperij peterent cùm barbara littora mystæ,
E Socijs æger pluribus vnus erat.
Ille suum externo Phæbeiæ lampadis æstu,
Internoque vri questus ab igne caput,
Quæsijt in prora, si quam daret angulus, vmbrã?
Nulla sed in proræ partibus vmbra fuit.
Quæsijt in puppi, nihil vmbræ puppis habebat;
Summa sed vrebant Solis & ima faces.
Hic cupiens Ancheta malis succurrere, solam
Aera per medium tendere vidit Auem.
Vidit; &, i Socias, ait, i citò quære cohortes:
Aligeraque redux cum legione veni.
Dicta probauit Auis; celerique citatior Euro
Cognatum properat quærere iussa gregem,
Milleque mox Socijs comitata reuertitur Alis;
Mille sequi visæ, mille præire ducem.
Mille supra, & totidẽ iuxtaque infraque volabãt

Omnis

Omnis ad Anchetæ turba vocata preces.
Hæ ſimul expaſſis facta teſtudine pennis
Deſuper in toſtas incubuere rates.
Et procul inde diem, & lucem pepulere diei,
Dum quæſita ægrum tangeret vbra caput.
Scilicet hæc fierent vt Conopea repentè,
Ancheta artifices eſſe coegit Aues.

CXXII.

In funere Caroli, optimi Principis.

Carole qui nuper comitatus pluribus ibas,
Cui famulos ſemper vidimus eſſe greges.
Cur Superos nũc Solus adit? Scio, Carole: Tecũ
Nemo pari potuit currere ad Aſtra gradu.

CXXIII.

S. Anaſtaſia, cum libro vacuo depicta.

Quæritis, in vacuo quid ſpectent lumina libro?
Quicquid vbique ſolet Terra videre, vident.

CXXIV.

Ad S. Petrum, cum gallo gallinacio depictum.

Aſſiduo cur, Petre, madent tua lumina nimbo?
Omnis abeſt Oculis culpa, Sed Ales adeſt.

CXXV.

Ad Chriſtum, in cuius iam Cruci deuotum.

Dant tibi prima Crucem, puer, incunabula paruã,
Illa ſed eſt humeris magna futura tuis.
Matrem quære puer; crudeles deſere cunas,

Eſſe

Esse in Materno Crux nequit vlla sinu.

CXXVI.

S. Iacobus Nisibenus, flauos puellarum capillos in canos vertit.

Hic, vbi vicinos timuerunt Mænia Persas,
Mænia præsidio tuta Iacobe tuo, (dam
Marmoreo (vt memorãt) putei de Margine quõ-
Aemulus Alpinæ bullijt humor Aquæ.
Fortè puella comis ibi multa fluentibus ibat
In malè conditos turba soluta iocos.
Nec Veneres illæ viso senis ore Iacobi
Continuare suos erubuere Sales.
Punijs effrontet igitur senis ira puellas,
Et subitas Voto vindice fecit Anus.
Mox venis abiere leues arentibus vndæ,
Inq; liquore statim desijt esse liquor.
Et nitidi cæpere repente senescere crines,
Et vetulas vertex Canus habere niues.
Quas vt in alterius capite altera & altera vidit.
Horruit à forma quæque puella sua.
Quippe sibi Priami est Nutrice annosior illa
Visa; sibi senior Nestoris illa socrus.
Grandæuam Pyrrhæ se credidit vna proneptem;
Effætam Niobæ credidit vna nurum.
Denique præcipitem capitis pertæsa pruinam,
Damnatas texit cana puella comas.

Vidi-

Vidimus à Canis alios albere capillis,
Erubuit Canis sola puella suis.

CXXVII.

B. Virgo, ad Reges mortales.

Vestra meis, Reges, diademata subdite plantis;
Nobiliora meum debet habere caput.

CXXVIII.

De Christi puerili incunabulis.

Pauperie squallent pueri incunabula: nullas,
In gremio Matris dum cubet, optat opes.

CXXIX.

De S. Gregorio Thaumaturgo, lacum in aridam vallem conuertente.

Excierat funesta duos in prælia fratres
De malè diuiso lis agitata lacu.
Squammati pecoris magnos lacus ille fouebat,
Pascua versantes inter opima greges.
Sæpe trahebatur discordi è gurgite præda,
Ad non plebeiam præda paranda gulam.
Hinc quęcunque lacus pars fratri cesserat, illa
Visa sui fratri pars minor Assis erat.
Ergo omnē sibi quisque lacum deposcere frater,
Inque lacu solidum quærere quisque lucrum.
Tentauere quidem componere fœdera multi,
Fœderis impatiens frater vterque fuit,
Iungere Gregorius discordes denique iussus,
Nun-

Nunquam, ait, hæc fratres vnda coire sinet.
Vt coeant ergo discordia corda, rebellis
Vnda prius toto tota, recede loco,
Dixit; & ecce noui res visa simillima Monstri:
Tota statim toto vanuit vnda lacu.
Iamque lacus mera vallis erat: iamq; arida tellus,
Qua prius vndoso gurgite plena palus.
Mox stagni patuere sinus; viridique sub aruo
Squamigerum vidit nauta salire pecus.
Nec rate iam voluere peti, nec arundine pisces,
Insidiante capi sed potuere manu.
Continuò fratres coierunt ambo. Coire
Non potuere, prius quàm daret vnda viam.

CXXX.

S. Sabina Martyr, cælum suspiciens.

Astra quod erecto Telluri præfero vultu;
Suspice, si caussam noscere, Terra, cupis.

CXXXI.

S. Gertrudis Virgo, manibus pectus constringens.

Illecebras, ah Terra, tuas promittere cessa;
Impleuit totos altera gaza sinus.

CXXXII.

Ad Christum puerum, in tabula depictum, & pomum è mortis arbore decerpentem.

Pullulat è putrido funesta cadauere planta;
Parce puer tenera tangere poma manu.

Imò

Imò, puer propera mala tãgere poma: nequibũt
Illa semel dextra tacta nocere tua.

CXXXIII.

Petro Canisio ægrotanti optata auicula capiendam se obtulit.

Cũ Senio Morboque grauis tam fracta nequiret
Ex humili Petrus membra leuare toro,
Poscere iussus erat, si quas pallentia vellent
Non fastiditas ora probare dapes.
Et data quæque forent: seu præda petita fuisset
Fluminis ex vnda; fluminis vnda daret.
Seu turunda foret; turunda parata fuisset:
Seu mansum peteret; præbita mansa forent.
Fortè poposcit Auem. Mox omnia quæritur Ales
Per fora; Venalis nulla sed Ales erat.
Desperanda Seni iam cœna erat illa; cupita
Per Vitreas intrò cùm volat illa fores.
Cœna ea Turdus erat, pinguiue simillima Turdo,
Aut certè, qualem vouerat æger, erat.
Illa ter, illa quater per inane cubile pererrant
Ambijt humanas cœna futura manus.
Iussa proinde capi; subit ægri capta palatum;
Nusquam alibi Nidum maluit esse sibi.
Vili Petre potes cœnare, vbi sedulus Aer,
In tua non emptas fercula mittit Aues.

S. Ni-

CXXXIV.

S. Nicolaus Tolentinus, in Crucem intuens.

Fixa licet spectare Crucem mea lumina pergant,
In Cruce non possunt illa videre Crucem.

CXXXV.

B. Ignatius in templo Mariano inter preces peruigilat.

Ante Sacram Loiola studet dum flebilis aram
Peruigiles tota fundere nocte preces,
Pendula destitui cœptabat fomite Lampas,
Et vacuum Templi nox operire tholum;
Quæsijt ergo diu, exhaustæ Loiola lucernæ
Vnde nouus posset suppeditare latex.
Mox, liquidi siccetur, ait, mihi Lampas oliui;
Hanc meus ex oculis qui fluit Humor alet.

CXXXVI.

Ad Iacobum Biruuam S. I. Oeconomum Religiosum, & mirè Sanctum.

Speratam quoties auara messem
Eluso seges horreo negabat,
Aut Vindemia parcior Falerni,
Vix vllam dabat Amphoram Lyæi;
Et quæuis inopumque, diuitumque
Mœrebat domus, ac sibi propinquum
Credebat penus imminere fatum;
Tu læto Socijs Iacobe vultu
Victum pluribus vberem ferebas.

Nam te paupere Cella sub Ministro
Cella ex omnibus vna, nesciebat
Nec parcam segetem; nec imminutæ
Permisit Cumulum emori farinæ.
Sed quamuis Cadus his & his abundos
Præberet sitientibus Culullos,
Durauit tamen Amphora, & meracis
Nunquam desijt esse fæta Nimbis.
Cesset Vinea, Vinitorque cesset,
Cessent Arua, segesque cesset: vno
Dum curabitur horreum à Iacobo,
Vltro Messis in horreum; vltro in vnam
Est vindemia transitura Cellam.

CXXXVII.

Imago Christi lacrimantis.

Fundere iam siccæ lacrimas didicere tabellæ;
Didiscunt artem lumina nostra suam.

CXXXVIII.

Ad discipulum, noctu à Christo refugientem.

Ne Dominum comitere, fugis, vestéque relinquis
Nudaque iam sola corpora nocte tegis,
Sic tectus rubor, inquis, erit. Nil proficis: ipsa,
Sit licet atra, tua iam rubet vmbra fuga.

De

CXXXIX.

De P. Iacobo Remo S. I. Viro sanctissimo, & defunctorum mirabili patrono.

Hic est ille Senex, Iacobus ille,
Cuius perpetuo rigata fletu
Illa incendia sunt, quibus piandæ
Sub terræ gremio cremantur Vmbræ,
O quantas (simul vt profunda nigro
Nox inuoluere cœpit Astra pelo)
Quantas, ò Superi, subire sensit
Vmbrarum lacrimantium cateruas?
Adstabant foribus, manusque mutis
Tendebant miserabiles querelis,
Seu votis Superos vocaret ille,
Seu pernox tacitum cubile crebro
Impleret gemitu; genuque flexo
Subiectæ trabis Asserem grauaret;
Seu somno grauis aridos Iacobus
Duro in robore collocaret artus;
Seu quicquid faceret, subibat illa
Vmbrarum lacrimantium caterua;
Et nunc ausa piaculare longis
Absoluenda sacrum rogare flammis:
Nunc ieiunia velle; diluendis
Nunc orare suis flagella culpis:
Nunc exposcere lacrimas, rigando

Quem

Quem terræ in gremio ferebat, igni.
Et quicquid petijsset illa, & illa
Vmbrarum lacrimantium caterua:
Oratus dabat impigre Iacobus:
Et fusis oculi vtriusque nimbis
Iussos obruit expeditus ignes.
At iam desijt ille lacrimare:
O quos ignibus alteros rigandis
Vmbræ iam poterunt habere nimbos.

CXL.

De Angelis in stabulo visis.

Cælicolas quæ caussa polo discedere iussos
In malè sarta casæ tecta migrare iubet?
Nimirum patria dum filius exulat Aula,
Patria nunc famulos non alit Aula greges.

CXLI.

De S. Christophoro.

Limina Christophorus stellatæ viderat Aulæ
Grandior; ad vastam limina parua domum:
Nam breuis angustos arctauit ianua postes,
Proceroque minor porta Gigante fuit.
Territus ergo, poli caperet me Regia, dixit,
Ianua mensuræ si foret apta meæ.
Vtendum ingenio est: Humero tenus altior exto,
Perque humiles ceruix non sinit ire fores:
Ite aliquis, strictoque caput diuellite ferro;

Cor-

Corpore transiri porta minore potest.
Ocyus excelsa caput à ceruice resoluit,
Et minor, abiecta sidera parte subit.
Ingenium in magno quid quæris, turba, cerebro.
Plus sapit abiecto Christophorus cerebro.

CXLII.

De studio Anachoretarum, in corpore affligendo.

Bella, quibus crudo multamus terga flagello,
Iratasque cuti cogimus esse manus;
Thebaicis olim bellata fuere colonis,
Et per Niliacos infremuere specus.
Nuda alibi stimulant setosi pectora villi,
Nudum alibi torquet ferrea zona latus.
Deijcit hunc rigidus centeno pondere thorax,
Vinctaque crudelis circumit ossa chalybs,
Vlcerat hic fixis exermia membra vepretis:
Atque dolet, quoties caussa doloris abest.
Calcat hic immotis eadem vestigia plantis,
Stansque solet noctem, stansq; fugare diem.
Incubat hic saxis; hic hiantibus excubat antris;
Hibernas inter decubat ille niues.
Iste siti sua labra; fame hic sua viscera torquet:
Hic gelido mergit membra præusta lacu.
Et tamen emersis redeunt incendia membris,
Terreat illiso mox nisi terga flagro.
Quid querimur nostris? Priscorũ verbera confer,

Esse meros dices seria nostra iocos.

CXLIII.

De S. Bennone Thaumaturgo.

Siqua Machaonias superarunt vulnera vires;
Vlcera pæoniam si pepulere manum.
Si nihil exhausto profecit Cosmus aheno.
Si tetram timuit vis medicata luem;
Currite, Benno luē fugat; & leuat vlcera Benno;
Tactàq; gratuitò vulnera Benno iuuat.
Sæpe videt claudos lento subrepere tractu.
Quos iubet erecto mox properare gradu.
Sæpe manum tacito videt intabescere letho,
Oratusq; manum viuere Benno iubet.
Lumina quin etiam longis damnata tenebris,
Cogit in amissum Benno redire diem.
Cedere sæpe febres; deliria cedere cogit;
Pænè prius præbet, quam petat æger, opem.
Ite alij, & precio medicatos vendite succos:
Hunc medicum gratis, quem vocet, æger habet.

CXLIV.

De S. Gulielmi Metamorphosi.

Heroum pertesus opes Gulielmus auorum.
In deserta suam transtulit antra domum.
Longus ibi tunicæ cataphracto in tegmine fleuit,
Purpureà quicquid riserat in tunica.
Nam præuincta chalybs illi circundare colla,

Et

Et lorica reum cœpit ahena latus.
Sepſit & hamatus præcordia conſcia thorax,
Et grandi gemuit caſſidis ære caput.
Horrebatq; pedis deformi tibia nodo,
Et merus in toto corpore carcer erat,
Viuere non piguit tam triſti in carcere? dices:
Neſcio: ſed ſcio, ibi non piguiſſe mori.

CXLV.

De Piore, etiamſi ſororis aſpectum refugiente.

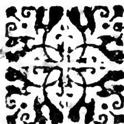
Iam longùm abfuerat Pior; oblitùſq; ſuorum.
Nec matris tulerat nec patris ora Prior:
Abſenti (quid enim non auſit fœmina?) fratri
Deſtinat impenſas cùm Soror ægra preces.
Et, ſimul ægra meum mihi fratrem videro, dixit:
Ægra ſtatim viſo fratre valebo ſoror.
Hic, quid agas, frater? contemnes vota precantis?
Durior Armenijs eſſe ferere feris.
Parebis? Veneris tibi viſa recurret imago:
Quæq; ſemel fuerit viſa, videnda diu eſt.
Ambiguus Pior ergo diu, quò tenderet, hæſit:
Demum ait, hac illam callidus arte petam.
Mox ſpectanda ſuæ ſic præbuit ora ſorori,
Mutua ne quà oculis cerneret ora ſuis.
Clauſit enim geminis oculorum lumina valuis.
Obiectaq; ſibi condidit illa manu.
Ne ſis Aegra, meos vis, inquit, cernere vultus;
Aeger ego ne ſim, nolo videre Tuos.

PROGRAMMA

AD MAGNAM VIRGINEM Dei Matrem.

IRGO Parens, geminos Orbis Regina per Orbes,
Et Magna, quamuis Maxima, Prole minor:
Altera Virginibus mihi parta Volumina Musis
Virgineo cupiunt degere tuta sinu.
Prima tuus iam Natus habet. Tu proxima Nato
Mater es: hoc igitur proxima Carmen habe
Sint Mariora licet multorum Carmina: Maior
Carminis vllius nulla Patrona fuit.

EPI-

EPIGRAMMATVM

Liber Secundus.

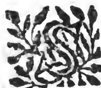
DEIPARÆ VIRGINVM VIRGINI SACER.

VIRGINVM.

CHORVS PRIMVS.

I.

Virginitas ostentis comprobata.

EV temerata neget Genialis fœdera lecti
Seu probet intactos nupta Virago toros;
Astra fidem faciunt, patronaque Sidera clamãt,
Et mentita stygis probra tacere iubent.
Innuba seu quærat primæui Virgo pudoris
Indicium ; inditium Virginis, Ara facit.
Ipsa fuisse viris si corpora casta negentur,
Casta fuisse viris corpora, tumba probat,
Inde sub illæsis teritur lamna ignea plantis
Inde

Inde repentino flore virescit humus.
Inde fluunt viuis tumulata liquoribus ossa,
Inde carent longo membra sepulta situ.
Rideat humanos Virgo bene conscia testes;
Cùm deerunt, Cœlo vincere teste potest.

II.

Deiparæ Virginitas tribus lilijs monstrata.

Edere signa volens Mariani Mysta pudoris,
Prodigijs fertur signa dedisse tribus.
Ter baculo percussit humum; testesque futuros
Ter de percussa surgere iussit humo.
Surrexere statim ter iussi surgere flores,
Liliaque è triplici prosiliere sinu.
Virginis istud, ait, fœcundæ est Lilium: & istud
Virginis indicium parturientis habet.
Tertius enixæ flos matris adumbrat honores,
Flore sed hoc ipso purior illa fuit.
Obstupuit tot monstra Fides; &, pergere cessa,
Cessa, ait: ostentis res stabilita sat est.
Ni satis est, baculo perge omnem cædere Terrã,
Tota tibi fieri Lilia Terra volet.

III.

Franciscus vrticas vertit in rosas.

Terræ nobilis Vmbriæ propago
Franciscus; decus Vmbriæ perenne.
Insuetus Paphias vbi fauillas

Imis

Imis gliſcere ſenſit in medullis;
Craſſæ proijciens moras Abollæ,
Hortenſem fugit impigrè in palæſtram,
Et nudus vocat hoſtem; & inſolentem
Audax corporis improbi iuuentam
Vrticas rotat inter, ac licentem
Iilis vindicat, increpatque flammam.
Vrticam tamen ille dum ſupino
Incumbit grauis obteritque tergo,
Vrticam fieri repentè verſa
Sentit nobile lilium figura,
Sic Franciſce, licet vepreta quæras,
Et ſentes tibi carduoſque; norunt
Vrticæ tamen, & vepreta, quali
Franciſcum decat cubare lecto.

IV.

Dorothea Theophilo roſas è cælo promittit, ac mittit.

Cana gelu, & niueis hiemabant arua pruinis,
  Et nemus amiſſas flebat, & hortus opes;
Cùm moritura, Crocos, & odori lilia prati
  Et placitas ibat carpere Virgo roſas.
Hic Iuuenis riſitque roſas, ridenſque popoſcit,
  Nec mora, quas riſit, quaſque popoſcit habet.
Nam puer ex Aſtris, ipſis formoſior Aſtris.
  Portat odorato munera verna ſinu.
Hæc, ait, Elyſijs tibi Lilia mittit ab hortis,

Aſt

Ah malè ludibrio risa puella tuo.
Ille probat donum; pueri probat ora, sed hortos
Præ pueri dono, præ pueri ore probat.
Parce tuas iam, Virgo, rosas mihi mittere, dixit,
Cernere tota horti malo roseta tui.
Dixit, & in strictos bene credulus irruit enses,
Aestiuumque subit cœlo hiemante nemus.
Res noua? qui flores Astrorum risit, & hortos;
Huic iubet offensum Numen vtrosque dari.
Ergone iam luimus, cũ spreta capessimus? inquit;
O vtinam, quisquis spreuerit Astra, luat.

V.

Sirenus contra Sirenes ab cœlite defenditur.

Lasciuos vbi se Sirenus inter
Aetnæ feruere deprehendit ignes,
Et nullis opem ab imbribus, Venite
O rores gelidi: inquit, ò liquores,
O Euri Zephyrique: vosque lenti
Qui terræ gremium rigatis, imbres:
Et quicquid gelidũ vsquã, & humidum vsquã est,
Huic illabere pectori, liquatur,
Huic aspergere corpori, crematur.
Infelix Acheruntiæ paludis
Obsessum calor vstulat; meæque
Absumit meditullium medullæ.
Vix hæc desierat rogare; iamque

Rores

Rores & zephyros, & auram, & imbrem
Et quicquid gelidum vsquã, & humidũ vsquã est,
Vastatis videt aduenire membris:
Dum cœlestibus elegans ab Aulis
Læuum vulnere non dolente Ephebus
Flammati lateris reclusit antrum,
Et clausum Veneris peremit æstum.
Id Vulnus fuit vnum. At illud vnum
O quot Vulnera vulnus interemit?

VI.

Faber Castus, ferrum candens impunè tractat: lapsus, vstulatur.

Casta per incudem dum brachia versat Apelles,
Exercetque pius sueta metalla Faber;
Forcipe reiecta domitos impunè per ignes
Errat, & hibernas æstimat esse niues.
Quin etiam tollens vndante metalla camino,
Inserit in nudas ipsa metalla manus.
Quippe nequit tactos ignis violare lacertos,
Virgineo septos quos videt esse gelu.
At simul admissum patrauit crimen Apelles,
Cœpit edax artus vrere flamma reos.
Tunc Ignem faber esse alium credebat: at ignis
Idem erat; idem alium senserat esse fabrum.

VII.

Brigitta Virgo Aram tangit, & Ara virescit.

Explorantibus admouetur Aris
Testatura suum Brigitta, nullo
Tactum crimine conscio pudorem:
Hinc arentis vt asseris seniles
Et longa carie situque adesas
Aræ contigit expiantis oras;
Cœpit surgere plurimus vireti
Cum verna decor hic & hic iuuenta,
Frondebant virides, stupente templo,
Sectæ quercubus aridis Tabellæ:
Et quod iam senio grauante rosum
Cœptarat malè verminare lignum,
Viue constitit ebrium medulla.
Et tollas fora, Iudicesque tollas,
Ara absoluitur à loquente Virgo.

VIII.

Iuuenis lusurus, Annulum imagini B. Virginis indit; quem illa digito contracto recipit.

Lusus erat Iuuenum, quo pondus inane pilarum
Poscitur alterna, reijciturq; manu.
Hos inter preciosa vni radiabat Iaspis,
Aureàq; inclusas pala ferebat opes.
Hic, (ne sparsa pilæ deformi gemmula næuo,
Aut humili fieret sordida pala luto:)
Exuit

Exuit Hesperium digitis ludentibus aurum.
Securo cupiens dona reposta loco.
Exigui iuxtà suberant Sacraria templi,
Magnæq; effigies Virginis intus erat.
Hic aspecta puer miratus imaginis ora,
Certè, ait, hæc auro est digna puella meo.
Ex emptàmq; suo depromens pollice gemmam
Inserit arrectum Virginis in digitum.
Non renuit donum porrectus Virginis index.
Sed citò contractis excipit articulis.
Quod puer vt sensit, serua aurũ, ait, optima custos,
Pulchrior vt digito sit mea gemma tuo.
Nunc ego dum pueris puto me colludere; mecũ
Non pueros video ludere, sed Superos.

IX.

VValpuergis Virgo in tumulo sudat perenne oleum.

Quà VValpurgis habet sepulta tumbam
(O tumbam nimis: ò nimis beatam?)
Illac marmore manat è perenni,
Imò è Virginis ossibus, perennis
Nimbus perpetuæ saluber vndæ.
O qualis (Deus?) ille nimbus vndę?
Quàm morbis bonus, & cupitus ægris?
Quàm sanis preciosus? incolisque
Felix omnibus, accolisque nimbus?
Illum præ Syrio placere succo,

Illum

Illum præ Solymo probari oliuo,
Iurat Teutonis omnis ora; iurat
Quisquis Teutonis est propinquus oræ.
Serua Roma tuas vetusta lymphas.
Nos, quam tu tibi vana vendicabas,
Nobis Virgine gratulamur vnda.

X.

Bernardus è Deiparæ imagine lac impetrat.

Virgineo stabat signum venerabile Templo
Indita cui magnæ forma parentis erat.
Hic solitam Bernardus opem dum sedulus optat;
Tergeminumque leui murmure dicit Aue;
Ter vocat ætheriæ portam blandissimus Aulæ,
Ter stellam æquoreę cernuus orat aquæ;
Denique, Mater, ait, magni fœcunda Tonantis,
Incipe te Matrem Virgo probare meam.
Sic ait, & niueæ respexit ad vbera signi,
Vberq; è niueo lacteus imber ijt.
Qui medium flexo post quam Aera transijt arcu,
Arida Bernardi fluxit in ora liquor.
Ille diu dubius, dum dulcibus imminet vndis,
Credidit Hyblæo mella pluisse mero.
Victa sed Hybla fuit. Nectar quoq; credidit: Illa
Nectare sed dulci dulcior vnda fuit.
Hæc, tandē, hęc, inquit, Materni est gratia lactis,
Claude tuum, iam sunt pectora pota, sinum.

Imò

Imò age, pande ſinum: da pluribus Vbera, Mater;
Nos quoq; lactentes, paruula turba, ſumus.

XI.

Agnæ Politianæ tumulus manat iugi rore.

Si quem Cypridos vſtulant calores,
Aut iactis agitat Cupido tædis.
Huc ad Virgineos reuiſat imbres,
Imbres Virginis ad Politianæ.
Stillant iugibus arida oſſa guttis,
Et Viuo pluit Agna humata rore.
Qualem nulla dedit Ciliſſa fuſis
Nubes imbribus optimis liquorem;
Nec Romæ (licet inſolens Latinis.
Rurſum ſparſio fiat in theatris,)
Talis per cuneos, patrùmque poſſit
Vllus per podium meare riuus.
Nam riuum, modò quem putamus Agnæ
Humecto fluitare de ſepulcro,
Certo certius eſt, venire cœlo.

VIRGINVM.

CHORVS SECVNDVS.

XII.

Virginitas per luctam defensa.

VIrginitas vt tuta suos armetur in hostes,
Ipsa fit in pœnas ingeniosa suas.
Nam seu blanda premant Cythereię bella puellę,
Mox sua terga ferit Virgo, Venusq; perit,
Siue puer Gnidio tela ignea dirigat arcu,
Tela per effusas dissipat illa preces.
Seu tacitè insidias alias paret, illa repugnat,
Insidiasq; alijs excipit insidijs.
Inde pudor paribus paria arma repercutit armis,
Atque ignes alio fortior igne ferit.
Cumq; repulsa Venus redit vsque rebellis,& vsq;
Ipse flagris reducem verberat vsq; pudor.
Scilicet ipsa Venus, quæ sint sua præmia, nouit;
Inde redit toties ad flagra, digna flagris.

XIII.

S. Thomas Aquinas titione fæminam fugat.

Ingenuos Thomas cùm viueret inter Ephebos.
Castior ingenuos inter Ephebus erat.
Sępe quidem pueri Venus ora modesta probauit,
Sæpe

Sæpæ probata tamen condidit ora puer.
Deniq; dum puero, Venus arcto in carcere sentit
Ostia captandæ nulla patere fugæ;
Idaliam festina iubet properare ministram,
Quæ solito pectus fallat inerme dolo,
Tèrq; quatèrq; manus illi intulit improba; at
Reppulit illatas terq; quaterque manus.
Nec tamen illa, quater discedere iussa, recessit.
Sed quater, atq; iterum est ausa redire quater.
Quid faceret? Clausus vetat illum erūpere postis,
Ipsaque præ clauso poste, puella vetat.
Aequorea spectaret aquas è rupe; profundas
Lapsus ab æquorea rupe subiret aquas.
Cerneret Aetnæos Siculis à montibus ignes,
Iret in Aetnæas, igne stupente, faces.
Pugnaret iaculo, iaculi si tela videret:
Si foret hasta: manu rapta statim hasta foret.
Arcus adesset, eum caperet puer obuius arcum;
Vidit fortè focum; præbuit arma focus.
Elatoq; puer debellat torre puellam:
Et Veneris flammas altera flamma necat.
Cur hodie talis tam rara est pugna? puella
Desijt, an talis desijt esse puer?

XIV.

Iacobus Anachoreta, ne à fæmina vratur, ipse se vrit.

Impia mentito plangebat pectora questu,

Deceptura pium ſpurca puella ſenem.
Tende manus, inquit, tacitoque medere dolori:
Nam moribũda grauis pectora morbus habet.
Audit; & inde cauere Senex Venerẽ optat, & inde
Tollere ſerpentem membra per ægra luem.
Nempe, ait, à Medico niſi tangitur ægra, necatur:
Et Medicum, ſimul ac tangitur, ægra necat.
Altera culpa mihi grauis; altera culpa puellæ;
Vtraque conſilio eſt culpa cauenda meo.
Ergo ſalutiferi ceroma popoſcit oliui,
Et tetigit dextra pectora nuda manu.
Sed ſimul exemplo rediuiuus Scæuola magno
Miſit in ardentes brachia læua rogos.
Vtraq; dum gemino ſic arſit palma camino,
Arſit maiori dextera palma foco.

XV.

Franciſcus in Niuibus voluntatur.

Cùm purum Stygio calore corpus
Vrgerent Veneres Cupidineſque,
Et plures Venus, & Cupido plures
Primis ignibus admoueret ignes;
Franciſcus gelidas cupiuit vndas:
At nullas habuit December vndas.
Nam ſtabat glacialis, & gelatas
Velabat niuium pruina terras.
Quas cum cerneret ille, mox ſeuerus

Hiber-

Hibernas ruit vltor in pruinas.
Et ventis hiemantibus, niuoso
Persultat generosus in theatro.
Hic frigente manu, sibi Ministros,
Hic de vellere candicante Vernas,
Hic Natos sibi format, hic Nepotes,
Sed dum Tollere cogitat Nepotem,
Magno frigore congelatus, ipsum
Ignarus propè sustulit parentem.

XVI.

Benedictus in vepribus se versat.

Quà Valles super inuias propinquis
Rupes aeriæ minantur Astris,
Squallenti Benedictus in recessu
Cum tetro Veneris flagraret æstu,
Voluit vindice corpus in vepreto.
Et spinas vagus inter atque sentes
Iam costas premit, & lacessit ossa,
Iam plantas domat, & cruentat ora;
Hinc tergum ferus vrget, hinc lacertum;
Et fusi calido cruoris imbre
Arcanas iubet interire flammas.
Ne molli iuguleris in Roseto,
In tali, Pudor, incuba Grabato,

XVII.

Ignatius vndis, alterius Venerem plectit.

Ardentem ſtimulabat Amor funeſtus Alumnum
  In vetitos ſpreto tendere iure toros.
Reſciuit Loiola viam; temereque ruentem
  Sedulus inſtructis excipit inſidijs.
Pons erat, atque inter geminæ diuortia ripæ
  Stagnabat gelido pigra lacuna vado.
Has Loiola ſubit, collo tenus abditus, vndas,
  Quà Iuuenèm vidit non procul ire via.
Et, miſer, inquit, abi, luxuque caleſce nefando,
  Frigoribus flammas his ego plecto tuas.
Ille ſimul clamore, ſimul ſtupet ore lauantis,
  Frigidiorque ipſo penè lauante fuit,
Parce piare meos iſtis, ait, amnibus ignes,
  Quos ego iam lacrimis ſponte piabo meis.
Mox, quibus externum Iuueni Loiola calorem
  Depulit; his ipſis ſe calefecit aquis.

XVIII.

Ammonius ne à Venere vratur, pedes amburit.

Curuato quoties minatus Arcu
Flammantes Veneris puer ſagittas
Materna iaciebat è pharetra,
Arſit terra caloribus; nec vna
Seſe feruere ſentiebat Aetna.
Tunc cœpere nouis aduſta prunis

Spar-

Sparsas pectora postulare lymphas.
Tunc Ammonius vnus inter omnes
Ne quo castus adureretur æstu,
Non riui petijt meantis vndas,
Non imbres gelidos, nec alsiosi
Incensus glaciem cupiuit Hæmi;
Sed ne quo tamen vreretur æstu,
Diuersum cecidit lubens in æstum,
Nam fracto puerum vt fugaret arcu,
Nudos ignibus vstulauit artus.
Hæc est ars noua: Ne cremeris igne,
Ipsum quærere, quo cremeris, ignem.

XIX.

Bernardus lacu suos ignes restinguit.

Ora videt temere Bernardus vt obuia Nymphæ,
Obuia Bernardus penè per ora perit.
Nam penitus peruasit edax scintilla medullas,
Tactaque funestus serpsit in ossa calor.
Ille quidem tacitum generosus pertulit ignem,
Et nocuo constans Victor in igne fuit,
Vastauere tamen magis, ac magis omnia flãmæ.
Et domito venit maior ab igne vapor.
Tum querulo Bernardus opẽ clamore popoſcit.
Pectora vt afflato spargeret vsta gelu.
Fortè videns glacie stagnantem cominus vndã,
Hæc, ait, ardores molliet vnda meos.

Insiluitque ferox, & toto corpore mersus
Defendit Medico membra cremata lacu.
Has venus in thermas si sæpe lauanda veniret,
Non ita Baianis semper egeret aquis.

XX.

Ioannes Bonus, assulas sub vngues infigit, & dolore voluptatem vincit.

Gentiles Bonus inter inquilinos,
(Vicino licet amne, Mincioque
Per ripas, per & effluente pontes,)
Ardebat tamen impotentiore
Quàm si Mulciberi caleret igne.
Non lymphæ liquor obuius, nec auræ
Ventorum, licet vberes, iuuabant.
Quò se verteret, vsitata noto
Quem defendere nollet ars ab hoste?
Defendit dolor insolens. Acutas
Primores agit assulas sub vngues.
His telis pugil obuias fatigat
Incursu miserabili columnas.
Tùm verò fugere omnis ardor, omnis
Fractis cedere viribus Voluptas
Sulcaret Venerem licet cruentus
Sæuũ tigridis, aut leonis vnguis,
His nullos tamen vnguibus putaret
Impressos Venus esse sæuiores.

Apelles

XXI.

Apelles Virgo faber, candenti ferro fœminam profligat.

Artificis dum folle cauo faber excitat ignes,
Et victore domat dura metalla foco,
De Phlegethontæo prorepit fæmina furno;
Fæmina, cui ſtygius flabat ab ore vapor.
Vicinumque petit funeſta lampade pectus;
Qua prius intactum lampade pectus erat.
At faber vt ſenſit peregrinæ incendia prunæ,
Non, ait, iſte meo prodit ab igne calor.
Conuerſuſque videt (monſtrum furiale) nocentẽ
Fœminam, ad incautum ponè ſubiſſe latus.
Mene, ait, ergo tuis, fornax, petis improba flammis:
Ipſa etiam flammis ſaxo petare meis.
Effrontemque ferit candenti fulmine frontem;
Stridentemque reo mergit in ore facem.
Non tulit illa iocum; ſed aduſta repentè refugit,
Erubuitque ſuas frons inhoneſta notas.
Fæmina ne quà fabro poſthac aude eſſe moleſta;
Scis qualem incudem poſſit habere faber.

XXII.

Anonyma Virgo è Brigittæ familia pedes adurit, ne aduratur.

Inſons è grege Virginum puella
Quòd vano nimium periculoſam
Audiret Iuueni placere formam:

Vſſit

Vssit suppositis pedem fauillis.
Emersere repentè pustulæque
Et puris sanies, cruorq; cruris,
Et nidor pedis, & dolor tumoris;
Hac flamma pepulit puella flammam.
Dextram Mutiùs vrat; & stupenda
Porsennam patientia triumphet
Vstus Scæuola; dum puella plures
Ambusto pede sauciarit hostes.

XXIII.

Anonymus Iuuenis in prunas abijcitur, vt amorem triumphet.

Insidias Iuueni tendebat fæmina casto,
Phædra suo quales struxerat Hyppolitho.
Ille quidem Venerem sæpe indignatus abegit.
Sæpe sed eiectam, sæpe redire videt.
Quid, Iuuenis, tandem faciam, impatiẽtior, inquit.
Eminus à tergo, & cominus instat Amor.
Omnia conari pergit Venus. Omnia pergat:
Hippolythus redeo, si mihi Phædra redit.
Me fugiente, diu nequijt mala vipera pelli;
Experiar, quid me non fugiente queat?
Inde diem Iuuenis veniendi dicit, & horam;
Dictaq; iam Veneri cœpit adesse dies.
Illa venit. Sed operta videns vestigia prunis,
Et sola candenti strata calere foco:

Et

Et ſuper ardentes Iuuenem decumbere prunas,
Conſortemque ſui ſe eſſe iubere tori:
Omnia conari perterrita deſijt: vltroque
Inuitata licet, deſijt illa tamen.
Nempe torum timuit; retroque relapſa refugit;
Impatiens calidi Sponſa toralis erat.

XXIV.

Franciſcus Xauerius ſanguinem eiectat, horrore obiectæ Veneris.

A ſudore Xauerius diurno
Vix olim modica potitus vmbra
Nocturnum ruit æger in ſoporem:
Confeſtim Stygiæ mouentur Vmbræ,
Circumſtant Veneres Cupidineſque,
Et ſpurcis animant torum figuris.
Queis obnititur ille dum figuris,
Et turbas Venerum Cupidinumque
Impugnat cubito, feraſque pellit
Sopitis licet artubus cateruas,
Ingens aſſiduo ſtatim duello
Erumpit roſei cruoris imber:
Et nares per, & ora per, ſoluto
In lectum ruit impotens meatu
At pugnam Venus arduam peroſa
Damnauit pluuiæ ruentis imbrem;
Et non fulmine, ſed cruore victa,

Nocturna

Nocturna properauit è palæstra.
Sed cur imbre Xauerius rubente
Perfudit Venerem? Rogas? Habebat
Omnes iam Venus antea colores,
Vnum non habuit Venus ruborem.

VIRGINVM.

CHORVS TERTIVS.

XXV.

Virginitas per mutilationem seruata.

Forma pudicitiæ comes olim fida, petulcis
Vt laqueos factam se videt esse procis:
Ipsa sibi bellum facit indignata, suamque
Sæpe notat frontem vulnere, sæpe genam.
Inde modesta sibi laniarunt ora puellæ,
Tutus vt in læso viueret ore pudor.
Inde aliæ telis oculos hausere cruentis,
Frusta suis aliæ trunca tulere labris.
Illa caput rasit, quasque olim sedula gemmis
Struxerat, euulsas iam cupit esse comas.
Illa verecundas irato vulnere nares,
Et quodcunque Venus posset amare, secat.
Deniq; iam cupiunt deformes esse puellæ;
Seq; oculis Iuuenum displicuisse, placet.

Esse

Esse iubes vultus formosos Virginum ? amare
  Formosos vultus desine, semper erunt.

XXVI.

Nicetas linguam in Venerem euomit.

Vt Iuueni Cæsar Nicetæ bella pararet,
  Bella, quibus Cypriæ signa tulere faces,
Blanda Semiramij violaria quæsijt horti,
  Strataq; Pestanis Amphitheatra rosis.
Hinc aderant modicæ folijs pubentibus vmbræ,
  Hinc aderat strepere non graue murmur aqua.
Mollia subter erat de Coa stragula tela.
  Subter erant niuei plumea valla tori.
Iussit in hoc Iuuenem resupinũ astringere lecto,
  Sericaq; in captos indere vincla pedes.
Et Tyrio iussit distendere brachia texto;
  Ille Prometheas credidit esse feras.
Inde Theatrali de Scena fæmina prodit,
  Incensura suo fæmina quidq; foco.
Tunc Iuuenis violas odisse; & poscere vepres;
  Tunc gelidas inter stragula velle niues.
Vrticas tunc malle rosis; tunc floribus vndas:
  Strataq; plumigero plumbea præ thalamo.
Et, validi si robur, ait, Samsonis haberem,
  Heroa caderent vincula rupta manu.
Nunc manibus quia tela meis aliena negantur,
  Tela mei dentes ingeniosa dabunt.

Ergo

Ergo secat mediam Dens pulcro vulnere Linguã,
Inq; genas Veneris frusta cruenta vomit.
Erubuit non sponte Venus, profugùmq; repentè
Rettulit à casto victa pudore pedem.
Dẽtis hic error erat: Quo morsu tangere Linguã
Se ratus est, illo Tacta puella fuit.

XXVII.

Anianus oculum, quo fœminam vidit, exsculpit.

Incautos Anianus in vagantem
Obtutus malè fixerat puellam.
Mox facti memor; instit profanum
Magnis fletibus increpare vultum:
Ac ne per subitum inicius calorem
Funestas ageretur in fauillas.
Quid pœnas, ait, exigo minores?
Non est, non satis est mihi, salacem
Solis fletibus expiare flammam.
Vindictas decet exigam Viriles.
Et magno sceleri pares. Repenteque
Armatis manibus sibi minatur,
Erronemque oculum seuerus vltor
Infestis trahit Vnguibus. Nec illo
Quicquam lumine deinde vidit; vna
Quo sat viderat antea in puella.

Lucia

XXVIII.

Lucia oculos, quibus placuerat, effodit.

Obuia miratus visæ Rex ora puellæ.
Lucentesque duas casta per ora faces:
Protinus exarsit, formamque petulcus honestam
Init apposito sollicitare metu.
Territa Virgo metu, fœdique Cupidine regis,
Confundit niueas picta rubore genas.
Hic pro Rege timor stetit; hinc pro Virgine virtus;
Cedere nec patiens ille, nec illa fuit.
Lis decisa fuit postremò magna; Timorem
Victor vbi elusum iussit abire Pudor:
Nam moritura prius, quàm consensura; parauit
Ambiguo Regem fallere Virgo dolo,
Quæ tibi pars, inquit, nostræ placet optima formæ?
Quam tibi cunque voles; opta, & habebis, ait.
Ille, oculi placuere. Oculos, illa inquit, habebis:
Parua mora est; voto, Rex, potiere tuo.
Ferte citi cultros. Cultrisque stupentibus hausit
Ipsa sua præceps lumina bina manu.
Quæ placuit nostri pars, inquit, corporis, hæc est:
Iam potes vsque oculis pascere vota meis.
Horret in audaci mutatos Virgine vultus
Rex; neque iam in læso, quod probet, ore videt.
Seruaret cùm Virgo oculos, Rex perdidit: & cũ
Perderet illa suos, repperit ille suos.

XXIX.

Lucia eadem in eodem facinore, bis laudanda.

Sensit casta suos placere vultus
Astanti temere puella Regi;
Et pertæsa suam pudica formam;
Quid vultum placet, inquit, inter omnem,
Vultum, Rex, oculi, inquit, inter omnem?
Iratis subitò puella telis
Dilectos rapit è genis ocellos.
Quos cùm mitteret erutos Tyranno,
Iam securius, inquit, hos amabis.
Et quamuis oculis carebo raptis,
Dum sim Lucia, Luce non carebo,
Sed Rex eruto & hinc & hinc ocello,
Credebat duo rapta de sereno,
Phœbi sidera Cynthiæque Cœlo.

XXX.

Agata mamillas amittit ne pudorem.

Virgo Sicana viro toties optata, refugit
Optantem toties Virgo Sicana virum.
Ergo minax Prætor violenta voce puellam
Ad sua cunctantem iura venire iubet.
Illa, minæ nihil, inquit, agent. Infestior ille
At meus hic, inquit, non nihil ensis aget.
Illa, nec Ensis aget. Simul ergo laborat vterque
Ille suas vires, illa probare suas.

Licto-

Lictorũ glomerata ruit manus vndiq;, & vndiq;
Adſtantum innumerus Carnificum numerus.
Vna puella tamen numero circumdatur illo:
Vna per innumeras prompta perire manus.
Siue oculos, inquit, ferro præbere iubetis;
Ferro oculorum ambos euacuate ſinus:
Siue genas, ſulcate genas: ſeu pectora vultis,
Pectora quo vultis nuda ferite modo.
Siue manus, truncate manus; ſeu brachia, habeto
Brachia; ſiue pedes vultis, habete pedes.
Nemo pedes voluit tortorum; brachia nemo:
Nemo manus; nemo pectora; nemo genas;
Sola mamilla fuit pœnis optata ſceleſtis;
Sola data in pœnas ergo mamilla fuit.
Sectaq; crudeli ſunt vbera forcipe: Credo
Nulla tibi, Iudex, vbera tacta prius.

XXXI.

Carilephum, virum caſtum, fæmina curiosè aſpiciens excæcatur.

Heu quam fæminei obuius videret
Fallacem Carilephus oris vmbram;
In ſiluas ijt, auiaſq; rupes
Ignoti vagus inquilinus antri,
Sed dum fallere eum puella certat
Mentito malè curioſa ſexu,
Per ſiluas, ait, inuiaſque rupes

Ibo fæmina; fæminam videbit
Vasti tetricus inquilinus antri,
Quamuis tetricus vsque sit, videbit.
Mox accingitur, & stolæ virilem
Fallaci super iniici lacernam
Et lucos per, & inuias per Vmbras,
Occurrit fugienti; & intuendam
Se prebet renuenti; & intuendum
Siluæ fæmina quærit, inquilinum.
Sed vix cœperat ille eam videre,
Et mox desijt illa se videre.

XXXII.

Apollonia dentes Virginitati impendit.

Niliacos dum Nympha toros illecta, recusat,
Et pluris thalamis omnibus Astra facit:
Carnificum pugnos, & ahenæ fulmina palmæ,
Per geminas sentit crebra tonare genas.
Non tremefacta tamen clypeo vim depulit vllo,
Sed propriæ malas cassidis instar habet.
Ergo ruunt penita vulsi de sede morales,
Offeaque è fracto decidit ore seges
Crediderat tortor, Thebanis altera sulcis
Semina Cadmæa iacta fuisse manu.
Penèque iam timuit, ne stragem vltura cruentam
Surgeret è tali Messis ahena satu.
Nil metue exißo ferratum semine; Messem
Aura-

Auratam è tali crescere dente decet.

XXXIII.

Euphemia, & Margarita Virgines sibi nares detruncant.

Purpureas vbi casta genas Euphemia sensit.
  Et sua displicitis ora placere Viris,
Quid faciamus? ait, laqueos natura tetendit,
  Ipsa suas facies fabricat insidias.
Qua me cunq; vident, rapio malè cauta videntes;
  Obuiaq; aspectus vulnerat ora meus.
Arte pudicitiam peregrina Virgo tuere:
  Forma nocet; formam, Virgo, perire iube,
Dixit, & Ambrosium cultro festina labellum
  Amputat; in Nares vsq; seuera suas.
Margaris hac cernens defendi strage pudorem,
  Admouit similes Naribus ipsa minas.
Tum, licet informi squalleret vulnere forma,
  Pulchrior ex illo vulnere forma fuit.
Si res supplicio tali plectuntur amatæ,
  Pridem erat ipse suo dignus amore procus.

XXXIV.

Brigitta formam perdit, vt pudorem conseruet.

Vt pictis sibi vidit à labellis,
Et formæ vitio periculosæ
Lasciuam fieri Brigitta frontem;
Contendit prece seria; venusta

 Multo

Multo vt tubere conderentur ora.
Nec verò Deus admouere pronam
Contentis precibus moratus Aurem,
Promisit dare tuberumue gibbos,
Aut frontis maculas, cutisue næuos.
Aut quosuis cuperet Brigitta morbos.
Mox cœpit macies patrona totos
Et mœstus color occupare vultus.
Contactum quoque lumen impetrato
Virgo comperit emori veneno.
Et tunc credidit esse se venustam,
Post quàm desijt esse tam venusta.

VIRGINVM.

CHORVS QVARTVS.

XXXV.

Virginitas cæde aut cædis periculo seruata.

IAm stupet eneruem Venus esse Cupidinis arcũ;
Iam Veneris gelidas esse Cupido faces.
Tot iaculo Iuuenes petit ille, tot illa puellas,
Fixa tamen nullo pectore tela videt.
Quippe Pudor viso pueri fugit auius arcu,
Aut fugere arte nequit cùm Pudor, arte perit.
Hinc iubet è tectis in præceps ire pudicas

Et

Et prope deprenſas amne perire Nurus.
Hinc itidem ſtringit rediuiua Lucretia ferrum,
Patronaque fodit pectus inerme manu,
Antiochus rurſum ſi balnea ſordidus intret,
Inueniet Virgo, Democlis arte, fugam.
cilicet ingenium eſt alijs, producere vitam;
Virgo fit in proprias ingenioſa neces.

XXXVI.

Pelagia, mater duæque Comites in vndas.

Mater vt hoſtiles timida cum plebe caueret
Inſidias, ſumpta quæſijt antra fuga.
Reſcijt hoſtis iter, profugiſque celerrimus inſtat
Siue parans dono cogere, ſiue metu.
Ergo, licet fugerent cautè per deuia, ſemper
Preſſa puellares pinxit arena pedes.
Ventũ erat ad vaſtas pendẽte crepidine lymphas
Per quas nullius copia pontis erat.
Hic hæſere pares; genitrix, quid malumus? inquit,
Ponè ruunt hoſtes; ante morantur aquæ.
Stamus? adeſt laſciua cohors, tergoq; minatur:
Pergimus? inſanas obijcit vnda minas.
Mitior vnda tamen: ſi neſcit parcere, mergat.
Sat mihi dum caſtas merſerit, vnda dabit.
Et citius dicto, ruit alti in gurgitis vndas:
Debuit hâc etiam turba ſceleſta ſequi.

XXXVII.

Apollonia vltro in ignes.

Pellæa sibi quondam vt in palæstra
Structos innuba Virgo vidit ignes,
Quos lictor ferus, & minax satelles,
Ni promitteret, vsque & vsque alebant:
Vanè creditis, inquit, vllam ab isto
Vinci posse Viraginem camino.
Lentum imò est mihi, iussa vimque vestram
Expectare; locum date, occupabo.
Et ruptis simul hinc & hinc catenis
Stridentes subit ipsa sub procellas.
I nunc, & minitare Cæsar ignes.
Iam te continuò nouos in ipsis
Dices cernere Mutios puellis.

XXXVIII.

Pelagia Virgo Antiochena, præcipitio defensa.

Quæ Pelagi gaudet socio cognomine Virgo,
Et Syrij patriam littus Orontis habet:
Illa verecundæ quondam sibi conscia formæ,
Insidiaturis fugerat ex oculis:
Fugerat illa quidem: sed mox videt illa, reuulsit
In patefacta procos tendere tecta feris.
Quid faceret? Stabat munito Regia saxo,
Regia sublimes turribus æqua minas:
Occupat hoc pauidi festina pudoris Asylum,

Vitet vbi hostiles tam prope capta manus.
Repperit intentus tamen illa cubilia prædo;
Ergo cubile aliud celsius illa petit.
Repperit illud item. Toties modo prodita Virgo
Effugiam per quod deniq; dixit, iter?
Nec mora: abit præceps sũmis è turribus: Vnã hãc
Hostibus ignotam viderat esse viam.

XXXIX.

Sophronia cultro suam castitatem à ludibrio vindicat.

Matronæ placitas iubebat ædos
Cingi milite Cæsar, & proteruo
Acciri sibi fœminam à ministro.
Quæ cum rescijt imperata; paullum
Mutato stetit impedita vultu:
Mox ficto Mulier pudica risu,
An sordes, ait, has laciniarum
Abstergi prius, induiq; mundum
In nostro finis alterum cubili?
Id verò licet, inquit: i proinde
Totam corporis enoua, iuuentam
Faxo, inquit mulier; rubere totum
Pectus purpureo videbis ostro.
Mox cultrum rapuit ferox, & alto
Pectus nobile verberauit ictu.
Et iam sanguine plurimo cruenta,
Quæ nulli cupitis placere, dixit,

Hanc circumdate purpuram puellæ.

XL.

Euphrasia ingenio Virginitatem tuetur.

Ibat ad inſcriptæ famoſa cubilia cellæ
Flebilis è patria tracta puella domo.
Ecce furens animi, ſtimulante Cupidine currit
Infelix eadem Miles ad antra gradu.
Incautamque procus molitur ludere Nympham;
Nympha ſed incautum luſit acuta procum.
Nam, violente meo parce, inquit, prædo pudori
Et veniæ precium grande repono tuæ.
Tēta;& inerme meo ſine quoduis ſāguine pectus,
Illæſum à quouis vulnere pectus erit:
Vnge pedem, pes tutus erit: latus vnge, valebit:
Vnge femur, ſpernet vulnera quæq; femur.
Ipſa Machaonij documētum ero prima liquoris,
Fraudis erit iugulo pæna luenda meo.
Inde ſuum clauſa de pyxide promit oliuum,
Et ſua mendaci colla madore linit.
Huc, ait, infeſtum vibra valido impete telum,
Eluſura tuas ſunt mea colla minas.
Iuſſit. At ille graui iugulum ferit arduus ictu,
Deceptòque caput territus enſe ſecat.
Quæris adhuc, vires habeāt quas vnguina miles?
Seruandæ vires virginitatis habent.

Michaël

XLI.

Michael Verinus, castissimus Iuuenis, ne virginitatem amittat, vitam amittit.

Verinus, puer innocens, Iberæ.
Nuper gloria nobilis Iuuentæ,
Cum letho propior videret omnes
Desperasse Machaonum cateruas:
Aut porro superesse tam malignis
Vnam à Cypride febribus medelam:
Vnam se Podalyrij modesta
Victuram negat indoles per horam,
Abscedant Veneres; Cupidinumque
Infames, ait, exulent cohortes:
Quæ cum tot noceant bonis; mihi vni
Si prodesse velint, malus videbor.

XLII.

Iacelina Virgo Appula, per mare effugit.

Cogeret inuitam ne quis sibi nubere, fugit
Appula, nequicquam fratre sequente, soror,
Sed fugiens prærupta subit iuga; magnus vbi altâ
In mare decelsa margine saltus erat.
Hic stetit; & longè despectans æquora; fratrem
Hac, ait, iratum rupe cauere potes.
Longius ire vetat fugientem ripa puellam?
Longius at certè ripa volare sinet.
Mox volat immenso delapsa per aera saltu,
Quà

Quà via vix oculis antè data vlla fuit.
Hàc delapsa ferum sicco pede permeat æquor.
Et Maris attonitas libera calcat aquas.
Postquàm, Christe, tuis pressisti Nerea plantis,
Virgineos nouit iam Mare ferre pedes.

XLIII.

Virgo inter Eburones è Reno euadit; procidue merguntur.

Iussa pudicitiam didicit defendere lympha,
Et Venerem peragunt ipsa elementa ream.
Cernis vt è Rheni metuendo littore præceps,
Altera patronas Clælia tranet aquas?
Ne fallente puta pede sic cecidisse: ruinam
Ipsamet optauit spontè puella suam.
Nulla ope cùm posset turbam euitare salacem,
Præbuit hanc illi deniq; Rhenus opem,
Sed qua turba procax ereptos sensit amores,
Arte suos; illa perstitit arte sequi.
Nam duo conscensos ausi propellere lintres,
Exceptam medijs eripuere vadis
Illa memor, si castam, inquit, permittitis adsum:
Sin prohibetis, aquas, ecce, reuiso meas.
Et simul insiliens repetitas Virgo sub vndas,
Subruit obscænam vindice calce ratem,
Demersisq; procis, natat omnē impune per amnē,
Quis sensum has lymphas non habuisse putet?

Virgo

XLIV.

Virgo Mantuana in Mincium Amnem.

Mincius Andinis vbi, iam conterminus aruis
Ausonias curuo ponte coronat aquas,
Illic riuali iactatam turbine Nympham,
Firmiùs illo ipsos ponte stetisse ferunt.
Nam ferus instabat furijsq; vrgebat adulter,
Inde viam claudens ensibus, inde fugam,
Illa tamen, si, inquit, non est quò viua recedam;
Certè erit hic aliquid, quò moritura cadam.
Continuò de ponte, minas risura procaces,
In patrios fluctus libera Virgo ruit.
Territus ille fuga; cur te ipsa miserrima mergis?
Mincius est, inquit, quò peritura cadis.
Vorticibus magnis trahit ille rapitq; natantes.
Mincius est: Amnem, stulta puella, time.
Illa, nihil metuo mersuri gurgitis iram.
Ira pudicitiam dum tueatur, ait.
Nulla locum sperent in tali incendia Nympha,
Quæ minimas toto subruit amne faces.

VIR-

VIRGINVM.

CHORVS QVINTVS.

XLV.

Virginitas in fornice illæſa.

PRoſtat vbi patulo Siren inhoneſta theatro,
  Et titulum cellæ figit amica ſuæ.
Sæpe Nurus illuc & honeſto corpore Nymphas
  Impia raptari Iudicis ira iubet.
At pudor in cella manet inuiolabilis; & ſe
  Non exſpectata ſæpe tuetur ope.
Nam quæ viſa ſibi eſt nullos habitura patronos,
  Sæpe Viros habuit, ſæpe puella feras.
Altera nunc Vrſo, nunc altera tuta Leone,
  Tertia, (quis credat?) Milite tuta fuit.
Hæc alia defenſa via; quem pura ſubiuit,
  Purior ex illo fornice rurſus ijt.
Obſtupuit noua monſtra Venus. Mea luſtra, quis,
  Facta pudicitiæ crederet eſſe ſcolam? (inquit,

XLVI.

Virginis Antiochenæ, & Chriſtiani militis mirabilis pugna.

Flebat in Idalio captiua puella cubili,
  Innumeris vbi erat ianua ſepta procis;

Quæ

Quæ pius vt ſenſit diſcrimina miles; eidem,
  Quam non ſperauit virgo, parauit opem.
Limen enim pacto vænale præoccupat auro;
  Et prior infames hac ſubit artè fores.
At procul ingreſſo perterrita milite Virgo ,
  Fugit; ab aſpecto ceu fugit Agna lupo. (cedis?
Quem malè cauta fugis? quo que inſcia Virgo re-
  Non ègo, ait, capti prædo pudoris ero.
Conſilio fugitura meo; prius abijce veſtes
  Cauta tuas; veſtes indue Virgo meas,
Illa dolos, caſtæq; timens ludibria formæ,
  Sueta ſuæ differt ponere lina ſtolæ.
Vix demum thoraca ſuis inuita papillis
  Iungit; & inuita ponderat arma manu.
Induitur contra, muliebri cyclade miles,
  Prolixoq; Syram ſyrmate verrit humum.
Hic ego miles ait mentita puella manebo:
  Tu fuge mentito vera puella Viro.
His fugit illa dolis. Iuuenem ſed barbara viſum;
  Amiſſæ pœnas pendere turba iubet.
Aduolat hic Virgo, iam Virgine fortior Adſum;
  Sola fugam cepi; ſola piabo fugam.
Ille ſecus; nihil iſta, Viri, nihil auſa Patraui.
  Crimen ego: ſolus puniar, inquit, ego.
Illa rogare magis; magis ille refellere. Crimen
  Credat vterque ſuum, ni probet eſſe ſuum.

Vllane

Vlla ne tam pulcram meminerunt secula litem?
Postulat absolui neuter; vterque timet.

XLVII.

Daria per Leonem à Lenone defenditur.

Iam Daria trahi impijs Tyranni
Cæptabat violenter à Ministris:
Iam Lenonibus vndiquaque septum
Spectabat lacrimabilis theatrum.
Et quo imbellis, ait, puella tendis?
Quo infelix raperis? potes penates
Olim viua subire tam profanos?
Quid differs, misera, interire? dixit
Plorans talia: cùm repente liber
Erumpens cauea Leo ferina
In turbam ruit vltor impudicam.
Fit latè fuga. Nemo iam minister,
Iam nemo manet in statu satelles.
Dilapsis igitur timore turbis
Perstat vindice præda cum patrono;
Et castam fera fæminam: feramque
Noscit fæmina casta: seque clamat,
Lenones timuisse, non Leones.

XLVIII.

Lucia nec ab igne, nec in fornice violatur.

Illa Syracusiæ virgo pars maxima famæ,
Lis vbi de forma, deq; pudore foret,

Iam

Iam Lenæ rapiata manu, cùm proxima fœdæ
Inſcriptas Veneris cerneret eſſe fores.
Horruit infamem ſceleris locũ; &, Ergone caſtus
Ingredietur, ait, tale cubile Pudor?
Fige puella ſolo veſtigia, fige; profanas
Rectiùs ante feres emorieris, ait
Mox immota ſtetit: Mox tracta potentiùs illa;
Fortior in fixo reſtitit illa gradu.
Inijcit ergo furens violentos turba rudentes,
Sed nullo impelli Virgo rudente poteſt.
Inde boues, inde addit equos. Sed Virgo ligatos
Inde ſtupere boues, inde coegit equos.
Turba igitur flamma circundat edace puellam;
Sed nihil illa ſui flamma caloris habet.
Mox pice, reſtinctum mox ignem ſulfure paſcit.
Sed neque pix ignem, ſed neque ſulfur alit.
Quas ardere voles, remoue hac à Virgine tædas:
Quas cupit extinctas, huic, Venus, adde faces.

XLIX.

Columba Virgo ab Vrſo cuſtoditur.

Ferrato licet Vrſus occupatum
Seſe Murice cernat, & grauanti
Colli robora præpedita millo:
Lenones tamen inter atque Lenas
Vim caſtæ fieri videns Columbæ,
Effracta volat Vrſus è cauerna,

Et

Et millum simul, & simul morantem
Abrumpens violentior catenam,
In turbas ruit; horridusque cœpta
Disturbat Iuuenum impudentiorum:
Et pro Virgine dimicans, petulcos
Cogit cedere Iudicis ministros.
Nullos Virgo procos timebit vlla,
Quam talis comitabitur catella.

L.

Martianam Virginem repentinus paries tuetur.

Lenonem fugeret cùm Virgo modesta sequentē,
Et traheret lassos iam superanda pedes;
Quid miseræ restaret adhuc? iam penè premebat
Vltima virgineæ syrmata leno togæ.
Tenderet expassas prædonibus obuia palmas:
Capta foret palmis præda trahenda suis.
Præcipitem saltu peteret generosa ruinam?
Nulla, in quam rueret, tam propè vallis erat.
Ardua se in rapidos vndarum spargeret amnes?
Nusquam erat in plano ripa nec vnda solo.
Ergo precata Deum, timido petit arma pudori,
Nec Deus auersâ reppulit aure precem.
Incipit enato tellus increscere vallo,
Et partes facta surgere grandis humo.
Disclusitq; repentè duos. Iamq; illa timere
Desijt; incepit leno timere sibi.

Mæ-

Mæniaque vt subitò crescentia circumspexit,
Quę sobolem hanc peperit tam citò Mater? ait.
Festino fuge leno gradu: locus iste minatur:
Pene erat, & factus tu quoq; murus eras.

LI.

Catharina Sueca per cerum liberatur.

Tranquillo nemorũ Catharina per ęquora passis
Fortè tuos ibat visere, Roma, lares:
Cùm conspecta viris (quãquã fugisset) amantum
Insidiaturos cœpit habere greges.
Iamq; adeò comitante globo iuuenumq; canũq;
Acer in ignaræ terga ruebat eques.
Huius vt insidias postico è puluere vidit,
Nec sibi concessam per sola plana fugam:
Sidera, clamat, opem; date opem cita sidera, cla-
Lenta suam tellus ferre moratur opem. (mat:
Finierat, cùm bina leuans sublimia ceruus
Cornua, vicino tramite carpsit iter.
Ille canes, dominosq; canum per deuia traxit,
Cornigeram peteret cùm sibi quisq; feram.
Sic elapsa manu, in tutum Catharina profugit,
Vsa patrocinio, cerue, puella tuo.
Sidera cur Tauros seruatis, & Astra Leones?
Dignior hic vestro Ceruus honore foret.

LII.

Agnæ pudor ab Angelo vindicatur.

Romæ infamia dedecusq; Vesta,
Et tu Maxima, quæ vigil fouebas
Aeternas Capitolij fauillas;
Agnam cernite virginem, aut decennem,
Aut si grandior illa, tredecennem:
Quam cùm cernere Vesta, vosq; Vestæ.
Vnam cœperitis procul ministræ;
Vester, (si pudor vllus est in vlla)
Aspecta pudor erubescet Agna.
Hanc cùm barbarus ad pudenda iudex
Prostantis raperet theatra turbæ;
Vna omnes Iuuenesque, Iudicesque
Et turbæ probra, consciasq; cellæ
Cælo vindice terruit puellas.
Nam stabat comes Aliger, latusq;
Stricta Virginis ambijt machæra.
Ingressus tamen alter est, & alter,
Et si quis super alterum alterumque
Aut audax nimis, aut nimis proteruus
Castæ irruperat in cubile Nymphæ,
Illum terruit Aliger, rotato
Iussum protinus euolare, telo.
Sed vicit Iuuenis procaciori
Omnes nequior vnicus cachinno:

Sex-

Sexcentis ait, ambiatur hastis,
Quod Cadmo neque fabulosa sulcis
Tellus parturientibus profudit:
Irrumpam tamen, inquit, & meo omnes
Cogam cedere milites amori.
Vix hæc dixerat impudens, ruitque
Pulsis obuius hinc & inde turbis.
Iam Cellæ prope limen, & propinquæ
Iam vestigia Virginis tenebat,
Cùm viso attonitus repentè cœpit
Oppallescere, & obrigescere artus,
Et vertigine agi, & labare genua.
Et prono ex animis iacere vultu.
I ride miser, atque fabulosos
Cadmi spernere milites labora:
Castæ cum Pudor est tuendus Agnæ,
Non Cadmi tibi milites, sed ipsos
Cœli occurrere milites videbis.

LII.

Andragisyna sponte deformatur, ne contaminetur.

In thalamos genitos Natam iubet ire iugales,
Seruus vti Nuptæ munere fiat Auus,
Patritios poterat bona dos spondere maritos.
Et formosa illis vel sine dote foret.
Abnuit illa tamen. Pater imperat; abnuit illa.
Forma iubet; formam negligit illa tamen.

Ergone vultus, ait, castam vetat esse decorus?
 Efficiam, tutus possit vt esse Pudor,
Cornua mox Superos vda prece flagitat omnes,
 Mutet vt infelix ora decora color.
Nec mora; tota subit sanies squallorque per ora,
 Et faciem reddit ruga senilis anum.
Vndique pallor inest: flaui periere capilli.
 Nullaque iam in tota Virgine Virgo fuit.
Tũ neq; forma Viros, neq; dos dedit illa Maritos:
 Et prope se Patrem noluit esse Pater.
At simul, ac vidit tutum sibi Virgo Pudorem,
 In secura prior transijt ora color.
Repperit hanc artem, qua Patrem cogeret. Illã
 Vis iterum turpem cernere? Quære virum.

LIV.

Theophilæ pudorem Angelus defendit.

Magni flammeus Aliger Tonantis
Furto viderat improbo Clientem
In ludos Veneris rapi puellam,
Quam riualibus hinc & hinc Amantum
Cum cingi studijs, & impudentes
Iam tam cerneret inuolare turmas,
Occurrit citus; ædiumq; telo
Vindex obsidet ostium trisulco.
Nec cessit tamen omnis improborum
 Conatus Iuuenum; sed vnus ipsos.

Audax

Audax aligeri ſubit per enſes.
Extemplo iubet Ales incitato
Infandum caput interire telo.
Nec poſthac alius ſubiuit. Vnus
Dum ferro cecidit, cecidit omnes.

LV.

Vuilgefortis Virgo barbæ miraculo caſtitatem tuetur.

Bello nobilis ore Vuilgefortis
Laudatæ metuens virago formæ,
Vt matura viros iuberet omnes
Speratis procul abſtinere tædis.
Conſtans poſcit opem beatiores,
Quotquot nouerat incolas Olympi.
Formam cedere, Cœlices, iubete,
O formam, Superi, periculoſam.
Non Mauræ cutis abnuo colorem:
Non qualem patrio calore toſtas.
Cognata gerit Æthiops in vmbra:
Non ſiquid magis atrum & inuenuſtum.
Tettumq; illepidumq; ſordidumq;
Tellus abdidit vſpiam Nouerca;
Nullum reſpuo Monſtrum: abire ſolam,
Hanc ſolam, ò Superi, iubete formam.
Audit vota pium pudica Numen,
Et monſtri ſimilem repente cogit
Mento creſcere neſciente barbam.

Hic horror fuit insolens; Sodalis
Notam agnoscere noluit Sodalem;
Et Mater sobolem, & Soror sororem,
Et vultu voluit seueriori
Ignotam Pater abdicare prolem.
Domum se quoque Virginem vel ipsa
Barbatam potuit timere Virgo.
Sic quanto hæc proprior Viro est puella,
Tanto tutior à Viro est puella.

VIRGINVM.

CHORVS SEXTVS.

LVI.

Virginitas per se ipsa clara.

EXternis etsi titulis ornata triumphat
Virginitas, & opum grandius agmen habet:
Non eget ipsa tamen titulo, neq; diuite fuco,
Sed Superis etiam Sola placere potest.
Non ita Narcissi felicia germina candent,
Non ita Sidonio Murice lana rubet:
Et minor est Violis odor, & minor est Hyacinthis.
Et minor Hesperijs indita forma Rosis.
Illa fuit quondam Terris incognita: Nosci
Nunc eadē, & Terris nūc quoq; cœpta coli est.

Sed

Sed quoniam est oris cœlestibus edita; seruat
Ingenium, & patrios pergit amare lares.
Quid mirum est igitur stygios si repperit hostes
Virginitas? styx à Virgine victa fuit.

LVII.

Bernardus ab hospita inuasus, ingeniosè defenditur.

Visus adhuc puer esse quidem Bernardus; at vnus
Pulchrior è pueris omnibus esse puer
Cùm stygijs afflauit eum Venus improba tædis.
Qualibus afflatus non fuit ille prius.
Nam sibi nescio quam, surrepere Thaida sensit,
Virgineumq; dolo sollicitare latus.
Fallere sed cantum nequijt deprensa pudorem,
Thais; ab intacto fæmina pulsa toro,
Fæmina pulsa semel, semel indignata recessit.
Vsq; repulsa dein, vsq; reuersa fuit.
Vsq; tamē reducem vt puer vsq; repelleret hostē.
Vltima sollicitus quæsit arma pudor.
Ecce, repentinis horrere latronibus ædes
Clamat, & armatas in caput ire manus.
Illa, Latro non sum, submisso murmure dixit,
Non solet in nostras Latro subire domos.
Ter clamata Latro; negat ipsa ter, esse Latronē,
Ipse iterum sociam ter sibi poscit opem.
Hoc vbi ter sociam rupit clamore quietem,
Præstitit oratam turba vocata fidem.

Accurrensq;, torum vigili face circumit omnem,
Sed fugit admotam fæmina latro facem.
Tolle tuam tibi, turba, facem: Puer iste videri
Clarius à nobis iam sine luce potest.

LVIII.

Catharina Senensis, coronam spineam gemmæ præfert.

Stellifera Catharina duas è sede coronas
Viderat, à Christi pensilem vtramq; manu.
Sed spinis fuerat grauis hæc, grauis altera gēmis,
Non illis precium, non decor vnus erat.
Oblatam cape, Christus ait, Catharina, coronam
Seu placet ista tibi, seu placet ista cape.
Munera quis dubium gerat inter talia votum,
Grandibus vt gemmis malit habere vepres?
Aude aliquid, Catharina manus protende: quid
Inijce serta tuis gemmea temporibus. (hæres?
Sustulit ambiguum Catherinæ dextera votum,
Da mihi, ait, tactu serta probanda meo.
Ac simul iniectis ruit in vepreta lacertis
Impositaque premit nobile sente caput.
Plurimus inde cruor per tēpora & ora cucurrit:
Nec tamen optauit gemmea serta sibi.
Non hæc serta dolent, sint quamuis spinea, dixit,
Sunt facta attactu mollia, Christe, tuo.

LIX.

Musa Virgo infantula B. Virginem spectat,

Iam Cunis, puto, commodum relictis
Castis Musa iocata cum puellis,
Inter sidereos videbat orbes,
Primam Numinis eminere Matrem.
Illi Sidera, Luna, Sol, & omnes
Erronum socij orbum, sub imis
Nutabant pedibus; suum exerentes
Magnis ambitionibus Nitorem.
Mille illam aligeri, gregesq; mille
Stipabant Iuuenum elegantiorum.
Quos illa & Iuuenes, & orbium orbes
Et lucem Iuuenum, orbiumq; lucem.
Oris sidere, luminùmque binis
Extinxit radiantium pyropis,
Talem paruula Virginem puella
Cùm iuxtà attonito videret ore;
Laudauit niueam modesta formam.
Contempsitque suam puella formam.
Et tales, ait, ò beata, tales
O semper liceat videre vultus,
Inflexit bona Virginem puella;
Et mox (ò noua res,) puella cœpit,
Post quàm viuere desijt, videre.

LX.

Othilia Cæca nascitur; à Christo oculis donatur.

Edita cum primam speraret Othilia lucem,
 Iussa statim prima luce carere fuit.
Nam geminos caligo recens turbabat ocellos,
 Velabatque duos Noctis imago sinus.
Tacta salutifero sed post quam est Virgo flueto,
 Auctorata suo paruula Virgo Deo,
Diffugere cauæ fuscati luminis vmbræ
 Et subijt pulsa plurima nube dies.
Non sine caussa oculos illi Natura negarat,
 Debebant Medico à nobiliore dari.
Nec sine caussa oculos dedit illi Numen; vt esset,
 Quos lacrimis posset perdere Virgo suis.

LXI.

Theresa Angeli spectatrix.

Gentis gloria Beticæ Theresa.
Quamuis gaudia Cælitum frequenter
Non parco biberis meraca voto,
Vt præ delicijs tuis, profanæ
Posses gaudia nauseare vitæ:
Quis sensus tamen ille? quis? (fatere.)
Quis tunc? quis fuit, ò Theresa sensus?
Cum nulla nebulæ iocantis vmbra
Illum è Cœlicolis beatum Ephebum.
(Quouis sidere pulchriorem Ephebum:

Iuxtà

Iuxtà incedere, iuxtà adambulare,
Iuxtà alludere cerneres? & illam
Lanæ Cæsariem aureæ videres?
Aut illos oculorum vtrinque soles?
Aut illud decus oris? aut fluentis
Illos syrmatis extimi tumores?
Aut illos manuum tenerrimarum
Bellos articulosque, dactylosque?
Aut quicquid fuit elegans in illo
Quouis sidere pulchriore Ephebo.
Quis tunc, quis fuit, ò Theresa, sensus
Certo certius est, Theresa, nullum
In sensu tibi tunc fuisse sensum.

LXII.

Stanislaus Eucharistiam ab Angelo, & B. Barbara Virgine impetrat.

Optabat Iuuenis diuinum Sarmata Mystam,
Porgeret Ambrosiam qui sibi Mysta dapem:
Nullus erat, Rursusq; oculos animumq; retorsit,
Sed sacra qui ferret pabula, nullus erat,
Vertitur ad Superos; Neque Barbara defuit illi.
O nunquam ad nostras Barbara Virgo preces?
Hanc circum Aligeros videt: & cœlestia circum,
Aligeras ad se fercula ferre manus.
Hæsit in ambiguo, magis huc spectaret, an illuc?
Digna oculis Virgo, dignus is ales erat.

Sed

Sed dubiam litem Munus cœleste diremit;
Dignum oculis illud munus vtrisque fuit.
Cum tamẽ inde Ales, cùmq; inde recedere Virgo
Ille procul nostris vellet, & illa, Plagis.
Hic Oculis iterum Cupientibus Æthera cernent
Se nimium est tardos questus habere pedes.
Nam si pondus iners Iuuenem tenuisset, ad Astra
Vsq; recessuros ille secutus erat.
Ite tamen, dixit, sine me: dum Munera detis
Tanta mihi; dabitis semper & Astra mihi.
Tu quoq;, ne noceas, istam mihi sæpe negato
Ambrosiam tellus; Barbara sæpe feret.

LXIII.

Marta hospita Christi, Virgo; hospite Virgine felix.

Ieiuno quoties dapes Magistro
Condit sedula Martha lautiores;
Nullis sumptibus abstinet, nec vllos
In Cœnæ precium fugit labores.
Sed largam licet instruat Culinam,
Et de diuite comparare censu
Exquisita laboret esculenta:
Affectu tamen illa largiori
Impensas superat dapum, & Culinæ
Fumantis precium vnico triumphat.
At nec fercula delicatiora,
Nec cultum huic placet hospiti cubile;

Sed

Sed quæ Virgine degit in cubili,
Hunc Virgo trahit hoſpitem. Neceſſe
Vllo maluit hoſpes in cubili:
Vllum aut maluit hoſpitem cubile.

LXIV.

Tharſilia & Aemiliana Virgines in cœlum inuitantur.

Lumina ad Eoos languentia verterat ortus
Tharſilla, in caſto mox moritura toro.
Ecce tibi? videt omne loco diſcedere Cœlum,
Et Superum innumeros inde venire greges.
Mille tibi Cœlituum, variata per agmina turmæ,
Mille ibi Virginei viſa theatra chori.
Mille itidem voces, itidem diſcrimina vocum;
Vox tamen ex illis gratior vna fuit.
Vox erat illa, Veni. Veniam, illa celerrima dixit.
O vtinam? nulla eſt, eſt mora nulla, ſequar.
Sic abitura, videt memorem reſtare ſororem;
Et, ſinite hanc, inquit. Vox ait illa; ſinam.
Mox Tharſilla: Soror, ſororio comitare ſororē:
Neſcio quid pulchri viſus Olimpus habet.
Illa itidem, veniam, dixitq;, obijtq;: vocante
Promptior ipſa etiam viſa ſorore ſoror.
Scilicet, aſpexit cum ſidera peruia Virgo,
Aegri etiam diſcunt accelerare pedes:

Scho-

Ergone vultus, ait, castam vetat esse decorus?
Efficiam, tutus possit vt esse Pudor,
Cornua mox Superos vda prece flagitat omnes,
Mutet vt infelix ora decora color.
Nec mora; tota subit sanies squallorque per ora,
Et faciem reddit ruga senilis anum.
Vndique pallor inest: flaui periere capilli.
Nullaque iam in tota Virgine Virgo fuit.
Tū neq; forma Viros, neq; dos dedit illa Maritos:
Et prope se Patrem noluit esse Pater.
At simul, ac vidit tutum sibi Virgo Pudorem,
In secura prior transijt ora color.
Repperit hanc artem, qua Patrem cogeret. Illā
Vis iterum turpem cernere? Quære virum.

LIV.

Theophilæ pudorem Angelus defendit.

Magni flammeus Aliger Tonantis
Furto viderat improbo Clientem
In ludos Veneris rapi puellam,
Quam riualibus hinc & hinc Amantum
Cum cingi studijs, & impudentes
Iam tam cerneret inuolare turmas,
Occurrit citus; ædiumq; telo
Vindex obsidet ostium trisulco.
Nec cessit tamen omnis improborum
Conatus Iuuenum; sed vnus ipsos,

Audax

Audax aligeri ſubit per enſes.
Extemplo iubet Ales incitato
Infandum caput interire telo.
Nec poſthac alius ſubiuit. Vnus
Dum ferro cecidit, cecidit omnes.

LV.

Vuilgefortis Virgo barbæ miraculo caſtitatem tuetur.

Bello nobilis ore Vuilgefortis
Laudatæ metuens virago formæ,
Vt matura viros iuberet omnes
Speratis procul abſtinere tædis.
Conſtans poſcit opem beatiores,
Quotquot nouerat incolas Olympi.
Formam cedere, Cœlices, iubete,
O formam, Superi, periculoſam.
Non Mauræ cutis abnuo colorem:
Non qualem patrio calore toſtas.
Cognata gerit Æthiops in vmbra:
Non ſiquid magis atrum & inuenuſtum.
Tetrumq; illepidumq; ſordidumq;
Tellus abdidit vſpiam Nouerca;
Nullum reſpuo Monſtrum: abire ſolam,
Hanc ſolam, ò Superi, iubete formam.
Audit vota pium pudica Numen,
Et monſtri ſimilem repente cogit
Mento creſcere neſciente barbam.

Hic horror fuit insolens; Sodalis
Notam agnoscere noluit Sodalem;
Et Mater sobolem, & Soror sororem,
Et vultu voluit seueriori
Ignotam Pater abdicare prolem.
Domum se quoque Virginem vel ipsa
Barbatam potuit timere Virgo.
Sic quanto hæc proprior Viro est puella,
Tanto tutior à Viro est puella.

VIRGINVM.

CHORVS SEXTVS.

LVI.

Virginitas per se ipsa clara.

EXternis etsi titulis ornata triumphat
Virginitas, & opum grandius agmen habet:
Non eget ipsa tamen titulo, neq; diuite fuco,
Sed Superis etiam Sola placere potest.
Non ita Narcissi felicia germina candent,
Non ita Sidonio Murice lana rubet: (this.
Et minor est Violis odor, & minor est Hyacin-
Et minor Hesperijs indita forma Rosis.
Illa fuit quondam Terris incognita: Nosci
Nunc eadẽ, & Terris nũc quoq; cœpta coli est.

Sed

Sed quoniam eſt oris cœleſtibus edita; ſeruat
Ingenium, & patrios pergit amare lares.
Quid mirum eſt igitur ſtygios ſi repperit hoſtes
Virginitas? ſtyx à Virgine victa fuit.

LVII.

Bernardus ab hoſpita inuaſus, ingenioſè defenditur.

Viſus adhuc puer eſſe quidem Bernardus; at vnus
Pulchrior è pueris omnibus eſſe puer
Cùm ſtygijs afflauit eum Venus improba tædis,
Qualibus afflatus non fuit ille prius.
Nam ſibi neſcio quam, ſurrepere Thaida ſenſit,
Virgineumq; dolo ſollicitare latus.
Fallere ſed cantum nequijt deprenſa pudorem,
Thais; ab intacto fæmina pulſa toro,
Fæmina pulſa ſemel, ſemel indignata receſſit.
Vſq; repulſa dein, vſq; reuerſa fuit.
Vſq; tamē reducem vt puer vſq; repelleret hoſtē.
Vltima ſollicitus quæſiit arma pudor.
Ecce, repentinis horrere latronibus ædes
Clamat, & armatas in caput ire manus.
Illa, Latro non ſum, ſubmiſſo murmure dixit,
Non ſolet in noſtras Latro ſubire domos.
Ter clamata Latro; negat ipſa ter, eſſe Latronē.
Ipſe iterum ſociam ter ſibi poſcit opem.
Hoc vbi ter ſociam rupit clamore quietem,
Præſtitit oratam turba vocata fidem.

Accurrensq;, torum vigili face circumit omnem,
Sed fugit admotam fœmina latro facem.
Tolle tuam tibi, turba, facem: Puer iste videri
Clarius à nobis iam sine luce potest.

LVIII.

Catharina Senensis, coronam spineam gemmæ præfert.

Stellifera Catharina duas è sede coronas
Viderat, à Christi pensilem vtramq; manu.
Sed spinis fuerat grauis hæc, grauis altera gēmis,
Non illis precium, non decor vnus erat.
Oblatam cape, Christus ait, Catharina, coronam
Seu placet ista tibi, seu placet ista cape.
Munera quis dubium gerat inter talia votum,
Grandibus vt gemmis malit habere vepres?
Aude aliquid, Catharina manus protende: quid
Inijce serta tuis gemmea temporibus. (hæres?
Sustulit ambiguum Catherinæ dextera votum,
Da mihi, ait, tactu serta probanda meo.
Ac simul iniectis ruit in vepreta lacertis
Impositaque premit nobile sente caput.
Plurimus inde cruor per tēpora & ora cucurrit:
Nec tamen optauit gemmea serta sibi.
Non hæc serta dolent, sint quamuis spinea, dixit,
Sunt facta attactu mollia, Christe, tuo.

LIX.

Musa Virgo infantula B. Virginem spectat.

Iam Cunis, puto, commodum relictis
Castis Musa iocata cum puellis,
Inter sidereos videbat orbes,
Primam Numinis eminere Matrem.
Illi Sidera, Luna, Sol, & omnes
Erronum socij orbum, sub imis
Nutabant pedibus; suum exerentes
Magnis ambitionibus Nitorem.
Mille illam aligeri, gregesq; mille
Stipabant Iuuenum elegantiorum.
Quos illa & Iuuenes, & orbium orbes
Et lucem Iuuenum, orbiumq; lucem.
Oris sidere, luminùmque binis
Extinxit radiantium pyropis,
Talem paruula Virginem puella
Cùm iuxtà attonito videret ore;
Laudauit niueam modesta formam.
Contempsitque suam puella formam.
Et tales, ait, ò beata, tales
O semper liceat videre vultus,
Inflexit bona Virginem puella;
Et mox (ò noua res,) puella cœpit,
Post quàm viuere desijt, videre.

LX.

Othilia Cæca nascitur; à Christo oculis donatur.

Edita cum primam speraret Othilia lucem,
Iussa statim prima luce carere fuit.
Nam geminos caligo recens turbabat ocellos,
Velabatque duos Noctis imago sinus.
Tacta salutifero sed post quam est Virgo flueto,
Auctorata suo paruula Virgo Deo,
Diffugere cauæ fuscati luminis vmbræ
Et subijt pulsa plurima nube dies.
Non sine caussa oculos illi Natura negarat,
Debebant Medico à nobiliore dari.
Nec sine caussa oculos dedit illi Numen; vt esset,
Quos lacrimis posset perdere Virgo suis.

LXI.

Theresa Angeli spectatrix.

Gentis gloria Beticæ Theresa.
Quamuis gaudia Cælitum frequenter
Non parco biberis meraca voto,
Vt præ delicijs tuis, profanæ
Posses gaudia nauseare vitæ:
Quis sensus tamen ille? quis? (fatere.)
Quis tunc? quis fuit, ò Theresa sensus?
Cum nulla nebulæ iocantis vmbra
Illum è Cœlicolis beatum Ephebum.
Quouis sidere pulchriorem Ephebum:

Iuxtà

Iuxtà incedere, iuxtà adambulare,
Iuxtà alludere cerneres? & illam
Lanæ Cæsariem aureæ videres?
Aut illos oculorum vtrinque soles?
Aut illud decus oris? aut fluentis
Illos syrmatis extimi tumores?
Aut illos manuum tenerrimarum
Bellos articulosque, dactylosque?
Aut quicquid fuit elegans in illo
Quouis sidere pulchriore Ephebo.
Quis tunc, quis fuit, ò Theresa, sensus
Certo certius est, Theresa, nullum
In sensu tibi tunc fuisse sensum.

LXII.

Stanislaus Euchariſtiam ab Angelo, & B. Barbara Virgine impetrat.

Optabat Iuuenis diuinum Sarmata Mystam,
Porgeret Ambrosiam qui sibi Mysta dapem:
Nullus erat, Rursusq; oculos animumq; retorsit,
Sed sacra qui ferret pabula, nullus erat,
Vertitur ad Superos; Neque Barbara defuit illi.
O nunquam ad nostras Barbara Virgo preces?
Hanc circum Aligeros videt; & cœlestia circum,
Aligeras ad se fercula ferre manus.
Hæsit in ambiguo, magis huc spectaret, an illuc?
Digna oculis Virgo, dignus is ales erat.

Sed

Sed dubiam litem Munus cœleste diremit;
  Dignum oculis illud munus vtrisque fuit.
Cum tamē inde Ales, cùmq; inde recedere Virgo
  Ille procul nostris vellet, & illa, Plagis.
Hic Oculis iterum Cupientibus Æthera cernent
  Se nimium est tardos questus habere pedes.
Nam si pondus iners Iuuenem tenuisset, ad Astra
  Vsq; recessuros ille secutus erat.
Ite tamen, dixit, sine me: dum Munera detis
  Tanta mihi; dabitis semper & Astra mihi.
Tu quoq;, ne noceas, istam mihi sæpe negato
  Ambrosiam tellus; Barbara sæpe feret.

LXIII.

Marta hospita Christi, Virgo; hospite Virgine felix.

Ieiuno quoties dapes Magistro
Condit sedula Martha lautiores;
Nullis sumptibus abstinet, nec vllos
In Cœnæ precium fugit labores.
Sed largam licet instruat Culinam,
Et de diuite comparare censu
Exquisita laboret esculenta:
Affectu tamen illa largiori
Impensas superat dapum, & Culinæ
Fumantis precium vnico triumphat.
At nec fercula delicatiora,
[illegible] cultum huic placet hospiti cubile;

Sed

Sed quæ Virgine degit in cubili,
Hunc Virgo trahit hospitem. Necesse
Vllo maluit hospes in cubili:
Vllum aut maluit hospitem cubile.

LXIV.

Tharsilia & Aemiliana Virgines in cælum inuitantur.

Lumina ad Eoos languentia verterat ortus
Tharsilla, in casto mox moritura toro.
Ecce tibi? videt omne loco discedere Cœlum,
Et Superum innumeros inde venire greges.
Mille tibi Cœlituum, variata per agmina turmę,
Mille ibi Virginei visa theatra chori.
Mille itidem voces, itidem discrimina vocum;
Vox tamen ex illis gratior vna fuit.
Vox erat illa, Veni. Veniam, illa celerrima dixit.
O vtinam: nulla est, est mora nulla, sequar.
Sic abitura, videt memorem restare sororem;
Et, finite hanc, inquit. Vox ait illa; finam.
Mox Tharsilla: Soror, sororio comitare sororẽ:
Nescio quid pulchri visus Olimpus habet.
Illa itidem, veniam, dixitq;, obijtq;: vocante
Promptior ipsa etiam visa sorore soror.
Scilicet, aspexit cum sidera peruia Virgo,
Aegri etiam discunt accelerare pedes:

Ergone vultus, ait, castam vetat esse decorus?
Efficiam, tutus possit vt esse Pudor,
Cornua mox Superos vda prece flagitat omnes,
Mutet vt infelix ora decora color.
Nec mora; tota subit sanies squallorque per ora,
Et faciem reddit ruga senilis anum.
Vndique pallor inest: flaui periere capilli.
Nullaque iam in tota Virgine Virgo fuit.
Tũ neq; forma Viros, neq; dos dedit illa Maritos:
Et prope se Patrem noluit esse Pater.
At simul, ac vidit tutum sibi Virgo Pudorem,
In secura prior transijt ora color.
Repperit hanc artem, qua Patrem cogeret. Illã
Vis iterum turpem cernere? Quære virum.

LIV.

Theophilæ pudorem Angelus defendit.

Magni flammeus Aliger Tonantis
Furto viderat improbo Clientem
In ludos Veneris rapi puellam,
Quam riualibus hinc & hinc Amantum
Cum cingi studijs, & impudentes
Iam tam cerneret inuolare turmas,
Occurrit citus; ædiumq; telo
Vindex obsidet ostium trisulco.
Nec cessit tamen omnis improborum
Conatus Iuuenum; sed vnus ipsos,

Audax

Audax aligeri ſubit per enſes.
Extemplo iubet Ales incitato
Infandum caput interire telo.
Nec poſthac alius ſubiuit. Vnus
Dum ferro cecidit, cecidit omnes.

LV.

Vuilgefortis Virgo barbæ miraculo caſtitatem tuetur.

Bello nobilis ore Vuilgefortis
Laudatæ metuens virago formæ,
Vt matura viros iuberet omnes
Speratis procul abſtinere tædis.
Conſtans poſcit opem beatiores,
Quotquot nouerat incolas Olympi.
Formam cedere, Cœlices, iubete,
O formam, Superi, periculoſam.
Non Mauræ cutis abnuo colorem:
Non qualem patrio calore toſtas.
Cognata gerit Æthiops in vmbra:
Non ſiquid magis atrum & inuenuſtum.
Tettumq; illepidumq; ſordidumq;
Tellus abdidit vſpiam Nouerca;
Nullum reſpuo Monſtrum: abire ſolam,
Hanc ſolam, ò Superi, iubete formam.
Audit vota pium pudica Numen,
Et monſtri ſimilem repente cogit
Mento creſcere neſciente barbam.

Hic horror fuit insolens; Sodalis
Notam agnoscere noluit Sodalem;
Et Mater sobolem, & Soror sororem,
Et vultu voluit seueriori
Ignotam Pater abdicare prolem.
Domum se quoque Virginem vel ipsa
Barbatam potuit timere Virgo.
Sic quanto hæc proprior Viro est puella,
Tanto tutior à Viro est puella.

VIRGINVM.

CHORVS SEXTVS.

LVI.

Virginitas per se ipsa clara.

EXternis etsi titulis ornata triumphat
  Virginitas, & opum grandius agmen habet:
Non eget ipsa tamen titulo, neq; diuite fuco,
  Sed Superis etiam Sola placere potest.
Non ita Narcissi felicia germina candent,
  Non ita Sidonio Murice lana rubet: (this.
Et minor est Violis odor, & minor est Hyacin-
  Et minor Hesperijs indita forma Rosis.
Illa fuit quondam Terris incognita: Nosci
  Nunc eadẽ, & Terris nũc quoq; cœpta coli est.

Sed

Sed quoniam est oris cœlestibus edita; seruat
Ingenium, & patrios pergit amare lares.
Quid mirum est igitur stygios si repperit hostes
Virginitas? styx à Virgine victa fuit.

LVII.

Bernardus ab hospita inuasus, ingeniosè defenditur.

Visus adhuc puer esse quidem Bernardus; at vnus
Pulchrior è pueris omnibus esse puer
Cùm stygijs afflauit eum Venus improba tædis.
Qualibus afflatus non fuit ille prius.
Nam sibi nescio quam, surrepere Thaida sensit,
Virgineumq; dolo sollicitare latus.
Fallere sed cantum nequijt deprensa pudorem,
Thais; ab intacto fæmina pulsa toro,
Fæmina pulsa semel, semel indignata recessit.
Vsq; repulsa dein, vsq; reuersa fuit.
Vsq; tamẽ reducem vt puer vsq; repelleret hostẽ.
Vltima sollicitus quæsiit arma pudor.
Ecce, repentinis horrere latronibus ædes
Clamat, & armatas in caput ire manus.
Illa, Latro non sum, submisso murmure dixit,
Non solet in nostras Latro subire domos.
Ter clamata Latro; negat ipsa ter, esse Latronẽ.
Ipse iterum sociam ter sibi poscit opem.
Hoc vbi ter sociam rupit clamore quietem,
Præstitit oratam turba vocata fidem.

Accurrensq;, torum vigili face circumit omnem,
Sed fugit admotam fœmina latro facem.
Tolle tuam tibi, turba, facem: Puer iste videri
Clarius à nobis iam sine luce potest.

LVIII.

Catharina Senensis, coronam spineam gemmæ præfert.

Stellifera Catharina duas è sede coronas
Viderat, à Christi pensilem vtramq; manu.
Sed spinis fuerat grauis hæc, grauis altera gēmis,
Non illis precium, non decor vnus erat.
Oblatam cape, Christus ait, Catharina, coronam
Seu placet ista tibi, seu placet ista cape.
Munera quis dubium gerat inter talia votum,
Grandibus vt gemmis malit habere vepres?
Aude aliquid, Catharina manus protende: quid (hæres?
Inijce serta tuis gemmea temporibus.
Sustulit ambiguum Catherinæ dextera votum,
Da mihi, ait, tactu serta probanda meo.
Ac simul iniectis ruit in vepreta lacertis
Impositaque premit nobile sente caput.
Plurimus inde cruor per tēpora & ora cucurrit:
Nec tamen optauit gemmea serta sibi.
Non hæc serta dolent, sint quamuis spinea, dixit,
Sunt facta attactu mollia, Christe, tuo.

Musa

LIX.

Musa Virgo infantula B. Virginem spectat.

Iam Cunis, puto, commodum relictis
Castis Musa iocata cum puellis,
Inter sidereos videbat orbes,
Primam Numinis eminere Matrem.
Illi Sidera, Luna, Sol, & omnes
Erronum socij orbum, sub imis
Nutabant pedibus; suum exerentes
Magnis ambitionibus Nitorem.
Mille illam aligeri, gregesq; mille
Stipabant Iuuenum elegantiorum.
Quos illa & Iuuenes, & orbium orbes
Et lucem Iuuenum, orbiumq; lucem.
Oris sidere, luminùmque binis
Extinxit radiantium pyropis,
Talem paruula Virginem puella
Cùm iuxtà attonito videret ore;
Laudauit niueam modesta formam.
Contempsitque suam puella formam.
Et tales, ait, ò beata, tales
O semper liceat videre vultus,
Inflexit bona Virginem puella;
Et mox (ò noua res,) puella cœpit,
Post quàm viuere desijt, videre.

LX.

Othilia Cæca nascitur; à Christo oculis donatur.

Edita cum primam speraret Othilia lucem.
Iussa statim prima luce carere fuit.
Nam geminos caligo recens turbabat ocellos,
Velabatque duos Noctis imago sinus.
Tacta salutifero sed post quam est Virgo fluēto,
Auctorata suo paruula Virgo Deo,
Diffugere cauæ fuscati luminis vmbræ
Et subijt pulsa plurima nube dies.
Non sine caussa oculos illi Natura negarat,
Debebant Medico à nobiliore dari.
Nec sine caussa oculos dedit illi Numen; vt essēt,
Quos lacrimis posset perdere Virgo suis.

LXI.

Theresa Angeli spectatrix.

Gentis gloria Beticæ Theresa.
Quamuis gaudia Cælitum frequenter
Non parco biberis meraca voto,
Vt præ delicijs tuis, profanæ
Posses gaudia nauseare vitæ:
Quis sensus tamen ille? quis? (fatere.)
Quis tunc? quis fuit, ò Theresa sensus?
Cum nulla nebulæ iocantis vmbra
Illum è Cœlicolis beatum Ephebum.
(Quouis sidere pulchriorem Ephebum:

Iuxtà

Iuxtà incedere, iuxtà adambulare,
Iuxtà alludere cerneres? & illam
Lanæ Cæsariem aureæ videres?
Aut illos oculorum vtrinque soles?
Aut illud decus oris? aut fluentis
Illos syrmatis extimi tumores?
Aut illos manuum tenerrimarum
Bellos articulosque, dactylosque?
Aut quicquid fuit elegans in illo
Quouis sidere pulchriore Ephebo.
Quis tunc, quis fuit, ò Theresa, sensus
Certo certius est, Theresa, nullum
In sensu tibi tunc fuisse sensum.

LXII.

Stanislaus Eucharistiam ab Angelo, & B. Barbara Virgine impetrat.

Optabat Iuuenis diuinum Sarmata Mystam,
Porgeret Ambrosiam qui sibi Mysta dapem:
Nullus erat, Rursusq; oculos animumq; retorsit,
Sed sacra qui ferret pabula, nullus erat,
Vertitur ad Superos; Neque Barbara defuit illi.
O nunquam ad nostras Barbara Virgo preces?
Hanc circum Aligeros videt; & cœlestia circum,
Aligeras ad se fercula ferre manus.
Hæsit in ambiguo, magis huc spectaret, an illuc?
Digna oculis Virgo, dignus is ales erat.

Sed

Sed dubiam litem Munus cœleste diremit;
Dignum oculis illud munus vtrisque fuit.
Cum tamē inde Ales, cùmq; inde recedere Virgo
Ille procul nostris vellet, & illa, Plagis.
Hic Oculis iterum Cupientibus Æthera cernent
Se nimium est tardos questus habere pedes.
Nam si pondus iners Iuuenem tenuisset, ad Astra
Vsq; recessuros ille secutus erat.
Ite tamen, dixit, sine me: dum Munera detis
Tanta mihi; dabitis semper & Astra mihi.
Tu quoq;, ne noceas, istam mihi sæpe negato
Ambrosiam tellus; Barbara sæpe feret.

LXIII.

Marta hospita Christi, Virgo; hospite Virgine felix.

Ieiuno quoties dapes Magistro
Condit sedula Martha lautiores;
Nullis sumptibus abstinet, nec vllos
In Cœnæ precium fugit labores.
Sed largam licet instruat Culinam,
Et de diuite comparare censu
Exquisita laboret esculenta:
Affectu tamen illa largiori
Impensas superat dapum, & Culinæ
Fumantis precium vnico triumphat.
At nec fercula delicatiora,
Nec cultum huic placet hospiti cubile;

Sed quæ Virgine degit in cubili,
Hunc Virgo trahit hospitem. Nec esse
Vllo maluit hospes in cubili:
Vllum aut maluit hospitem cubile.

LXIV.

Tharsilia & Aemiliana Virgines in cœlum inuitantur.

Lumina ad Eoos languentia verterat ortus
  Tharsilla, in casto mox moritura toro.
Ecce tibi? videt omne loco discedere Cœlum,
  Et Superum innumeros inde venire greges.
Mille tibi Cœlituum, variata per agmina turmę,
  Mille ibi Virginei visa theatra chori.
Mille itidem voces, itidem discrimina vocum;
  Vox tamen ex illis gratior vna fuit.
Vox erat illa, Veni. Veniam, illa celerrima dixit.
  O vtinam! nulla est, est mora nulla, sequar.
Sic abitura, videt memorem restare sororem;
  Et, finite hanc, inquit. Vox ait illa; sinam.
Mox Tharsilla: Soror, sororio comitare sororē:
  Nescio quid pulchri visus Olimpus habet.
Illa itidem, veniam, dixitq;, obijtq;: vocante
  Promptior ipsa etiam visa sorore soror.
Scilicet, aspexit cum sidera peruia Virgo,
  Aegri etiam discunt accelerare pedes:

Scho-

LXV.

Scholasticæ Virginis Anima ad cælum euolat, in modum Columbæ.

Stellatos Benedictus vt polorum,
(Questus multa gemensq;) vidit orbes;
Longas exilij perosus horas,
Visæ mænia patriæ salutat,
Et votis cupit euolare, ab illa
In qua manserat exulum lacuna.
Portentum? videt illico migratam
Attolli, niueæ in modum Columbæ,
Charam ad mænia patriæ sororem.
 Tunc fletu gemituque duplicato
Illi suppliciuas tetendit vlnas:
Cùm non inuideam, inquit, hoc sorori
Tam felix iter; hoc iter quid audes;
Deserto, soror, inuidere fratri?
 I felix tamen, inscioq; fratre
Dilectos pete patriæ penates:
Celasti, fatior, fugam; euolasti:
Sed te, qua sequerer via, indicasti.

LXVI.

Catharina Virgo Mart. lac pro sanguine fudit.

Vncorum rabies iam fracta, furorq; rotarum,
 Et reliquum elusum fulmine pegma fuit:
Cùm Catharina caput tibi deniq; sustulit ensis,

Cœpitq;

Cœpitq; attonitum lacte madere solum.
Quippe videns pugnas in Virgine Terra viriles,
Lac nisi vidisset, crederet esse Virum.

VIRGINVM.

CHORVS SEPTIMVS.

LXVII.

Virginitas inter coniuges clara.

AMbiguã Salamandra fidẽ iam certa probasti;
Omnia victa tuo credimus esse gelu:
Pòst quàm nulla vident tædarum incendia; tuti
Inter contiguos fæmina virque toros.
Hinc Siculas ridere potes, me teste, fauillas;
Hinc domitas inter repere salua pyras;
Cernimus vt refugæ timeant sua fædera flammæ,
Dum quatit innocuas pronuba turba faces.
Hic neq; Virgo Viri vicino conflagrat igne,
Vir neq; vicino Virginis igne flagrat.
Frigidiora Pudor videt esse cubilia nuptus.
Quam videt hibernas Thracia silua Niues,
Mutarunt Elementa fidem. Prius Igne calebant
Omnia: nunc ipso frigus ab Igne venit.

LXVIII.

S. Iosephus in Coniugio Beatissimæ Virginis Virgo.

Virginis hic nuptæ, & Pueri maturus Alumni
In patria Custos, Exilioq; comes
Iesseia de stirpe licet, Regesque, Ducesque
Cognati numeret sanguinis inter Auos,
Ipse tamen tantæ tam clarus Imagine gentis
Viuere Plebeij maluit arte fabri.
Sed Iessea pari cùm Virgo locanda Marito
Nusquam vllum posset Virgo videret parem:
Monstratus faber iste fuit demum indice Virga;
Coniugij ò quanti pronuba Virga fuit?
Arida iam fuerat, iamq; omnibus orba medullis,
Parsq; supèr verni nulla viroris erat:
Viuere tota tamen, rursumq; virescere cœpit.
Cùm fuit illa fabri Virga resumpta manu.
Quomodo enim potuit florescere talis in illa
Virga manu? dices. Virgo erat illa manus.

LXIX.

Pulcheria Imperatrix Virgo Coniux; fulcrum Imperij labantis.

Hæc est illa Virago, quæ labantes
Orbis fulcijt anxij ruinas;
Cùm nemo diadema, desitosq;
Auderat populo leuare fasces:
Cùm deesset venientium cruentos

Qui

Qui compeſceret hoſtium furores;
Hæc Regnum fuit auſa patriosq;
Nullo ſumere cum timore faſces.
Hæc in legitimis puella tædis
Numquam vllis fuit vſtulata flammis:
Sed Virgo in domina fouebat aula
Nupti perpetuum decus Pudoris.
Didones procul hinc, Amazonumque
Abſcedant temerariæ Phalangens;
Quiſquis venerit hoſtis, hic in vna
Magnum Virgine Cæſarem videbit,
Magam in Cæſare Virginem timebit.

LXX.

Chunegundis Imperatrix Virgo; per ignitos vomeres illæſa tranſit.

Cæſar vt exploret violati ſigna Pudoris.
Seruatamq; probet Virgo marita fidem:
Imperat vltrices ante ora profundere prunas
Ferreàq; ignifero ſtrata locare ſolo,
Hic, ait, obiectam calca pede Virgine flammam
Flamma poteſt læſo dicere iura toro.
Virgo nihil cunctata; metu diſcere iuſſo,
Inſtruit inſontes ad noua bella pedes:
Ingrediturq; auidas illæſo calce fauillas,
Vſta minus, patrio quàm Salamandra foco.
Abſoluitq; reum calcata fauilla Pudorem;

Doctior in caussis nulla fauilla fuit.

LXXI.

Zacharias Cerdo, Coniux, Virgo, cælites ministros habet.

Nuptæ Coniugis immemor, marito
Cùm Cerdo senuisset in cubili;
Seu vicos per & auios recessus
Seu cœcas vagus iret inter vmbras,
Daduchos fugiens facesque, nunquam
Ancillantibus vsus est lucernis.
Sed de noctibus ille nil videret,
Solem luxit ei sereniorem
Cælestum globus anteambulonum:
Hæc præcedere turba prodeuntem,
Hi stipare satellites morantem;
Hi, quacunq; opus esset, hanc togati
Præstabant operam Viro ministri.
Reges cernite Cæsaresque, quales
Sint Cerdonibus anteambulones?

LXXII.

Henricus Virgo Imperator, Virginis coniux.

Qui dominos potuit sine fastu cernere fasces,
Cernuaq; ante suos Regna iacere pedes;
Qui digitos gemmis ardere; suumq; modestus
Vidit adoratum gentibus esse caput:
Idem etiam socios sine sensu pertulit ignes,
Inq;

Inq; toro nullum credidit esse torum:
Res licet ingentis sit pectoris vtraq; ; maior
Res fuit, in facibus non timuisse faces.
Hic plātis, Chunegūda, tuis, puto, flāma pepercit:
Parcere namq; tuo sueuerat ante Viro.

LXXIII.

Basilissa & Iulianus Antiocheni Martyres, Coniuges, Virgines.

Quà plenis Syrus alueis Orontes
Festinas rotat inquietus vndas;
Hàc castum simul in cubile venit
Desponsi Basilissa Iuliani:
Spirant gratuiti repente venti
Gratos naribus obuijs odores:
Non quos aut pluuiæ solent Cilissæ
Aut messes Arabum, aut Eous imber:
Sed quos Elysium solet beatis
Cœli mittere ciuibus Rosetum.
Hanc huius Zephyri Virago postquàm
Afflatam Basilissa sensit auram;
Quæ tu cinnama, frater, aut amoma
Arcano feris, inquit, in cubili?
Ille, in Virgine, dixit, ista lecto
Crescunt cinnama. Nil moror: perennem
Seruet lectulus, inquit illa, odorem,
Seruet cinnama, seruet hæc amoma.

Sensum nulla habuit peritiorem,
Quam quæ Virginei decus Pudoris
Seruandum sibi sensit ex amomo.

LXXIV.

Cæcilia & Valerianus Martyres, Coniuges, Virgines.

Desponsi dum limen adit Geniale Mariti.
Iam Fescenninos Virgo perosa iocos;
Arcuit à pacto Iuuenilia brachia collo,
Sponsatisque peti noluit ora labris.
Cœlite noster, ait, Pudor est defensus Ephebo;
Ille meos thalamos plecteret; ille tuos.
Dignior ille vnus riualibus omnibus: vnus
Ille tua forma pulchrior; ille mea:
Hanc, Valeri, si tu ipse cupis quoq; cernere formã,
Cernere solo illam Virginis ore potes.
Annuit ille simul: simul æthere venit ab alto
Cæciliæ felix in penetrale Puer:
Aurea velabant generosum vellera pectus;
Fluxerat in niueos serica Ralla pedes:
Cæsaries radijs, vertex erat æmulus Astris,
Inq; Oculis Luna flam ma duobus erat,
Obstupuit Sponsus, thalamosq; perosus, inhæsit:
Esseq; conspecto Cælite Virgo cupit.
Cœlicolæ possunt si visi reddere castos.
Nostra vident paucos secula Cœlicolas.

Romani

LXXV.

Romani Anonymi, Coniuges Virgines tumulo loquente produntur.

Par ò nobile Coniugum: Maritos
Quos Tarpeia putabat vrbs Amantes,
Cœli Regia Virgines sciebat.
Nam casti thalamum Pudoris vna
Norant, ciuibus inscijs, tenebræ.
At dum Virgine cogitat sepulta
Sancti fœdera vir pudica lecti
Circumstantibus indicare turbis;
Et Nuptæ sibi, mortuæque cœpit
Seras Virginis explicare laudes;
Cœpit Virgo Virum sepulta, ab ima
Neu se proderet, admonere tumba.
Frustra dissimulas, vetasq; Castos.
Virgo, Virginis indicare mores.
Nam tali imperio tuo Maritus
Dum te prodere Virginem vetatur,
Te orbis credere Virginem iubetur.

LXXVI.

Dalfina, & Elzearius Coniuges Virgines, à Christo puerulo interuisuntur.

Ad pacti Dalfina tori cùm pergeret vmbram,
Certa vel in nupto Virgo manere toro:
Iamq; oculos casto cœpissent claudere somno

Hinc desponsa suos Virgo, Vir inde suos:
Arcanum subijt proles pulcherrima lectum,
Virgineo proles quæ fuit orta sinu:
Et placidè sponsamq; inter sponsumq; resedit.
Cum geminis Virgo tertia Virginibus.
Inscius obstupuit sua gaudia lectus; & ipsum
Delicias nequijt ferre cubile suas.
Visa nec est sponsis vlla altera gratior vmbra,
Horula nec breuior ducta soporis erat.
Optent formosam lasciua cubilia prolem,
Pūlchrior in thalamo Virgine visa fuit.
Cur fugit ergo meum proles, ais, ista grabatum?
Sterne torum similem, qui cupis hanc sobolē.

LXXVII.

Malchus à Nuptijs profugus, Leone defenditur.

Ne Malchus domino iubente tædas
Inuitus traheretur ad iugales,
Clam funesta cucurrit ad ferarum
Seruato profugus pudore lustra.
Sed vestigia perfugæ secutus,
Stricto barbarus vndiquaq; ferro
Inuentas herus obsidet cauernas.
Hic captus trepidare, dèq; fidis
Patronum vocitare Malchus astris.
Nec Malcho Deus abfuit: sed illam
Quà vindex herus ibat in cauernam,

Patro-

Patronos iubet indidem iubatos
Hosti occurrere barbaro Leones,
Tum verò cupiebat ipse seruum
Nec quæsitum hærus esse, nec repertum.

LXXVIII.

S. Ioannes, Virgo, in Virgine Christi sinu.

Iam Iuuenis patria Galilæus lege parabat
Fædera perpetui pacta ferire tori;
Cùm placido aspexit Iuuenē Deus ore maritum;
Iniectaq; trahens ad sua castra manu,
O quicunq; es, ait, melioribus vtere votis,
Restant Virginibus grandia dona meis.
Audijt ille simul, simul annuit. Inde profanos
Deseruitq; toros, deseruitq; domos.
Vtq; patrē, & patriam; sponsāq; torumq; reliquit.
In Domino meruit Virgo cubare sinu.
Non piguit molles, ait, ergo relinquere plumas,
Quando cubare isto iam licet in thalamo.

LXXIX.

Anonymus Iuuenis Virgo Coniux orcum terret.

Iunctam fædere Virginem iugali
Multis incolumem Maritus annis
Ipsa Virgine castior fouebat.
Hunc cùm Tartareæ Tyrannus Aulæ
Humana malus hospes in cauerna
Sensit cominus aduenire, cessim

In notas redijt Stygis latebras.
Hæc ſunt Virgini , hæc Pudoris arma?
Vno cum omnia terreantur Orco;
Vna à Virgine territatur Orcus.

VIRGINVM.

CHORVS OCTAVVS.

LXXX.

Virginitas fugæ aut veſtis præſidio tuta.

IN proprio quondã cùm Virgo niteret amictu,
Aſſiduas patuit ſemper ad inſidias.
Sæpe quidem inſtantem fugitiuæ fefellerat hoſtẽ,
Facta tamen ſæpe eſt indice Veſte palàm.
Sæpe etiam inuento venientem eluſerat aſtu,
Sed redijt ſumptis integer ille dolis.
Quid moror, ergo? inquit, ſi nec fuga proficit vlla?
Nec ſecura manet Virgine Virgo toga?
Dixit, & abiectis mulieribus ornamentis,
Pro ſolita ſumit maſcula tela colo:
Pro mitrà galeam; chlamydẽ pro cyclade ſumit:
Vtq; Virum fugiat, ſe facit ipſa Virum.

LXXXI.

Alexius ab sponsa in exilium: ab exilio ad sponsam; incognitus reuertitur.

Læta Martiales dum Pronuba ventilat ignes,
Patritiosque iubet iungere Luna toros:
Sponsus ab illusa, sponsæ fugit immemor, aula
Et vagus extorres quæritat erro lares.
Patria sed profugum simul Aula notauit Alexin,
Omnibus in lacrimis Vnus Alexis erat.
Iamq; parens natū, iam sponsum sponsa requirit.
At nequit illa suum scire, nec illa suum.
Ah quoties genitrix reducem per somnia credit!
Exclamatq;, Redit. Dum vigil instat, Abit.
Ah quoties sponsæ fallacibus imminet vmbris?
Vanaque dum reddit gaudia, vera rapit?
Ah quoties eadem dixit præsaga, redibit;
Iamq; redisse videt, nec redijsse putat.
Nam veteres fallente redux subit ore penates,
Et forium notos decubat ante gradus.
Decubat, heu, lusus pueris, risusque ministris?
Creber vbi veterem vernula cædit herum.
Proximus hic sponsam videt, agnoscitq; vocātē.
Agnosci sponsæ non tamen ipse potest.
Hic audit querulæ, neq; curat, murmura turbæ.
Et toties fleri se, neq; flere videt.
Tota domus memor est, & tota reposcit Alexin.

Se

Se tamen immemorem solus Alexis habet.
Iam nihil est patriã potuisse relinquere: plus est,
Quàm fugisse domo, sic redijsse domum.

LXXXII.

Anastasia à sponso profuga, Virum induitur.

Quò magè Anastasiam thalami petiere viriles,
Hoc studuit thalamos illa cauere magis.
Spemq; pudica Viris incidat vt omnibus omnẽ,
Mutatis simulat vestibus ipsa Virum.
Inde cauæ spelæa fugit sub inospita siluæ
Soliuagas inter dura colona feras,
His habitans per lustra locis compluria, nunquã
Sponte pedem clausas extulit ante fores.
Sed Vigiles intus lacrimas de nocte profundens,
Assidua Veneris reppulit arma fame.
Nil opus est vestis, Vir vt esse putere, virilis;
Te satis illa probat Silua fuisse Virum.

LXXXIII.

Athanasia à Viro profuga, ad eundem ignota regreditur, & intacta moritur.

Hæc exuta suam deserto Coniuge vestem;
Fœmina mentito desijt esse Viro.
Inde diu peregrina, Mari Terràque vagatur.
Assiduas Cœlo fundere sueta preces.
Nec diuersa dabat Viduus documenta Maritus,
Ipse suæ oblitus Coniugis, ipsa sui,

Ecce

Ecce autem: dum forte innuptæ Marita laborat
Ad loca securo tendere sacra gradu:
Perq; cauas valles, nemorumq; per inuia currit,
Obuia deserti Coniugis ora videt.
Vnam ambo tenuere viam; simul ambo reuersi
Incoluere vnam, plus duo lustra, casam,
Atq; inibi cumulare preces, curaque perenni
Consuerunt puras tollere ad astra manus.
Cognitus interea Coniux à Comparo semper,
Inscius at Coniux Comparis alter erat.
Prodita res morte est: Quando se fæmina tutò
Prodere vult, sola prodere Morte potest.

LXXXIV.

Ioannes Calybita parentum incognitus hospes.

Ipse licet Patris Calybita palatia damnet,
Incola quæsito pauper in exilio,
Sæpe tamen Matrem noctuq; diuq; tuetur.
Absentemq; audit sæpe videtq; Patrem.
Proderit aspectum patriæ fugisse q id, inquit,
Si patriæ occurrunt tot simulacra mihi?
Præstat vt ostendam manifesta parentibus ora;
Hac oculos plectam scilicet Arte meos.
Sarcinulas legit ergo breues, exulque relictam
In patriam tectus paupere veste redit
Hic toto videt ore Patrem, Matrique videtur,
Nec tamen alterna noscitur ille fide.

Præ-

Præſentem quin ipſa parens auerſa tuetur,
Eq; ſuo pellit neſcia veſtibulo.
Sæpe ſuis aliæ Natis nocuere parentes;
Tutus apud Matrem hanc tu Calybita manes.

LXXXV.

Glaphyra Virgo, ne Cæſari placeat, in Virum abit.

Cùm ludibria barbarus minari
Nymphæ pergeret obuiæ Tyrannus,
Et formam violentus in pudicam
Impuros oculi rotaret orbes:
Effugit Glaphyra; & modeſta, noto
Ne ſe proderet ipſa Virgo cultu;
Fiam Proteus, inquit, & ſalubri
Cæcum faſcino Amaſium occupabo,
Mox mendacibus enouata laruis
Sexum Veſte recondidit Virili.
Iam quærat, licet, inquit, & requirat,
Vnaq; in Glaphyra laboret hoſtis.
Cum vel reppererit, Virum videbit.

LXXXVI.

Syncletica, vel Apollinaris, veſte mutata fugit, redit; ſemper incognita.

Natiuos exoſa lares Syncletica Romæ,
Viſere Bethleæ cœperat antra caſa;
At loca ſemotis vbi nacta eſt deuia vernis,
Maſcula ſe ſumpto vertit in ora Sago.

Hic

Hic implere sinumq; lacrimis, hic plangere pectus,
Hic olim pictas imbre lauare genas:
Flebilis hic itidem sua pignora quærere Mater.
Pignoraque orbatus quærere rapta Parens.
Multi illam videre Viri, videre Puellæ,
Sed nulli in visa cognita Virgo toga est.
Ipsa Patrem demum, peregrinum in veste reuisit,
Deseruitq; iterum ceu peregrina Patrem.
Ne mirare, alijs nosci non posse: parentes.
Quando reperta suos fallere Virgo potest.

LXXXVII.

Eugenia Virgo, veste mortèque Virum ostendit.

Æmula cognatas mutaram fæmina vestes,
Totumq; indueram Mascula Virgo Virum,
Spes erat ignoto traducere tempora Sexu,
Meq; sacros inter dissimulare choros.
Sed deprensa, meum sum fundere iussa cruorem,
Mox mea sunt sæua colla resecta manu.
Sic fugiens cautos tunica fallente parentes,
Esse Vir optabam; cùm reperier, eram.

LXXXVIII.

Marinæ Virginitas veste Virili tuta, in morte retecta.

Inter Siluicolas seueriores
Olim consilio Marina casto
Sexum fæmina debilem tegebat.

Nam

Nam flauos simul exulare iussit
Rasa verticis area capillos,
Et peplum simul, & superba notæ
A se syrmata purpuræ remouit.
Sed de vellere barbaro cucullum,
Et crassæ tegetem induens Abollæ
Sexus emula masculi, Tonantem
Longis fletibus anxiè rogabat.
Ausa est hanc tamen, hanc Suum Marinam
Effrons dicere Adulterum puella.
Quid palles rea? nullo eges patrono
Vestes indue proprias; easque
Vix sumes, & Adulterum puellæ
(Quamuis deieret illa peieretque)
Omnes Grammatici esse te negabunt.

LXXXIX.

Euphrosyna in Virum & Smaragdum versa, pudorem seruauit.

Euphrosynam matura toris Genialibus ætas,
Ipsaq; cogebat nubere Forma Viro.
Iam clamatus erat plaudente Thalassio cætu,
Iam de Materno filia rapta sinu:
Iam permissa viro tædis lucentibus ibat
Per Fescenninos ducta puella iocos,
Ah fugerē, si qua vmbra fugā permitteret, inquit.
Ah fugerem, si quam mi daret hora moram.

Audijt

Audijt Euphrosynæ votum Deus; atq; puellæ
Obtulit hora moram; præbuit vmbra fugam.
Quippe rapit chlamydem male custodita virilẽ,
Abiectaq; Vir est facta puella stola.
Hinc secura toros, patrisque ignota penates
Fugit; in inuento ditior exilio.
At sibi ne qua sui restaret Imago, Smaragdi
In lacera cœpit nomen habere toga,
Arseris ante licet radiantibus ora pyropis,
Gemmaque purpurea fulserit in tunica.
Pectora Chrysolithus, crinesque grauarit Iaspis;
Antè tamen nunquam tota Smaragdus eras.

XC.

Hildegungis insons Virgo, pro fure suspensa, diuinitus liberatur.

Ne Sexu pereat Pudor retecto,
Tectam condere mascula laborat
Virgo prouida Virginem lacerna,
Impostor tamen hanc vt indicauit
Furti vinere conſciam viator;
Virgo crimina non patrata, fœda
Insons cogitur expiare furca.
Sed defensa Deo puella, mortem
Cœlo vindice depulit: gulamque
Iussus stringere funis innocentem,
Iussis restitit improbis; & insons

Collum

Collum stringere ni abnuisset, ipse
Funis crederet esse se nocentem.
Sic in lite sua, puella funem
Ipso est Iudice nacta iustiorem.

VIRGINVM.

CHORVS NONVS.

XCI.

Virginitas amissa, & per pænitentiam deplorata.

Fœmina quæ vanis flagrabat Amoribus olim,
Certa lues Iuuenum, perniciesq; Virum:
Nunc melior læsi sarcire Pudoris honorem,
Incipit assiduis fœmina supplicijs,
Altera proscribit solitas à corpore rallas.
Aemula Virginei fama futura chori.
Altera quo Cyprios in pectore fouerat æstus,
Id modo ploratis pectus inundat aquis.
Deniq; quas nuper res quæq; cupiuerat, odit,
Et quas damnarat seria, sera cupit.
Ipse Pudor nondum amissus; cùm sæpe timeret,
Amissus cœpit tutior esse Pudor.

XCII.

Maria Magdalena felicibus lacrimis crimen eluit.

Illa Palestinis Mulier famosa theatris,
  Quæ viuo dominos abluit imbre pedes;
Quæq; pedum sparsis extersérat ima capillis;
  Et super Assyrias euacuarat opes:
Illa suos iterat tumulo perterrita fletus,
  Et posito corpus quærit herile genu.
Quid miseras frustaris, ait, mea vita, querelas?
  Iam tolerare moras Magdala nescit: vbi es?
Insonuere cauæ reptita murmure valles,
  Siluaque decepta voce reclamat; Vbi es?
Magdalis audito repetitæ murmure vocis,
  Hic, ait, hic ego sum. Vox redit, hic ego sum
Sustulit hic oculos, aliquem visura loquentem;
  Huc, ait, ergo veni Vox: redit, Ergo veni.
Nescio, quo veniam: lamentis turbida, clamat:
  Vltima reclamat Vox; Scio quo veniam.
Continuo redivius adest ante ora Magister,
  Quæsitosq; cadit Magdalis ante pedes.
Quæris, in aspecto quid senserit illa Magistro?
  Tota sibi sensus sensit abesse suos.

XCIII.

M[illegible] Ægiptiaca inter feras fleuit, quod inter homines peccarat.

Siluas inter, & inter horridorum

Iordanis nemorum vltimos recessus,
Nullo fæmina peruagata teste,
Noctes assiduo diesque fletu,
Et menses gemitu exigens & annos,
Et plures trieteridas, solutis
Lamentabilis hæsit in querelis.
Iam non fæmina fæminæ sed vmbra,
Aut germana fera, aut feræ figura.
Canis hispada sorduit capillis;
Et rugis stetit horrida; extimisq;
Informes digitis reflexit vngues.
Quæris quis gemitusq; lacrimasque.
Tantasq; excierit dolor querelas?
Actam, eheu: meminit licentiorem
Quondam inter Pharij incolas Canopi
In luxu Sybaritico Iuuentam.
Hunc luxum gemitùq; lacrimaque,
Et iugi studet expiare luctu.
Nondum fæmina quæ sit illa, nocti?
Specta crimina lacrimasque; dices;
Morum fæmina talium, vel ipsam
Olim Magdalin audijt; vel ipsam
Certè Magdalis audijt Magistram.

XCIV.

Afra ignibus amorem expiauit

Orta Cypro, Cypriæ vt faceret sacra impia Matri,
Arsit

Arsit Vindelicis Afra Cupidinibus.
Sed melior, cùm, Christe, tuos præferret Amores,
Iussit abire tuas, fæde Cupido, faces
Non abiere faces. Iterum illa recedere iussit,
Atq; iterum iussæ, non abiere tamen.
Artem, ait, ergo sciā, qua pellere Cyprida possim,
Est aliquid, Ciuis quod mea ferre nequit.
Illa timet lacrimas; aderit mihi lacrima. Flāmas
Illa timet deerit iam neq; flamma mihi.
Dixit, & in lacrimas simul iuit, & iuit in ignes,
Et simul in pœnas iuit vtrasq; Venus.
Exilij est pertesa quidē Venus: hic tamen omni
Interdictum vnda vellet & igne sibi.

XCV.

Thais Alexandrina in foro exurit muliebrē mundum.

Polleæ pudor Vrbis, & decora
Thais fabula dedecusque formæ;
Olim infamibus expedita Castris,
Quem fœdæ in veneris ter exsecrando
Quæstum fecerat impudens theatro,
Abiecit sapientior; perosa
Hinc mundum muliebrem; & improborum
Omnes illecebras Amasiorum; &
Vento vndiq; textiles stolarum; &
Coarum Nebulas laciniarum; &
Lemniscos miserabiles comarum, &

Compti verticis aream. Et profanis
Appendicibus aurium; & superbis
Armillis manuum valere iussis;
Fucati simul oris & coloris
Curam omnem; redolentiumq; tempsit
Per sex iugera vestium liquorem.
Quicquid deniq; pessimis habebat
Quæsitum artibus, omne concitatas.
Ad mirante foro, egit in fauillas.
Arsisset super ipsa, ni cadentes
Ignem extingueret ipsamet per imbres;
Hic quæstum sibi maximum parauit,
Quæstum Thais vbi suum cremauit.

XCVI.

Macharius Romanus, deceptus Orci ludibrio lacrimis corrigitur.

Sponsus ad ignotæ memora ibat in hospita siluæ,
Tactus adhuc nullis Coniugis illecebris:
Quippe toros exosus erat, quos nobilis illi
Patritias inter Sponsa pararat opes.
Sed potuit Sponsã, sponsãq; relinquere Romam.
Sponsa tamen Iuuenem Romaq; non potuit.
Nam Stygius furtim vestigia Prædo secutus.
Blandaq; desertæ Coniungis ora gerens,
Vicino lacrimas simulare in vertice cœpit.
Et vidnam ætatem sponso abeunte queri,

Proij-

Proijcit inde procul Niueæ ſudaria telæ.
Proijcit exuti ſerica ſuta pedis,
Ille doli incautus, dum paupere prodit ab antro,
Arte laboratas incidit increpidas:
Velaq; de Niueo reperit ſubtilia texto:
Monſtra, ait, in ſiluis qualia cerno meis?
Poſt videt arrecta lacrimantem in rupe puellam;
Et malè conſpectam, deniq; peius amat,
Iamque ibat, cum vana oculos eluſit imago,
Quam Stygiam ſenſit ſero fuiſſe Strygem.
Tũc gemini properare perẽnibus imbribus ãnes,
Et ſceleris teſtes vnda lauare genas.
Tunc crebri ſæuire in conſcia pectora pugni,
Iratæq; caput tundere & ora manus.
Quas vbi conſpexit lacrimas, mutata viciſſim
Ceſſauit lacrimas Styx ſimulare ſuas.

XCVII.

Pelagia Antiochena, ex ſcelerum pelago, pelagus lacrimarum; in veſte Virili.

Hic qui vertice plorat in ſupremo
Arcti incognitus inquilinus Antri;
Is nomen Pelago gerit profectum,
Atq; olim Antiochi ſuperba ciues
Omnes vnica vicerat Puella.
Seu Litem faceret pecunioſa
Auri pondere blandientis Arca:

Seu formæ nitor & vigor iuuentæ
Pugnam inter Syrias daret Puellas;
Illa, inquam, Antiochi superba cunctos
Rebus vicerat omnibus Puella.
Sed tam prodiga formæ, & auri, & arcæ,
Quam castæ fuerat profusa famæ.
Nunc facti pudet: atque copiosis
Lasciuos Oculos lauat fluentis.
Et luxus veteris perosa gemmas,
Quos dant lumina quærit Vniones:
Et iam crimina Vir piare pergit
Quæ se fæmina perpetrasse nouit.

XCVIII.

Iacobus Anachoreta è proco latro; è latrone lacrimator.

Iam placitus Superis, cæliq; simillimus hospes,
Et nulla tactus labe Iacobus erat;
Cùm malè securus Vicinum assedit ad ignem,
Vicinoq; Senex vstus ab igne fuit.
Virgo aderat, miserè lethæo obsessa colubro,
Virgo per illius Sospes itura preces.
Ille orcum hospitio discedere iussit: & orcus
Humano iussus cessit ab hospitio.
Vix dum conualuit, Sene suppetiante, puella,
Et malè continuo cœpit habere Senex.
Cœpit enim, (ah, quid cœpit enim?) malè cœpit amare:
Vixq;

Vixq; procus fuerat, cùm quoq; latro fuit.
Flagitij ſed ſerò memor, ſubit abditus antrum,
Obruit effoſſa ſeque ſuperſtes humo.
Inde ſui vindex, iterum plorare laborat
In tumulo, quicquid riſerat in thalamo.
Maius an eſſe malũ queat, atq; eſt fœmina? parcit
Orco inſeſſa; Orco libera facta, nocet.

XCIX.

Maria Neptis Abrami; è fuga ad lacrimas reuertit.

Extremos licet exularet inter
Nili ſiluicolas, ſeniſque noſſet
Inſomnes patrui puella curas;
Effugit tamen; inſcioque crimen
Effrons fœmina patruo patrauit.
Eheu fæmina? iam per ima præceps
Spretis ibat, & interibat Aſtris;
Et Cœli, Patruique, Tartarique
Et Vitæ immemor, immemor Pudoris.
Et famæ immemor, immemor Salutis,
In quoſuis Veneris ruebat ignes.
Reſciuit Senior fugam; & ſecutus
Retraxit profugam è fuga puellam.
O quantis lacrimis & ille & illa
Hanc vnam luere inſtitere culpam?
Profecit tamen his & illa, & ille.
Vt porro Patruo nec illa egeret,

Nec porro Patruus fugam timeret.

C.

Theodora à scelere in exilium; in exilio ad se redijt.

Vt thalami malè fida fidem Theodora fefellit,
Territaq; est Orco vindice, teste Deo:
Erubuit fecisse scelus; puduitq; videri,
Et serus toto vixit in ore rubor.
Impatiens igitur; memores spectare penates
Horruit, admissi conscia tecta probri.
Ipsa suos oculos, animiq; perosa latebras,
Quà sese effugeret, quæsijt arte viam.
Abdita terrarum petijt loca: ibiq; perennes
Ex oculis nulli cognita fudit aquas.
Semper ibi infesto planxit præcordia pūgno,
Semper ibi in dura pectora voluit humo.
Nec manibus vultum, nec destitit vngue capillū
Carpere; prima suæ damna pudicitiæ.
Quin scutica tergū, & setis latera vtraque plexit,
Sicca fame torsit viscera, labra siti.
Suppliciū, quæris, quantum hoc durauerit? Vt ne
Fortè perenne foret, penè perenne fuit.

CI.

Timotheus luit in Antro; quod peccauit in lecto.

Nec sua Timotheum potuit defendere silua,
Quin Veneri (ò animal?) peruia silua foret.
Illa casæ limen lacrimis obsederat; illa

Vite-

Vicerat obstructam flebilis Arte casam.
Nec contenta Venus cellamq; , foresq; , casamq;
Fallere ; cellæ etiam blanda fefellit herum.
Sensit herus, modici cùm panderet ostia tecti,
Immodicas venis omnibus esse faces.
Et scrutatus aquas , quibus illos mergeret ignes,
Quæsitas nusquam cernere quibat Aquas.
Vritur ergo miser; iamq; vsq; crematus & vsque.
Elicuit seras ex Oculis lacrimas.
Talibus extinxit lymphis incendia. Nunquam
Arserat, vsus ijs si prius esset Aquis.

CII.

Magdalena, & Afra in eadem tabula cum insignibus pictæ.

Magdalis insedit mediam, mediam Afra tabellã.
Illa suis lacrimis, ignibus illa suis.
Cur tabula, Pictor, contraria ponis in Vna?
Et iuxta flammas vda fluenta locas?
Scilicet Afra suo ne picta crometur ab Igni,
Picta suas illi Magdala iungit Aquas.

CIII.

Adolescenti nobili de vouenda Castitate deliberanti.

Non est, falleris, hæc beata, non est:
Credatur, licet, esse vita, non est:
Cœli spernere Numen; & paternos
Immortalibus anteferre nutus.

Seu

Seu farta tibi Patris è crumena
Indi pondera blandiantur Auri;
Seu vena tibi diues è fecunda
Argenti cumulum flagellet Arca;
Seu de Perside nobiles rapina
Promittat tibi res Auita gemmas;
Seu demum Libycas auara Messes
Vno Prædia congerant aceruo:
Non est, falleris, hæc beata, non est,
Quæ promittitur esse, Vita non est,
Aurem seu patriæ tibi querelæ.
Alterno feriant vtramq; luctu;
Aut Cani tibi verticem capilli;
Aut barbæ senium, pedumque pronas
Ostendat miserabilis ruinas:
Et natos simul, & simul futuros
Tecum dictitet emori Nepotes:
Tu sicco tamen aude & illa & illa,
Et rursum illa videre vultu, & illa.
Quod si sollicito volaret Vngue
Sparsos turbida Mater in capillos;
Aut fuso faciem rigaret imbre,
Aut Nato emeriti senile lactis
Infelix Anus exprobraret Vber;
Aut siquem vehementior Parenti
Maiorem exprimeret dolor furorem;

Tu

Tu per tam querulos serenus imbres,
Quo te Sidera traxerint, labora
Maternos super euolare Nimbos.
Non est altera vita, vita non est,
Quam dicunt tibi & ille & illa, non est.
Si ploret Soror, & tener sub ipso
Instet limine frater, ac precantes
Collo tendere perseueret vlnas
Et fratrem semel, alterumq; fratrem,
Nexis ingeminent vterq; palmis,
Tu palmas super, & super morantes
Exi, quà potes, absolutus vlnas.
Obsistat simul, & retenta fidus
Inter brachia pendeat Sodalis,
Et quò tu sine me Sodalis? & quò?
Et me deseris? vsq; & vsq; clamet:
Et me deseris? vsq; & vsq; ploret.
Tu per brachia penduli Sodalis,
Obsistant, licet, & morentur, exi,
Sirenes tibi si liquata blandæ
Porrecto Mera poculo propinent,
Et iam gaudia mille blandiantur
Dein mille altera; dein secunda centum
Dein vsque altera mille; deinde centum
Deinde cum millia multa blandientur,
Eheu? copia tanta gaudiorum

Vna,

Vna, qua minimè putabis, hora
Vanæ tota peribit instat vmbræ.
Quod si delicijs Puer salacem
Maternis moueat Cupido lusum;
Aut Vitam: temerariam Iuuenta
Promisso male suada fallat Aeuo.
Tu ne credulus immorare; (neto
Mendax secula decipit Cachinno:)
Sed pectus tibi vel feris, vel ipsis
Durum præ scopulis habe Marinis.
Quod si Gloria pectori Superbos
Demum immiserit arrogans tumores,
Et vel Murice barbaro nitentem
Vel Coo dederit labore Rallam,
Vel Sellas tibi lætior Curules,
Vel promiserit Aureas honorum
Quorumuis tibi liberalis Vmbras:
Hæc tu verò iube repentè Terras
Et Vitæ dubias valere Curas:
Hic Sirenas, & improbos, Amoris
Fucos cedere, Gloriæq; fumos.
Abscedat Pater, anxiosq; cesset
Mater perdere cum Sorore fletus;
Et Frater gemat, & gemat Sodalis,
Vnus tu gemitus habeto nullos.
Tum quassus licet Orbis ingruentes

Ex-

Extemplo fit iturus in ruinas,
Tu persta tamen, atq; sempiternis
Nullas Legibus antepone Leges.
Nam quæ Vita animum solet tropæis
Immortalibus auocare, non est,
Non est, falleris, illa Vita; Mors est.

PRO-

PROGRAMMA
AD B. P. IGNATIVM.

Oelitibus Loiola nouum decus addite; Nostrisq;
Eoum terris Occiduumq; iubar;
Hæc mea Signa tui, quantumuis parua, Clientis,
Non tamen Ingrati Signa Clientis habe.
Nam tua, cùm patrios fugerem, hoste sequente, penates,
Ad quæ confugerem tu mihi Castra dabas.
Auspicijs ibi tela tuis versare; pioque
Infernas didici fundere Marte manus:
Ignotasque diu, iam tandem tramite noto
Quas tibi monstrarunt Sidera, calco Vias
Hic quemcunque bibo laticem Permessidos vndæ,
De Loiolæo non nisi fonte bibo.
Quare vt prima Deo, vt Magnæ altera Carmina Matri,
Tertia sic meritis danda fuere tuis.
His mea Patronis tribus omnem Musa dat Assem:
Musa, quot hæredes pauperis Assis habes?

EPI-

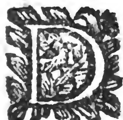
EPIGRAMMATVM

Liber Tertius.

B. IGNATIO SOCIETATIS IESV CONDITORI SACER.

I.

Innersum Hominis Studium.

Vceret vt certos Deus in ſtata Regna Colonos,
Quadrupedes Terram iuſſit habere feras.
Piſcibus & vaſtis Pelagi dedit ęquora Phocis,
Et Stygis inferno tradidit antra Ioui.
Aligeram iuſſit regnare per aera gentem,
Cœleſtes hominem quærere iuſſit opes
Pars rata cuique ſua eſt: Piſcis natat: euolat ales;
Includuntque Iouem Tartara: Terra feram.
Solus homo ſedes, quas quærere debuit, odit:
Et quæ debuerat ſpernere regna, petit.

Nam

Nã vagus & Terrã scrutatur, & occupat vndam;
Et quicquid Terram est inter, & inter Aquam.
Turritisque leues infestat molibus Auras,
Nec timet in nigros Ditis abire specus.
Nitimur in vetitum: vt nobis persuadeat Astra,
Nulla Deus nobis suadeat Astra; Vetet.

II.

Aleator impius in Stygem abreptus.

Forte pares Calicum furtim coiere trahones,
Cura quibus, præter vina, fritillus erat:
Ludit vterq;:sed huic malè tacta Canicula nũm-
Tollit;& huic implet tessera Coa sinus. (mos
Ergo furens animi, iam desperante Crumena
Surgit, & vltrices vertit in Astra minas.
Nõ erat Ara procul, veteri Ara sed inclyta cultu.
Felicemq; super pendula imago trabem:
Hic sacra funesta contaminat Ora saliua;
Pœnam, ait, amissi tu dabis Ara lueri.
Dixit, & inferno simul adfuit Vltor ab antro,
Qui labra Tartareis impia mersit aquis.
Pergit ibi potare miser: sed ludere cessat:
Nam pòst quàm subijt Tartara, Serius est.

III.

Aurea & versatilis domus Neronis.

Ebria potantem quæ viderat Aula Neronem,
Trinacrij retulit vitrea Monstra Senis.
Aurea

Aurea nam volucri decurrit Machina tecto,
Et tereti positas circumit orbe dapes.
Sub pede gēma volat; laquearq; trabesq; rotātur
Assiduoq; fugit mobilis Aula gradu.
Hic noua vicinas transcurrunt Sidera mensas;
Hic madidos ridet Luna iocosa toros.
Murrhinaq; armatus modò pocula terret Orion
Gorgoniasq; timent Sigmata pota comas.
Scorpio quæsitis modo proximus imminet escis,
Et super intactos præterit Hydra cibos.
Mentitusque fugit per gemmea fercula Phæbus,
Et vocat alternam præciptatque diem.
Nemo sed aura'a discumbere gestijt Aula:
Aureo enim in tecto ferreus hospes erat.

IV.

Diogenes Herculis statuam ligneam coquendis lentibus admouet.

Nota sibi Cynicus dum lustrat, tecta Chachinno
Pascat vbi suetam paupere lente famem;
Arida per vacuam circumfert ora Culinam
Si qua sit in Cynicam viua fauilla dapem.
Hic gelidos horrere videt sine torre penates,
Et nusquam emerito ligna parata foco.
Auxilium rogat ergo Deos Fortè Herculis illic
Stabat in excelso lignea Forma tholo.
O bone, bissenis (ait) olim exercite monstris,

Lens decimus debet tertius esse labor.
Diceris olim Apros olim vicisse Leones,
Nunc etiam Lentes vincere disce meas.
Et simul Alcidem frigentibus admouet Ollis,
Subiectoq; pedes Herculis igne cremat.
Illa Focũ flamma, illa Cocum calefecit, & Ollas,
Et Cynicas eadem denique flamma Fabas.
Lerna quid Alcidæ, quid cetera Mõstra dedistis?
Clarior à victis Lentibus ille fuit.

V.

De Eodem aliud.

Iam Nemæus erat sublatus ab Hercule terror,
Et ferus Arcadica valle peremptus Aper,
Iam stabulis exhausta suis infamia: & hospes
A Diomedeis nemo timebat equis.
Nusquã Cacus erat: Nusquã Stymphalides vllæ,
Et stygijs nusquam Cerberus in foribus.
Nullus Lernæ restabat sibilus Hydræ.
Hesperijs nullus iam Draco in excubijs:
Cùm sua Diogenes, miserando in prandia voto,
Mollire admotas quæreret igne fabas. (vsque
Ligna tamen deerãt; quæ dum vsque requirit &
Herculis emeriti lignea signa videt.
Præcipitãsque foco, noua subdit pabula flammis;
Hercule sic lentes suppetiante coquit.
Omnibus in monstris sudaueris, inquit; in ista

Te

Te ſudare tamen plus ego lente puto.

VI.

Carlo Cæſari Augusta ſpectandam ſe præbet.

Vindelici Cæſar famoſa palatia Campi
Heſperio viſum venerat vſque ſinu:
Exhibuit ſpectanda oculis Vrbs omnia tantis:
Et monſtrauit opes ambitioſa ſuas:
Hic Cœlo aerias æquata cacumina turres,
Hic inter pictas aurea templa domos:
Septaque Castrenſi ſublimia mænia vallo,
Plenaque non vano bellica tela metu.
Hic Corcyræi miracla recentia prati,
Hic inter patulas inuia tecta fores.
Nunc liquidos fontes, ſparſumque per aera rorẽ,
Ludicra nunc priſco munera mixta ioco:
Rurſus opes, ſeu Lyda quibus Cimmelia Cræſi,
Siue quibus Craſſi nobllis arca fuit.
Quæ licet ingentes, tamen erubuere videri.
Cùm, quas ſpectabat, vinceret hoſpes opes.
Fruſtra Augusta cupis magna hic oſtendere: ſolo
In ſpeculo Cæſar Magna videre poteſt.

VII.

Amico intimo, Romam euocato.

Mutuus inter nos tanti viget vſus Amoris,
Iuret vt hoc Oculos te caput eſſe ſuos.
Nunc te Roma iubet, ſine me, contendere Romã,

Meq; meis oculis sæua carere iubet.
Mitius ò magnæ mihi gens irascere Romæ,
Et me non sine me, Roma, venire sine.
Abnuis? Hic potero tamen absens dicere Romã
Cerno: Data est oculis Roma videnda meis.

VIII.

De Eodem aliud.

Cùm doleam, nequeo fugientem flere Sodalem;
Caussa subest; Oculos abstulit ille mihi.

IX.

Lusitanus in obsidione Diensi dentem pro telo habet.

Arx vbi Memnonias arcebat Ibera Phalangas,
Alternoq; frequens ibat ab hoste cruor;
Ferrea confertum spargebat Iberus in Indum
Fulmina; glandifero fulmina parta tubo.
Nec casso tonuere metu: sed sparsa cadebant
Certius ac Getica torta sagitta manu.
Nã quot tela tubus, tot habebat funera campus,
Sæpe simul strages glans dabat vna duas.
Lethiferi demum defecit copia teli,
Quæsitiq; manum destituere globi
Insultare magis tamen ac magis institit Indus,
Nudaque contempto valla subire metu.
Non tulit exermis ludibria barbara miles;
Tela mihi desint; telum Ego, dixit, ero.
Extrahit inde Oris genuinum è carcere dentem,
Far-

Fartaque dematis glandibus æra grauat.
Continuò clypeos & ahena repagula rumpunt,
Et penitos lacerant ossea frusta sinus.
Quæ nouus iratis manibus furor arma ministrat?
Ore, sibi vt possit tela parare, parit.
Prælia quis nostris præfert Samsonia? Samson
Maxilla; nostri prælia dente gerunt.

X.

Ad Paullum iucundissimum Senem, inuitatio iocularis.

O nostri decus aureum Lycei,
Canæ gloria nobilis Senectæ,
Ad nos Paule reuise; cænuiæque
Vel Rex esto vel Arbiter modestæ.
Plena stridulus Anser in culina
Insuetos hodie fatigat ignes,
Et dudum à Verubusque flammulisque
In stratas parat inuolare mensas.
Porcelli quoque grunnientis exta,
Et Lucanica ventre de suillo,
Et fartæ piperata frusta pernæ,
Iam festas onerant superba lances:
Iam structor iubet, imperatque carptor;
Iam totas Coquus explicat culinas,
Et nullos queritur venire dentes:
Non sentis, reor, esuritionem:

Pransus deniquesenties: mauere
Sueuit nostra famem sitimque Mensa.

XI.

Pastor ludibundus picturæ primus Inuentor.

Lanigeras ductarat Oues in pabula Pastor,
Suerat vbi riguæ ludere murmur aquæ,
Fortè Pedo nitens, illisq; intentus & illis.
Quas pascebat Oues, pingere cœpit Oues.
Sparsit enim tenuem pecus albi Velleris vmbrã.
Inq; parem pecudis desijt Vmbra modum.
Hanc temere Pastor baculo dũ circumit Vmbrã,
Extima perducto pingitur ora pedo,
Inde quod Aprico formarat puluere Pastor,
Sedula nunc minio pingere penna solet.
Græcia Parrhasijs inhies licet vsq; tabellis,
Cùmq; tuo placeat Græcus Apelle color?
Quos tua miratur celebres pictura Magistros,
Discipulos habuit Pastor & Vmbra suos.

XII.

Mansuetus Leo Magni Principis Verna.

Rex nemorum Libycæq; Leo populator arenæ,
Cornigeros ausus sæpe ferire greges:
Mitior admotæ iam præbet tergora dextræ,
Nec fugit humanos ira ferina iocos.
Iam licet exermes digitis percurrere rictus.
Iam faciles secto cõmere dente iubas.

Iam

Iam formidatæ contemnere robora caudæ,
Iam domitos vngues ludere præda potest.
Ipse solet domini minimos agnoscere nutus,
Et vigil heroos ante cubare pedes.
Quod nullos hodie cernis sæuire Leones,
Culpa tua est; Mores iam didicere tuos.

XIII.

Antonij & Cleopatræ Conuiuium in rosis.

Ebria quo steterint Nilotica sigmata luxu,
Prodigeret Pharias cùm Cleopatra dapes;
Hesperiæ sensere rosæ, sensere Sicanæ,
Per madidos sparsæ quæ iacuere toros,
Purpureis stragem Mensa attulit illa rosetis,
Cœnaq; Phæacum perdidit vna nemus,
Non Campus, non Hybla suos seruauit odores,
Deseruitq; suus florea prata color
Hic totum conuiua latus mergebat acantho,
Inq; rosis alter totus & alter erat.
Nescio quàm credam sapuisse ea prandia lautè?
Certè ea conuiuis lautè oluisse scio.

XIV.

Absalonis Crines in laqueos versi.

Cū querceta vagus reuerē per agrestia; & hostis
Plurimus admissis insequeretur equis.
Aurea Cæsaries, flauæq; simillima lanæ,
Visa meum est nimia mole grauare caput.

Lactea nam ceruix quas in ſtatione tenebat,
Has leuior Zephyri ſparſerat aura comas:
Tum phaethontiades captæ formaq; comaque,
Ne fugerem, laqueis impedie. e viam.
Nam pandere ſuos, ingentia brachia, ramos?
Et placitas ramis implicuere comas.
Hic ſenſere meos ſibi dum placuiſſe capillos,
Solus eos ſenſi diſplicuiſſe mihi.

XV.

De Auctore Peccati.

Toxica nondum vllas implerant Colchica valles
Vulgarantq; ſuam nulla venena luem:
Tractus ab irato cùm deniq; Cerberus orco,
Virus in humanas intulit omne plagas.
Quippe venenato vomitu ſimul imbuit orbem,
Infectum genuit mille venena ſolum,
Inde luem Pecorum primi ſenſere Coloni,
Et feſtinatas Ruſtica turba Neces. (to
Hæc mihi Fabula erat: ſed pòſt quàm proditor al-
Excidit è Cœlo Lucifer, hiſtoria eſt.
Ille vbi lethifero maculauit Sidera faſtu,
Imbuit, ah, Noſtros hac quoq; Peſte ſinus,
Serpere mox cœpit, Menteſq; repentè per omnes
Graſſari miſeris plurima Noxa modis.
Hinc inimica furunt alternis iurgia Rixis,
Lingua venenatas hinc mala torquet Acus.
Ebria

Ebria Bacchæo ſaturantur guttura Succo,
Et Stygio turgent Secula noſtra Notho.
Inde Cupidineis feriuntur pectora telis,
Et Piceæ tendunt in mala furta manus.
Traxerit ex imo mala peſſima Cerberus Orco:
Traxit hic ex alto deteriora polo.

XVI.

Societas Ieſu, aſſiduis Caluiniſtarum Calumnijs petita.

Regia ſacrilego ſcrutari viſcera ferro,
Et madidas domino ſanguine ferre manus
Et quę nec Tragici finxerunt Monſtra cothurni.
Intra Labdaciam viſa fuiſſe domum:
Omnia Caluorum plebes turpiſſima iurat
Vel docuiſſe meum vel didiciſſe gregem.
Quid facitis Leges? iurata Kalumnia fallit.
Remnia legitimas litera quære minas.
Iam frontem effrontē potes Ara notare Libonis;
Nec potes hic vllam ducere Kappa moram.
Ite citi, lamnas medijs date ab ignibus, ite:
Iam docuit Prolem ſtigmata ferre Parens,
Aequetur Caluo ſcholes famoſa Parenti;
Quod Pater in tergo, Natus in Ore ferat.

XVII.

B. Ignatius in monte Serrano ſponte ſe exarmat.

Qui nuper Patrijs coruſcus armis
Miles fulmineos rotarat Enſes,

Et

Et Turmas procul, & procul Cohortes
Misso iusserat interire telo;
Idem Virgineis propinquus aris
Nec telo latus asperat: nec hasta
In magnas ruit arduus Phalangas:
Sed Vultu querulis pluente Nimbis,
Et crebros gemitu mouente luctus
Cœlo supplicat, & fatigat Astra.
Armatus tamen antè quos nequibat
Hostes vincere, inermis hic triumphat.

XVIII.

Italus Cordubam ingeniorum Parentem inuisit; & in puero omnium ingenia agnoscit.

Ausonias magno rumore vagata per aures.
Cœperat Hesperios tollere fama lares:
Atq; ea diuitijs esse inclyta mœnia dixit,
Atq; ea Pæstano mænia clara Situ.
Rursum ea Regũ aulis, aut arcibus ardua magnis,
Rursum ea nobilibus peruia fluminibus.
His geminas habuit non vltima Corduba laudes,
Corduba Pierij diues alumna chori.
Tres eadem Senecas; eadem peperisse Nepotes
Quosq; Stagireis æmula fertur Auis.
Audijt hæc Thuscus famæ miracula Ciuis;
Hæc, ait, est oculis fama videnda meis.
Iuit: & aspecta post quàm stetit hospes in vrbe,

Lau-

Laudatamq; recens aduena pressit humum;
Ecce: dehiscentes valuis bipatentibus ædes
Ambrosio pandit nobilis ore puer;
Quem poterat vel Hylã, vel Hylę cẽsere gemellũ,
Vel sua quem visis forma peremit aquis.
Hic tenui tectum gestabat sindone corbem,
Sindone, quam Phrygia cinxerat orbis acu.
Substitit ingenua suspensus ab indole Thuscus,
Et patrio petijt mutua verba sono.
Belle puer, Charitum soboles pulcherrima, pande
Munera clausa tuo si qua latent calatho.
Et simul affectans adoperti vela quasilli,
Abstrusas ibat Corbis in illecebras,
Sed refugo cessit soboles Hispana canistro,
Et procul elusam iussit abesse manum.
Nam mea si genitrix mihi vellet vt arbiter esses,
Corbi nulla forent obdita vela meo.
Nec mora: festiuo superatus acumine Thuscus,
Visa, ait, in puero est Corduba tota mihi.

XIX.

Ad diuitem, effusè in pauperes liberalem,

Aurea cui toties largiris munera Plebi,
Assiduamq; graui diuidis ære stipem,
Sidera Plebs eadem tibi festinata precatur;
Sidera tam larga sæpius empta manu.
Nos aliud iusto Populi in clamore precamur;

Vt, quamuis citò emas ſidera, ſerò petas.

XX.

It Calamitoſos Lini verſiculos.

Et limam, Line, perdis & lituram,
Et limæ omnem operam, Line, & lituræ,
Qui pergis calamoſque ſæpiaſque,
Et ruptos pede clandi cante verſus
Eſtætis, miſer, imperare Muſis.
Rugoſæ modò ſunt Anus, & aptæ
Ad Socrum Niobæ, nurumque Pyrrhæ:
Tu cogis tamen, & laceſſis, ægros
Vt pergant tibi parturire verſus.
Ah ceſſa: Pudor eſt videre, quantum
Nutent poplite languido, ſuaſque
Conducto pede fulciant ruinas.
Illinc ſtridula triga ſordidatos
Luxato rotat axe barbariſmos.
Illinc per ſalebras ineruditi
Decurrunt Numeri, Atticaſque terrent
Abſurdo ſtrepitu Maronis aures.
Quare ſi ſapis, abdica Poeſin;
Prætorem pete: cum tuo repente
In ius quodlibet ambula Magiſtro,
Coge illum, tibi reddat vt didactrum;
Danda eſt actio: Nil meretur ille.
Quis teſtabitur? inquies: neganti

Verſum

Versum scribe, Line, Vnicum; & probasti.

XXI.

De Marci Velseri eruditissimis Epistolis.

Pyrrhus Erythræo quoties digitum induit auro,
Vidit in aspecta totum Helicona manu.
Paruus enim Palæ in gremio lucebat Achates,
Phidiacus poterat quem stupuisse labor.
Non eguit Sectore lapis: Natura sed illo
In lapide, est Cœlo doctius vsa suo.
Namq; ibi gēmatas Heliconia turba sub vmbras
Propria cognatis abdidit ora notis.
Musicus in bacca Phœbus requieuit eadem,
Facundoque suum pectine mulsit ebur.
Hæc Pyrrhi non palla mihi, sed fabula visa est;
Fabula iam tandem desi t esse mihi.
Nam tu Marce doces hodieq; hanc viuere gēmā;
Signat enim Chartas Annulus ille tuas.

XXII.

In Cinnam minutissimæ diligentiæ Grammaticum.

Dulichium quoties Erronem Musa vocabat,
Dulichij semper nomen Vlyssis erat.
Sic Maro, sic illum Pelignus sueuerat exul,
Sic illum veteri quisque vocare sono,
Cinna tamen veteri reiecto Nomine; Nomen
Dulichio posthac, inquit, Vlyxis erit.
Continuò scriptum vidit locus omnis Vlyxen,
Et

Et placuit nullus iam sine Vlyxe liber.
Iamq; vel ipsa suũ quamuis bene nosset, Vlyssen,
Territa mutato. Circe in Vlyxe fuit.
Et socijs versis, ecce, omnibus, inquit: Vlyssen
Hunc solum nequij vertere; Cinna potest.

XXIII.

Mater, vt filium, bello captum, recuperet, B. Virgini suum ex vlnis filium surripit.

Captiuos traherent cum Vincula barbara ciues,
Et Nexos premeret serua Catasta pedes:
Appendix ibat miseræ Puer vltima prædæ,
Indocilis rapta Matre carere Puer.
Irruit ergo Parens in Magnæ templa Parentis,
Orbaq; cœlestem Virginis orat opem.
Da bona Mater, ait, Soboles vt capta Parentem
Et Sobolem captam possit habere Parens.
Has vbi Virgo diu neglexit surda querelas,
Fæmina Victrices repperit orba preces.
Fortè videns positam Cœlatæ Virginis aram,
Et Puerum in charo Virginis esse sinu:
Hunc, ait, inuitæ Puerum rape fœmina Matri;
Hic meus erepti pignoris obses erit,
Mox rapitur, raptusque caua Puer abditur arca,
Et locuples cauta clauditur Arca sera.
Hic vbi Virgo orbos vidit spoliata lacertos,
Et vacuas chara Prole manere manus:

Deni-

Denique iam Matri parere coacta, repente
  Carceris occlusas iussit hiare fores.
Et, Puer, inquit abi; querulamque reuise Parente,
  Discat vti gremio reddere furta meo.
Nulla tuæ posthac genitrici vota negabo;
  Artem qua cogat me tua Mater habet.

XXIV.

De miserijs Honorum Aulicorum.

Qui fasces petit æmulus superbos.
Aut Regni dominam potentis Aulam,
Si Pœnas dare, quas meretur, optat,
Regnum continuò impetret, quod optat.
  Tum farto licet incubet grabato,
Et texto latus ambiatur ostro,
Prolixas tamen exsecratus horas
Insomnes vigilabit inter Vmbras.
  Quamuis Assyrio Culina luxu
Lautas instruat expedita Mensas,
Quamuis Cæcuba ponat & Falerna
Festis vina Minister in culullis,
Impasto tamen ore, delicatas
Inter pocula nauseabit escas.
  Illi pectine si cohors eburno
Ludat Threijcium sonora carmen;
Orpheam sibimet suus profundo
Turbabit gemitu Tragœdus artem.

Si fulgentibus hinc & hinc Sariſſis
Stipent mille Satellites euntem,
Et cingant totidem enſibus clientes
Et ſtrictis totidem Aulici verutis;
Pallebit tamen, & ſuas in ipſis.
Anceps Ciuibus expaueſcet haſtas;
Nulli fidere certus: atque ſumma
Inter gaudia mœſtus: Inde Regum
Dum faſces quatit, & ſuperbit Auro,
Toto cogitur exulare Regno.
Durum eſt Exilium timere, durum eſt:
Multo durius eſt Timere Regnum:

XXV.

Bembina tabula, ſymbolis Hieroglyphicis ad vſum Nauticum facta; & ab Heruuardo explicata.

Cærula poſſet vti ratis ire per æquora tuto,
Saluaque Nauifrago vela volare freto,
Has Pharij pinxere Senes Perſæque figuras,
Et Mare cælatis explicuere notis.
Sed nihil in viſa Nautæ videre tabella,
Et magis obſcuras Ars ea fecit Aquas.
Qualia creduntur Thebano ænigmata monſtro,
Aut in Cimmerijs vmbra fuiſſe plagis:
Talibus Iſis erat quoque Nautica ſepta tenebris,
Poſſet vti Noctes ipſa timere ſuas.
Hanc Heruuarde vides, cogiſque recedere noctẽ
Depul-

Depulsaque iubes nocte subire diem.
Iam tabula ista potest alijs dare Nautica lucem,
Sed lucem tabulæ tu prior ipse dabas.

XXVI.

In Cinnam Virgilij infelicem Simium.

Aemulus Andinos imitari Cinna cothurnos
Dum cupit, & simili bella ciere tuba,
Iam repetit, Patulæ quid agas sub tegmine fagi
Tityre; iam lætas quid faciat Segetes:
Iam Phrygis arma Viri, rauco citat altera versu,
Iam Culicis totum funere claudit opus.
Talia Cinna canit, quoniam Maro talia. Quod si
Plura Maro caneret, pluria Cinna canat.
Denique tanta subest imitandi Cura Maronis,
Vt, si speret, cum vincere Cinna velit.
Cinna, quid vnius tantùm obliuisceris, amens?
Est ea præcipuè res imitanda tibi.
Ille suam flammis aboleri Aeneida iussit,
Alteraque Ausonio Pergama obire rogo,
Tu quoq; Cinna iube tradi tua Carmina flãmis;
Esse tuo maior Cinna Maro nepotes.
Sape rogata suos illi ignes Roma Negabat:
Tu vix incipies Cinna rogare, Dabit.

XXVII.

Ad Amicum Phlebotomumenum.

Cùm pluueret facies Hyacinthi sanguine, fusus

Fertur in agnatas ſanguis ijſſe roſas.
Iam quoque ſectâ tibi pluit vbere vena cruore,
Sidoniuſque linit ſubdita vaſa rubor.
In ſimiles cur ille Roſas non vertitur? aut cur
Hanc Metamorphoſin neſcit habere cruor?
Scilicet ingenuæ vis impedit indolis illum:
Non didicit Magnus viuere ſanguis humi.

XXVIII.

In Calumniatorem flagrorum ſponte inflictorum.

Taurea cum miſerè Graios laniaret Ephebos,
Adſtabant ſiccis turba Lacæna genis:
Lætaque conſtabant Veſtalibus ora Puellis,
Frangere cùm Victam iuſſit Arena gulam.
Et Tunicas poterant pueri ſpectare Moleſtas
Cùm ferus Oeteos luſit Agyrta Rogos.
At tu fœmineas ordiris, Pſylle, querelas,
Dum Caro noſtra ſua vapulat icta manu.
Iam iuuat impensè pertundere tergora; quando
Noſtra minùs nobis, quàm tibi, flagra dolent.

XXIX.

Infans ludibus ſuamet imagine decipitur, Vndiſque mergitur.

Trimulus illimen cùm fortè ſederet ad amnem,
Et Vitrei pronus cerneret amnis aquam;
Induit, ecce, amnis puerilia Vitreus ora,
Et mendax Puerum rettulit vnda parem.

Ille

Ille sibi inter aquas vbi credidit esse gemellum,
Dat socio vnanimes sæpe, petitque manus.
Extulit hic medijs itidē æmula brachia lymphis,
Et quas ille manus præbuit; iste petit.
Sed neque dum ex alta coiere crepidine dextræ,
Vtraque cùm cuperet palma coire tamen.
Amplius ergo suam vt palmam protenderet alter
Pendulus in vitreas amplius hæsit aquas.
Extenditque manus iterum, extenditq; caditque;
Præcipitemque nocens gurgitis vnda rapit.
Deceptus Puer est. Sperabat tangere dextram
Dextra parem: ah, longè fortior vna fuit?

XXX.

Iuuenis vt B. Virginem videat, libens oculum amittit: paratus & alterum amittere.

Partheniam Iuuenis sic olim orasse Parentem
Dicitur, effusis sæpe rigatus Aquis:
O liceat, Regina, tuos mihi cernere vultus:
Oraque Cœlitibus visa, videre mihi:
Audijt hæc: Oculo sed quo mea videris Ora,
Ora dein hominum nulla videbis, ait.
Ille simul partemque volens excludere Noctis,
Aspectūq; simul Virginis ore frui.
Læua prematur, ait; pateat fax dextra: videnti
Vnica si superest, vna perire potest.
Mox, vbi partitos oculos in Virgine fixit,

Omnia sunt vno sidera visa loco.
Sol ibi se Solem, Lunam se Luna negauit;
Virginis os oculo Lunaque Solque fuit.
At nequijt Cœlestem oculus perferre nitorem,
Dumque diem vidit, perdidit ipse diem.
Se tamen in tali gauisus obisse Theatro,
Funere, ait, nequij nobiliore mori.
Tunc oculum piguit, dextro moriente, sinistrum,
Se quoque cum socio non perijsse suo.

XXXI.

Ad Bambergam, tribus sideribus illustrem.

O inter fluuios amantores
Fæcundis Aqua marginata Ripis,
Quam torto rotat Alueo beatus
Magnis Arcibus Vrbibusque Riuus.
Hic sublimibus inuidenda tectis
Fulsit Cæsaris Aula; quà potentis
Henrici bona Virgo coniugales
Intrauit Chunegundis in penates.
Hic miracula Cæsarum duorum,
Henrici, & Chunegundis & duorum
Hic miracula Coniugum: & duorum
Hic miracula Virginum: & duorum
Hic miracula Cœlitum, ò in vna
Quis miracula plura vidit Aula?
Hos Bamberga colis beata Ciues.

Ab-

Abſcondant licet Vrbibus propinquis
Seſe Cornua Lunæ; & ipſe condat
Se Solis nitor: illicò exhibebit
Henricus tibi ſemet ipſe Solem:
Et ſemet Chunegundis ipſa Lunam.
Quod ſi pluribus indigebis Aſtris
Præſtabit tibi Godefridus Aſtrum:
Aſtrum ò nobile: quale vel micanti
Fixum in pectore cernitur Leonis;
Vel quale exhibet in Sereniore
Virgo verticis ignei Corona;
Vel quale Aetherias ſubinde monſtrat;
Stellarum accola Cygnus inter Alas.
Seu quoduis erit ille Sidus, illud
Aeternum tibi Sidus opta & opta;
Tunc nullas tibi patriæq; nullas
Illunes Populus timebit Vmbras.

XXXII.

Ruſtica duorum pugna.

Seruijt Heluetico procerus Verna colono,
Grandis ab Aetnea poſteritate Nepos;
Hos inter Lis orta duos, hortante Lyæo,
In ſua ſilueſtres impulit arma manus.
Sæpe genas alter pugno mulctauit & alter;
Omne tamen pugni pondus inane fuit.
Nam tactas quoties feriebat dextera malas,

Visa ferire merum dextera marmor erat.
Ergo genus teli placuit mutare: Bipennis,
Siqua; vel informis pertica, siqua foret
Neutra fuit. Suberãt Lapitharũ è strage molares;
Tàm Silicũ innumerus quàm lapidũ numerus
Hinc sibi tollit onus Silicis prægrande Colonus,
In vernile caput vis quod herilis agat.
Sed iactum vt Silicem serui frons dura recepit.
In sua dissilijt frusta minuta Silex.
Nec sensere tamen seruilia tempora vulnus,
Sed magis est visus fronte dolere lapis
Mirum aliud: Dũ frusta cadũt diuersa volantq;,
Pars etiam in domini est parua reuersa caput.
Parua, sed ingenti signauit vulnere frontem:
Et dubitans seruum lædere, læsit herum.
Quid scutum timidi galeamq; obtendimus hosti?
Pro Galea propriam Verna habet iste cutem.

XXXIII.

Cædes Thessalonicensis, peregrino etiam Mercatori luctuosa.

Iã meritas dederat gladio plebs Thessala pœnas,
Ciuiliq; satur sanguine Cæsar erat:
Irato deerant sed adhuc duo funera bello,
Quo septem fuerant millia iussa peti.
Hic Pater, ecce, sua comitatus Prole, petebat
Proscripta socios hospes in Vrbe lares.

Illa

Illa tamen gemini vt subierunt mœnia Nati,
Mœnia senserunt facta sepulcra sibi.
Sæuus enim hic vnam sobolē rapit hostis, hic vnā;
Et Numeros, inquit, iam meus Ensis habet.
Inde trahens Natos, retrahēs Pater inde: Quid
Me pete Miles, ait; me trahe, parce meis. (erras?
Largior an debet bullire è pectore sanguis?
Largior in patrio pectore sanguis erit.
Grādius an facta est addendū ad vulnera vulnus?
Vulnus in hoc iugulo grandius esse potest.
Dixit; & obiectis ferro simul obstitit vlnis,
Et simul in cædem segnior hostis ijt.
Flectar, ait: sobolem tu voce perire paterna
Alterutram; alterutram viuere voce iube.
Ille oculis vtramq; legens, vtramq; probauit;
Neutra minore Patris digna fauore fuit.
Parcite nunc illi; nunc, illi parcite clamat:
Illa potest meritò viuere; & illa potest. (quet;
Rursus in hāc oculos, & in hāc, & vtramq; retor-
Rursū oculi, quod amēt prole in vtraq; vident.
Quid moror hāc, inquit, defēdere? quid moror il-
Aequus in incerto pectore certat amor, (lam?
Et simul hāc tollo, simul hāc Pater abdico prolē:
Qua seruabo meam voce, necabo meam.
Hæc inter patrio defessus amore satelles,
Aequali sobolem plectit vtramque manu.

Viſa ferire merum dextera marmor erat.
Ergo genus teli placuit mutare: Bipennis,
Siqua; vel informis pertica, ſiqua foret
Neutra fuit. Suberãt Lapitharũ è ſtrage molares;
Tàm Silicũ innumerus quàm lapidũ numerus
Hinc ſibi tollit onus Silicis prægrande Colonus,
In vernile caput vis quod herilis agat.
Sed iactum vt Silicem ſerui frons dura recepit.
In ſua diſſilijt fruſta minuta Silex.
Nec ſenſere tamen ſeruilia tempora vulnus,
Sed magis eſt viſus fronte dolere lapis
Mirum aliud: Dũ fruſta cadũt diuerſa volantq;,
Pars etiam in domini eſt parua reuerſa caput.
Parua, ſed ingenti ſignauit vulnere frontem:
Et dubitans ſeruum lædere, læſit herum.
Quid ſcutum timidi galeamq; obtendimus hoſti?
Pro Galea propriam Verna habet iſte cutem.

XXXIII.

Cædes Theſſalonicenſis, peregrino etiam Mercatori luctuoſa.

Iã meritas dederat gladio plebs Theſſala pœnas,
Ciuiliq; ſatur ſanguine Cæſar erat:
Irato deerant ſed adhuc duo funera bello,
Quo ſeptem fuerant millia iuſſa peti.
Hic Pater, ecce, ſua comitatus Prole, petebat
Proſcripta ſocios hoſpes in Vrbe lares.

Illa

Illa tamen gemini vt fubierunt mænia Natî,
Mænia fenfentur facta fepulcra fibi.
Sæuus enim hic vnam fobolē rapit hoftis, hic vnā;
Et Numeros, inquit, iam meus Enfis habet.
Inde trahens Natos, retrahēs Pater inde: Quid
Me pete Miles, ait; me trahe, parce meis. (erras?
Largior an debet bullire è pectore fanguis?
Largior in patrio pectore fanguis erit.
Grādius an facta eft addendū ad vulnera vulnus?
Vulnus in hoc iugulo grandius effe poteft.
Dixit; & obiectis ferro fimul obftitit vulnis,
Et fimul in cædem fegnior hoftis ijt.
Flectar, ait: fobolem tu voce perire paterna
Alterutram; alterutram viuere voce iube.
Ille oculis vtramq; legens, vtramq; probauit;
Neutra minore Patris digna fauore fuit.
Parcite nunc illi; nunc, illi parcite clamat:
Illa poteft meritò viuere; &, illa poteft. (quet;
Rurfus in hāc oculos, & in hāc, & vtramq; retor-
Rursū oculi, quod amēt prole in vtraq; vident.
Quid moror hāc, inquit, defēdere? quid moror il-
Aequus in incerto pectore certat amor, (lam?
Et fimul hāc tollo, fimul hāc Pater abdico prolē:
Qua feruabo meam voce, necabo meam.
Hæc inter patrio defeffus amore fatelles,
Aequali fobolem plectit vtramque manu.

Visa ferire merum dextéra marmor erat.
Ergo genus teli placuit mutare: Bipennis,
Siqua; vel informis pertica, siqua foret
Neutra fuit. Suberãt Lapitharũ è strage molares;
Tàm Silicũ innumerus quàm lapidũ numerus
Hinc sibi tollit onus Silicis prægrande Colonus,
In vernile caput vis quod herilis agat.
Sed iactum vt Silicem serui frons dura recepit.
In sua dissilijt frusta minuta Silex.
Nec sensere tamen seruilia tempora vulnus,
Sed magis est visus fronte dolere lapis
Mirum aliud: Dũ frusta cadũt diuersa volantq;,
Pars etiam in domini est parua reuersa caput.
Parua, sed ingenti signauit vulnere frontem:
Et dubitans seruum lædere, læsit herum.
Quid scutum timidi galeamq; obtendimus hosti?
Pro Galea propriam Verna habet iste cutem.

XXXIII.

Cædes Thessalonicensis, peregrino etiam Mercatori luctuosa.

Iã meritas dederat gladio plebs Thessala pœnas,
Ciuiliq; satur sanguine Cæsar erat:
Irato deerant sed adhuc duo funera bello,
Quo septem fuerant millia iussa peti.
Hic Pater, ecce, sua comitatus Prole, petebat
Proscripta socios hospes in Vrbe lares.

Illa

Illa tamen gemini vt subierunt mænia Nati,
Mænia sensentur facta sepulcra sibi.
Sæuus enim hic vnam sobolẽ rapit hostis, hic vnã;
Et Numeros, inquit, iam meus Ensis habet.
Inde trahens Natos, retrahẽs Pater inde: Quid
Me pete Miles, ait; me trahe, parce meis. (erras?
Largior an debet bullire è pectore sanguis?
Largior in patrio pectore sanguis erit.
Grãdius an facta est addendũ ad vulnera vulnus?
Vulnus in hoc iugulo grandius esse potest.
Dixit; & obiectis ferro simul obstitit vulnis,
Et simul in cædem segnior hostis ijt.
Flectar, ait: sobolem tu voce perire paterna
Alterutram; alterutram viuere voce iube.
Ille oculis vtramq; legens, vtramq; probauit;
Neutra minore Patris digna fauore fuit.
Parcite nunc illi; nunc, illi parcite clamat:
Illa potest meritò viuere; &, illa potest. (quet;
Rursus in hãc oculos, & in hãc, & vtramq; retor-
Rursũ oculi, quod amẽt prole in vtraq; vident.
Quid moror hãc, inquit, defẽdere? quid moror il-
Aequus in incerto pectore certat amor, (lam?
Et simul hãc tollo, simul hãc Pater abdico prolẽ:
Qua seruabo meam voce, necabo meam.
Hæc inter patrio defessus amore satelles,
Aequali sobolem plectit vtramque manu.

Sic dum quæris, vtram tibi serues, perdis vtramq;
Vtq; vtriq; fores æquus, iniquus eras.

XXXIV.

De eadem, aliud.

Proscriptam faciebat iter Mercator ad vrbem,
Hærebat a pio turba gemella Patri:
Turba gemella pium sed eò comitata parentem,
Venit in hostiles interitura manus.
Hic veniam natis genitor vitamq; precatus,
In sua mucrones stringere colla iubet.
Vertite tela Viri; sceleris si quæritur Auctor,
Auctor ego: Pueri nil nocuere mei.
Sperno preces partim, miles, partim audio, dixit:
Dimidium voti, quo potiare, dabo:
E geminis vnum, pater, elige fratribus. Vnus
E geminis nusquam, qui legeretur, erat.
Hũc mihi legero, ait; perit ille: hunc legero; & ille.
O scelus: esse pium dum iubet, esse vetat.

XXXV.

Iacobus Gretserus S. I. sacræ Antiquitatis solertissimus Vindex.

Tandem, Vincula, Carceremque passi
In serum redeunt diem libelli:
Digni Solibus Atticis libelli,
Squallebant laceri, manuumque mutis
Poscebant miserabiles querelis.

Iam

Iam iam Blatta ruebat, & terendas
Audebat sibi destinare chartas:
Iam iam sordida noxijs parabat
Sacras rodere dentibus Camænas:
Patratumque foret scelus; nec vllo
Id quondam Lua diluisset æuo;
Ni magnus radio potente Phœbus
Gretserus properasset, à propinquo
Flentes funere liberare Musas.
Quare libera rideat Vetustas,
Hoc sub Sole meo eruditionis,
Blattis, pulueribusque, vermibusque
Nocti denique carcerique, doctos
Nil audere licebit in libellos.

XXXVI.

Didonis effigies, ex Greco.

Archetypum Tyriæ simulacrum cernis Elysæ,
Candida cælestis cui dedit ora nitor.
Talis & ipsa fui: sed Mens non illa fuit, quàm
Affinxit titulis fama pudenda meis.
Nunquam visa mihi Phrygij sunt ora mariti,
Nec meminere meam Troica bella fugam.
Sed Pudor, vt thalamis violentum arceret Iarbã,
Perculit ingenua pectora nostra manu.
Cur placidum egistis mea Musę in dãna Maronẽ?
Ille meos vestra polluit Arte toros.

De

XXXVII.

De suis Epigrãmatis, in niuea membrana descriptis; ad Lectorem.

Candida quod Niueis amicitur Musa pruinis,
Et nihil externi charta coloris habet;
Nec mea Parrhasia lasciuit imagine pompa,
Nec Timanthea ducitur Vmbra manu:
Nec Minio tegitur; Tyrio nec pingitur Ostro;
Sed metus in toto carmine candor inest:
Da veniam, lector; chartæ dabis ipse colorem;
Cœperit aspectu quando rubere tuo.

XXXVIII.

De ioco Timæi, quo incendium Ephesiæ Dianæ excusauit.

In celebres ruerent Triuiæ cùm fana fauillas,
Regia Nocturno fana cremata dolo:
Græcus Adulator, Quid caussam quæritis? inquit?
Caussa Diana suis ignibus ipsa fuit.
Magnus enim Macedũ satus illa nocte Tyrãnus
Obstetricantem iussit adesse Deam.
Inde suis nequijt Diana à sedibus absens,
Sedibus admotas exaninare faces,
Dixit; & applausit dicenti Græcia. Tantus
Ingenuo calor est visus inesse ioco.
Ne turgesce tamen tam effuso Græcule plausu,
Nam ioca, crede mihi, sera fuere nimis.

Quæ

Quæ si dicta forent flammis durantibus; ipsas
Extinctura suo credo fuisse gelu.

XXXIX.

De Carmine Matthæi Raderi S. I. Præceptoris sui absentis.

Carmen nobile, cedria perunctum,
Rasum pumice carmen & politum;
Quod doctas Calamo Raderiano,
Cyrrhæis Aganippidas sub Vmbris
Ausim dicere dictitasse Musas:
Tali Threijcius Poeta quondam
Pantheras traheret tigresque cantu,
Hoc rictus Libycæ domaret Vrsæ,
Hoc Lynces prohiberet in repertam
Sæuis Vnguibus inuolare prædam,
Hoc pronas raperet sonorus Ornos,
Et toto Nemus auocaret Hæmo.
Iam si quæreret ille grandiores
Vno Carmine commouere moles,
Isto Strimonias ligaret Vndas,
Aut verti refugum iuberet Hebrum;
Isto marmora, Caucasique duras
Secum cogeret ambulare rupes:
Isto mœnia fabulosa posset
Septenis iterum admouere portis.
Rem Monstri similem: Quid erubesco

Verum

Verum dicere? Iam Radere fontem,
Iam iam didicere me potes profanum;
Pantheras quia, sæuientiumque
Vinco barbarus ora belluarum;
Vinco Memnonias rigore tigres,
Vinco flumina; cæduosque montes,
Vinco marmora, Caucasique rupes,
Vinco mœnia fabulosa, vinco:
Cantus audio qui Raderianos
Ad nullos tamen ambulo Raderos.

XL.

Hussius comburendus, se se Anserem esse; & ex suo Cinere Cygnum nasciturum, affirmat.

Assyrias memorant Phœnicem animare fauillas,
Claudit odoratis cùm sua fata Rogis.
Nã pretiosa Senem simul hausit flãma Volucrẽ,
Mox Nouus è flamma parturiente redit.
Psittacus hanc mortẽ, Iouis hanc sibi quæsijt ales;
Nec tamen hac felix ille, nec ille fuit.
Talia nunc Anser sibi funera destinat; ire
Dum Reus vltores cogitur in Cineres.
Me rediuiuus, ait, nascetur ab Ansere Cygnus:
Fæcundusque meo funere puluis, erit.
Vritur indè Senex flammis stridentibus Anser;
Et satus ex illo funere Coruus ijt;
Deterior Soboles ipso Patre. Falleris ignis,
Qui

Qui dũ Monſtra cupis tollere, Monſtra paris.

XLI.

De Morte Matthæi diuitis Heretici.

Matthæus fætente Nepos è fece Lutheri,
Cui prope Cræſea ditior arca fuit:
Fatali cùm membra toro moribunda rotaret,
Frigeretq; ſuas iam ſitis ante fores:
Atra domũ Nebula & Nox intempeſta tegebat,
Nec via, qua fugiens ſpiritus iret, erat;
Emerſere proin' vicino è limine flammæ,
Hauſeruntque tribus proxima tecta rogis.
Admirata nouos vicinia flebilis ignes;
Hæc, ait, è nullo fulmine flamma venit:
Nec per Nocturnam creuere incendia fraudem;
Quænam igitur cauſſa his ignibus eſſe poteſt?
Vna poteſt: Matthæus ea reperire lucerna,
Ad Lethea ſuam debuit antra Viam.

XLII.

In malum poema, picturis vulgaribus incluſum.

Defuit ingenium Vati: Succurrere Pictor
Debuit; & chartas Arte iuuare Color.
Si neque ſic Vates poterit, Pictorque placere;
Quærendus Chartis denique Tinctor erit.

XLIII.

In Lubinum, ſpurcæ Poeſios Propugnatorem.

Roma vetus Calamos Chartaſq; Cupidinis oẽs,
Vſque

Vſque Tomitanos iuſſerat ire ſinuus;
Nunc iterum Spurcæ rediuiua volumina Muſæ
Sanctior in Cineres Roma migrare iubet.
Audit, &, ò fontes, Lubinus clamat, & imbres,
Plectite Romanos vindice rore focos:
Cum Nudo Vates Naſone crematur Aquinas;
Igne perit, quicquid Nomen Amoris habet.
Ferte citi Lymphas; date libris flumina: toto
Tibris inhumanos obruat Amne rogos.
Sed Tiberina ſuos Oranti denegat imbres;
Et negat Vnda ſuos Martia; Virgo ſuos.
Quid Lubinus agat? Iam fumus pergit, & Ignis,
Dum miſer vſque pigrā clamat & vrget Aquā.
Serum, ait, his flammis alienas poſcere lymphas;
Dixit; & ex oculis proprius imber ijt.

XLIV.

Ad Christophorum, inſignem Amicum.

Magnus Robore miles & lacerto,
Cùm vaſtum pedes (vt ferunt) frequenter
Sicco poplite permeaſſet æquor,
Et Chriſtum (licet inſcius) per altas
Subiectis humeris tuliſſet Vndas,
Cœpit Chriſtophorus dein vocari.
Tu, qui fers humeris tuis Iacobum,
Illum, illum, inquio, peſſimum Iacobum,
Qui tot tædia, ponderumque tanta

Cerui-

Ceruices iacit in tuas talenta,
Et maiora tibi, & molestiora
Semper congerit, ingeritque semper
Illum, illum, quia sustines Iacobum,
Et fers tam patienter, & libenter,
An Iacobophorus cupis vocari?

XLV.

In Hermam, mendacissimum Scriptorem.

Lingua ter antiquos cùm mendax falleret Indos
Tertiaque infami solueret ora dolo;
Iussa fuit Samio taciturna senescere ritu,
Et clausis vitam ducere muta labris.
Nō eadē est Calamis nunc lex mendacib. Herma;
Hinc etiam Quatuor scribere Verba potes.

XLVI.

Turpitudo Hæresios Caluini.

Tænario viden' vt facies emergat ab antro:
Vt nocuo attonitum nubilet ore diem?
Multa per euulsos lasciuit Vipera crines,
Perque manus errat Vipera, perque sinus.
Lerneoque acies sua tela trisulcat hiatu,
Fœtaq; liuentes efferat Hydra iubas.
Cantaber vltorem spargit tamen obuius ignem,
Et Caluam Hesperio fulmine terret Anum.
Quid Vetulam terres ostenso fulmine? Vno
Terreri speculo rectius illa potest.

B. Aga-

XLVII.

B. Agathæ festus dies, Henrico Illustrissimo Principi Natalis.

Lactea crudelis cur amputat vbera forceps?
Virgineoque cadit iecta papilla sinu?
Iudicis ira iubet; sed iniqui Iudicis ira,
Vbera cui nunquam præbuit vlla Parens;
Cui sua Nutrices admorunt vbera tigres.
Sæuior aut vicit bellua siqua tigres.
Non tamen insonti sons obfuit ira: sed illi
Reddita cœlesti sorte papilla fuit.
Miratus sum sæpe foret quæ caussa; quod isto
Vbera erant Agathæ tota repensa die?
At genitum post quàm tali te luce videbam,
Henrice, ò Patriæ fama futura tua.
Mirari porro nequij: Modò cognita caussa est;
Debita erat Cunis illa Mamilla tuis.

XLVIII.

In Calumniatorem Anonymum.

Qui fanum Triuiæ funesta nobile flamma,
Laudatusque Asiæ scurra cremauit opes,
Non iræ studio, sed famæ captus amore
A magno voluit Nomen habere rogo.
At stolidum vindex vt Grecia plecteret, illud
Immemori iussit Nomen ab Ore premi.
Tu paribus diuina cremas humanaque flammis,

Qui

Qui ſacra Tartareo iura furore trahis.
Flammiuomos pandit tibi ſueta Kalumnia rictus,
Infeſtoque omnes rodere dente iubet.
Fallor, an è tali quæris tibi crimine Nomen?
Non faciam tibi, quod Græcia fecit: Habe.

XLIX.

Cædes miſerabilis inter amiciſſimos fratres per ſomnum facta.

Vna duobus erat ſopitis fratribus Vmbra,
Atq; inter fratres Mens erat vna duos.
Hic illum Pyladen, hunc ille vocabat Oreſten
Ille ſuum meritus Nomen, & ille ſuum.
Clauſerat Vnanimi hic atq; hic ſua lumina ſõno,
Sperare Vnanimem iuſſus vterque diem.
At cœpere ſtatim temeraria ludere mentem
Somnia; Nocturnis ingenioſa dolis.
Nam proprior Morpheus, adſiſtere viſus Oreſti,
Credula mentito terruit Ora metu.
Sæpe ferox illi miniatus Vulnera; ſæpe
Tela cruentatam per repetita Necem.
Non tulit hanc Iuuenis (placidę licet indolis) irã.
Sed rapit ignara ſeria tela manu.
Inde minas, & tela minis alterna reponit,
Verſaque ludicro vulnera terga notat.
Victa proin' capit Vmbra fugã. Sed victa ferocẽ
Infami Iuuenem decipit Vmbra fuga.

Instat enim, sequiturque ferox : dum deniq; pulsa
Inter contiguos abditur Vmbra toros.
His Pylades inerat, gemini pars altera fratris;
Quem malè securum iusserat esse sopor.
Visus hic hostis erat, teloq; errante petitus,
Quaq; petitus erat parte, peremptus erat,
Suerunt ipsi hostes iram deponere somno:
Irasci fratres cur male somne doces?

L.

Votum Pauperum pro Gulielmo liberalissimo Sene.

Cana licet placidi se prodat Verticis ætas,
Et Pylias monstrent tempora picta niues;
Sola tamen lentæ Manus est ignara Senectæ,
Lassarique dato munere dextra nequit.
Viue tibi Gulielme; (precor Plebs indiga) viue:
Aut Tibi si renuis viuere, viue mihi.

LI.

In Hæreticum mendacem, Societatis criminatorem.

Ausonia scripsit, Batauaque volumina lingua,
Cùm mores cupijt scurra notare meps.
Ac ne quem fugeret, linguæ esse vtriusq; peritum,
Auctori Lector quisq; monendus erat.
Quare in fronte libri docet ipse, Librũ esse bilin-
Dicere quod Lector debuit, Auctor ait. (gué.

Ad

LII.

Ad optimum Amicum.

Offendam licet vſq; , & vſq; & vſque ,
Et pœnas Tityique, Siſyphique
Et plauſtrum merear piaculorum ;
Pœnas nec tamen indis has nec illas,
Pœnas heu meritas & has & illas :
Sed pacatior ipſe leniori
Pergis crimina vindicare mulcta ,
Et parcis mihi plura ſæpiuſque ,
Et donas bona plura crebriuſque ,
Quàm ſi nunquam ego puniendus eſſem ,
O qualis modus iſte vindicandi eſt ;
Non punit modus iſte vindicandi
Multo ſanguine , ſed rubore multo .

LIII.

In Fauſtinum ſpurciſſimum interpretem.

Quicquid labdacidæ peccant Conubia : quicquid
Nouit Agenoreo rapta puella ſinu .
Quicquid Aquinates formidant carpere morſus ,
Quicquid Pelignis dicere Naſo timet :
Prodit , & infami Fauſtinus margine vulgat ,
Et quos Fauſtino non pudet eſſe pares .
Orgia ſola probant, & Operta, & ſacra Cotyttùs,
Et quæcunq; vetus luſtra December habet .
Dedoceas Veteres ſi laſciuire Poetas ,

Eſt Rhadamanteo pœna luenda foro,
Prætextata loqui niſi fuerit charta latinè,
Charta Ixionijs eſt laceranda rotis.
Iulia quæ prohibet, quæ lex Scantinia plectit,
Sola putant calamis non aliena ſuis
Parce verecundo tandem Fauſtine rubori,
Et noli nobis ſcribere quicquid agis.

LIV.

De Apiculis ab Aranea interceptis.

Melluegas felix onerarat præda Volucres
Trinacrio paſſim præda petita thymo;
Iamq; fatigatas redolente pondere, nota
Ad ſolitos iuſſit ſex reuolare lares:
Pendula telarum cùm retelte tenderat ingens,
Quod de viſceribus nerat Arachna ſuis.
Inſidiaſq; locans Apibus reuolantibus, illas
Cepit, & hærentes exanimauit Apes.
Quas gula delicias affectat? Aranea Muſcas
Nauſeat; Hybleas iam quoq; poſcit Aues.

LV.

Anaſtaſius Synaita, è Græco in Latinum verſus.

Argolico quondam vulgaram ſcripta Cothurno,
Hæreſis Argolicos cùm violaſſet Auos:
Nunc Voces etiam didici formare Latinas.
Impietas Latio dum rotat Ora ſono.
Si noua Lingua meo toties diſcenda Libello eſt,

Cri-

Crimina cùm Linguas addidicere nouas:
Desinite ò plures mala Sæcula discere Linguas,
Plus satis est Linguas iam didicisse Duas.

LVI.

Epitaphium carmen, in funere Rabi seu Corni, desertoris Monachi.

Occidit infelix Caperatæ Rabula gentis
Coruus, ab effosa non bene tectus humo:
Qui sacra ferali temerare silentia Cantu
Ausus, in infernas præcipitauit aquas.
Ite nigræ volucres, meritos intendite luctus,
Cum Coruo vestri pars quoq; magna perit.
Inferias Coruo da Corue, rotaq; relicta
Ad Cognata tuus funera questus eat.
Et quoniam stygijs animum reuocare cauernis
Nou potes; hoc facias quo potes, Ossa legas.

LVII.

In Lerneum publicum Calumniatorem. (olim
Monstrū horrendū, informe, ingens, puto, dixerat
Laudabat formam qui, Polypheme, tuam
Vatibus hæc Priscis licuit sibi fingere Monstra,
Nostris nulla licet fingere; Vera vident.
Aspice Lerneum: Monstro spectabis in vno,
Lerneas quicquid sibilat inter Aquas.
Mille per exsertam dispergit Toxica linguam,
Et quo plura vomit Toxica, plura coquit.

Liuet, & afflatu funesto quæque venenat,
Et cùm fessa nequit lingua nocere, cupit,
Fallimur, enectam qui Lernæ credimus Hydrā:
Tu Lernee vetas credere, viuis adhuc.

LVIII.

Iacobo Cognomini Poetæ, votum Natale.

O & Castaliæ Sitior Vndæ,
Et Largæ Bibo creber Hippocrenæ;
Natales age Iulios, diemque
Hunc & Mensibus antepone, & Annis,
Quo Nasci tibi contigit, Iacobe;
Et Curas iube abesse; tetricasq;
Omnes ex Animo repelle Nubes:
Ludant Gaudia sola; & Ambulanti
Occurrant ea semper, & Sedenti
Adsint Aonides, iuuentq; terso
Carmen nobile parturire versu:
Carmen, quale soles iocante nutus
Tunc effundere, non times suaui
Cùm contendere lætior Catullo;
Aut cum Bilbilin; aut Tagi sonoros
Certas vincere grandior Cothurnos;
Tali Carmine lude nunc; & istum
Quo nasci tibi contigit, futuris
Mensem Mensibus antepone, & Annis.
Herodes licet impiam securim

In

In magnum paret impius Iacobum,
Et vecors odio laboret Vnum
Mensi tollere Iulio Iacobum;
Dum tu nasceris, alterum alterumque
Audit viuere Iulio Iacobum.

LIX.

De funere Philippi Catholici Regis.

Terrarum dominum lugebat Terra Philippum,
Cùm Patria exanimem fleret Ibera Patrem.
Quam simul assiduo tundentē Pectora planctis,
Talia cum planctu dicta dedisse ferunt:
Plurima cùm posses vtrīque, Philippe, per orbē,
Plus tamen vt posses vouit vterque tibi.
Sed pòst quàm letho te posse occumbere vidit,
Orbis te cupijt posse, Philippe, minus.

LX.

Votum Pauperum pro Elisabetha, liberalissima Principe.

Quicquid turba suæ ieiuna vouebat Elisæ,
Prodiga cùm saturas ferret Elisa dapes;
Aut inopum texta prohiberet frigora lana,
Aut vacuos largo pasceret ære sinus:
Aut mendica mero perfunderet ora falerno,
Spargeret aut totum corpora in ægra penum;
Pauper idē tibi turba precor. Nā quicquid Elisa
Illa suis dederat; das & Elisa mihi.

LXI.

Zvvinglius iurat, suam se doctrinam per somnium didicisse.

Dormijt Ascræus Parnassi inculmine Pastor,
Et subitum Vatem iussit abire Sopor.
Alter in Helueticis vbi cautibus obdormiuit,
Continuò Vatem fertilis Vmbra tulit.
Zvvinglius ille fuit. Qui dũ Vigil angitur olim,
Vulgatum Populo qua probet Arte scelus:
Desperat Vigilans; Somnũ ergo consulit: & mox
Doctorem ex voto somnus & vmbra dedit.
Vellit enim auriculam sopito Larua: sed illa
Sciri quæ fuerit, Candida an Atra, nequit
Illa repentè Viro curas exhaurit inanes,
Omniaque vnum illum scire Magistra iubet.
Zvvingitus inde Vigil scijt omnia: qualia nemo
Nec Vigilans docuit, nec Vigilans didicit.
Lætior ergo suos inuisit manè tribules,
Quæque illa potuit discere nocte, docet.
Vtque probet certa esse, esse omnia somnia iurat:
Somnia ne iura; redimus: esse nega.

LXII.

S. Sophia, Fidei, Spei, Charitatis Mater.

Tres peperi obstetrice parens Virtute puellas:
Vna puella fuit Spes; fuit vna Fides.
Tertia legitimi tulit æmula nomen Amoris,

Nec

Nec tria cassa suis nomina rebus erant.
Denique Virtutes peperi, quot pignora. Solum
Debuerat partus crebrior esse mihi.

LXIII.

In Medicum hæresi Caluiniana furiosum.

Nescio quis Medicum furor incurabilis armet?
Inque nouam rabiem tristis Erinnys agat?
Viscera si nocua tumuissent læsa Rubeta,
Te posset medicas, Psylle, rogare manus.
Nūc date, si qua liquāt meliores germina succos,
Si qua peregrinas insula sudat opes;
Dicite, si quid habet Natura potentius: iste
Sanari trita non solet Arte furor.
Non huic Veratri prodest vis vlla cerebro,
Euacuet totas iam licet Anticyras.
Et iuxtà serum est, mediam pertundere venam;
Nō vna hunc morbum vena, sed omnis habet.
Quid faciam? dices, furor est à sanguine toto.
Caussa igitur morbo Tota adimenda tuo est.

LXIV.

In Chrysopœum impostorem.

Sidera septenis præsunt septena fodinis,
Contentus venena quisque Planeta sua.
Nobile sub terris generat Soligneus Aurum,
Argentumq; recens frigida Luna parit.
Martius abstrusis Ferrum erro meatibus infert;
Plum-

Piumbea Saturnus creſcere dona iubet.
Progenerat Stannum Saturni maximus Hæres,
Succina Mercurius percoquit, Aera Venus,
Octa ui nuper fornabula prodijt Aſtri,
Aurea quæ facili felle metalla liquat.
Sæpe fluunt ſimul inde Auri duo magna talenta,
Sæpe tria; interdum quattuor inde fluunt.
Vidiſtin' tu illis fluere, inquis, ab ignibus Aurum?
Non: Quia cùm vellem cernere, Fumus erat.

LXV.

Ad Eyſtadium duobus Tutelaribus clarum.

Eyſtadi nemus, ò nemus; beatis
Cœli Ciuibus inclytum; & gemellis
Tutelaribus olim amatum. In illo
Tu ſacra Vvilibalde cum tiara; &
Tu ſacrum Soror æmulata fratrem
Vvalpurga incolis. Alterum inquilini
Patrem agnoſcite Ciuium: alteramque,
Vos quotquot thalamoſq; nuptiaſq;
Chriſto cedere Virgini iubetis,
Matrem agnoſcite virginum, ò vtroque
Felices nimis incolas parente?
At qui nunc itidem iſtud inquilini
Tantorum colitis nemus parentum,
Et colles nemoris, cauaſq; valles,
S c vos viuite, ſint ſuis vt ambo

Felices

Felices etiam incolis parentes.

LXVI.

Eques nobilis post orbem peragratum domi suæ mortuus.

Quid mihi, Nile, tuas transmittere profuit Vndas?
Vltraq; extremos Persidis ire sinus?
Quid Syriam, & campos Solymæ vidisse ruina?
Omnia quæ vidi, me docuere mori,
Fracta suas mõstrãt Babylonia marmora clades,
Et sua Contritus fata Colossus habet.
Pyramis aerias feriat licet ardua Nubes,
Ipsa tamen tumulum se videt esse sibi.
Ipse redux, vitam patriæ inter limina perdo,
Et quæsita foris Parca, reperta domi est.
Vanum erat hoc tantis terrarum ambagibus vnũ
Discere: Momento patria me docuit.

LXVII.

De Bauij desperata insania.

Turbassent Bauium cùm tetrica somnia; quæri
Pæoniam extemplo iussit Anhelus opem.
Conuenere Viri, Podalyria turba; Galenus,
Clinicus Herodes, Symmachus, Hippocrates.
Solliciti frontemq; manu, venamq; retentant;
Sed neque frons illis, sed neq; vena placet.
Ite citi, vnanimes conclamant, ite: liquores
Si quid habent; herbæ, quærite, si quid habent.
Con-

Continuò properatur. Adeſt Aeſclepius humor,
Lectaq; in Heſperijs herba Cacuminibus.
Ignotæ veniunt peregrino à littore vires.
Intima ab Hyblæo flore medulla venit.
Quid memorē? Bauio dū mentē reddere quærūt,
Nil reliquum Chiron, nil tibi Coſme facis,
Siccauit veteres ſananda inſania Baias,
Anxuris epoto vanuit Vnda lacu,
Anticyram exhauſit validi vis improba morbi,
Inſulaq; abſumpto languit Helleboro.
Falleris, & fruſtra toties Medicina laboras:
Vis mentem Bauio reddere; danda fuit.

LXVIII.

In Linum inſignem Veteratorem.

Commentis ſolitus Tarpeiam ducere Plebem,
Et vafra conſutis ora mouere dolis,
Iuſſus ab irato dependere Cæſare pœnam eſt,
Vanaq; vindicibus dicta piare rogis:
Et titulum præferre necis: Qui vendere fumos
Sueuit, eum in fumos Cæſar abire iubet.
Si tali ſibi ducta foret ſub Cæſare vita,
Quantus iampridem tu, Line, fumus eras?

LXIX.

Ad Pictorem, qui menſæ muliebri vinum appinxit.

Depingis geminam duplici cū Sigmate menſam,
Inde tuæ menſam Coniugis, indè tuam,
Sde

Sed Cyathis tua mensa caret; Muliebris abũdat:
An tua te, pictor, pingere mensa docet?

LXX.

In Pictorem imperitum.

Iussus erat Vernæ gemmantia tempora Floræ,
Pictor, & æstiuæ pingere rura plagæ.
Pinxit Anum medios & flores inter & hortos
Ex æstate mihi facta videtur Hiems.

LXXI.

Mensis October, cum insignibus, pictus à paupere Pictore.

Vitiferam prędatur humũ, Bacchumq; triũphat.
Ebriaq; in prælo prælia Mensis habet.
Sed sitit in madida Pictor siccissimus arte;
Iam, puto, picturis inuidet ille suis.

LXXII.

Græcis Adramyttenis, Petrus Latinus Episcopus præficitur.

Quà quondam vberibus læta inter Gargara pratis
Ire Saginatas Græcia vidit Oues,
Illac arentes hodie sterilescere Campos,
Et fætam lolijs surgere cernit humum.
Non vetres ea Terra greges; non ostia Caulæ
Tuta peregrinis cernit ab insidijs.
At Romana gregem videt inter pascua tutum
Eminus, & nullis peruium Ouile feris.

Ah?

Ah? quantū est discrimen? ait: Raptoribus omnis
Ecce meus patuit grex, perijtq; lupis.
Ausonius sed nulla timet, grex damna rapinæ:
An quia Pastorem grex habet ille Petrum?
Petrum habet, ò tali duce pascua læta; iubeto
Talem etiam gregibus, Christe, præesse meis;
Audijt optantem Deus; & quo tutior esset
Græcia, Iam Petrum tu quoque, dixit, habe.
Hic Pastore proin' quia gaudet Græcia Petro,
Altera iam fieri tu quoq; Roma potes.

LXXIII.

De Heliotropio, solari flore.

Flos ego, Pæstani non vltima gloria prati,
Et Corcyreo regulus in nemore,
Nomen ab Agnato Phœbi traho sidere; præ quo
Narcissi nollem nomen inesse mihi
Illud ego comitor, nullo tamen impete, sidus,
Cœlumque obtutis metior omne meo.
Nunquam Memnonio sine me eluctatur ab Ortu
Nec subit Occiduus me sine Phœbus aquas.
Dum tamen illius passus sine passibus æquo,
Nunquam è Natali pes mihi cedit humo.
Quod nisi Terra pedes pedicis includeret; olim
Stellatos traheret totus ad vsq; choros.
Sublimi Cursum quid Solis in æthere quærunt
Astrologi? hic humili in flore videre queunt.

Ad

LXXIV.

Ad Martinum ſacræ Antiquitatis ſedulũ Aſſertorẽ.

Si qua Prometheæ viuunt monimenta Senectæ,
Si qua latent ſera ſcruta refoſſa manu:
Si quis adhuc Baculus, veterumue Cucurbita re-
Aut aliquod Senij littera Nomen habet, (ſtat,
Quæritur, & Libycis hodie contenditur aruis,
Atq; Corinthiaco iam magis ære placet.
Non ita captatur Phryxæi lana Draconis,
Non ita de Perſis eruta præda iugis
Iſta profanatas ſequitur ſi gloria Tricas,
Et prodeſt Apinis vana ſenecta ſuis:
Cœleſtes ſtudio meliore inquirere chartas:
Et ſacra maiorem poſtuma habere libet.
Tu Martine, locis illa omnibus omnia dudum
Siue iubes Orbi reddere, ſiue iuuas.
Nam veneranda tibi ſtudium eſt gentile vetuſtas
Viſq; tuis ſimiles moribus eſſe libros.
Sic tu de Priſcis, & de te Priſca merentur;
Et quia priſca legis facta, legenda facis.

LXXV.

De Caupone Lugdunenſi.

Vina Falerna dolo vitiarat Caupo, meracos
Lymphato ſolitus fonte rigare cados.
Hoc ſtudio corraſit opes; quibus omnibus illi
Penſilis è collo farta Crumena fuit.

Fortè

Fortè sui securus iter carpebat hic, vndis
Gallus vbi patrijs littora lambit Arar:
Cum prædatori conspecta Crumena volucri,
Maturæ visa est esca futura fami.
Miluius ergo tuens properati fulminis instar
Vngue graues loculos insidiante rapit.
Sublimisque iterum rapta citus auolat esca,
Oraque in erepta tentat adunca dape.
Restitit indomitum rostris luctantibus aurum,
Vncatosq; tenax lusit aluta pedes.
Ergo iterũ rostro loculos, iterũ vngue retentat;
Atq; iterum rostro nil agit, vngue nihil.
Quare onus omne fami dum sentit inutile, rostro
Impatiens totum vindice damnat onus.
Iratoque grauem dimittit ab vngue crumenam,
Et medijs pondus nobile mergit aquis.
Iuris amans Auis ista fuit: Nam Iudice Miluo
Quas Vndæ dederant, Vnda recepit opes.

LXXVI.

De Voluptate profana.

Turba Medusæi capitis speculata. Chelydros,
Pœnas aspecto Gorgonis ore dedit
Nam simul ac formæ deformia viderat Ora,
Amisit formæ quilibet Ora suæ.
Cernis, vt exãgues ibi tollant Marmora vultus?
Tendat & exanimes muta figura manus?

Ante

Ante homines fuerant; nūc in mera ſaxa Meduſæ
Aſpectis homines diriguere comis.
Terra, voluptatis mala quid mihi gaudia ſuades?
Creditur illa oculis eſſe Meduſa meis.
Si ſpectaro, Silex ſpectata reddar ab illa;
Ne Silicem me ergo reddat, ero ante Silex.

LXXVII.

In Iudam, malum Mercatorem.

Impius inſontem quo vendidit ære Magiſtrum
Hoc laqueum Iudas quæſijt ære ſibi.
Si ſperare lucrum Mercator ſtulte volebas.
Vendendus laqueus, Chriſtus emendus erat.

LXXVIII.

Ad Militem, Chriſto laqueum inijcientem.

Quid laqueum properas alieno imponere collo?
Seruandum neſcis eſſe monile tuo?

LXXIX.

Ad Academiam Herbipolenſem, cum Dilingana concordem.

Muſarum domus, & Politiorum
Sedes nobilis artium: Iuuentam
Quæ fræno regis; atque Apollinari
Ornas belligeros honore Francos:
Seu dici titulo latiniori
Artaunum cupis, & vetuſtiori;
Seu, (quod gratius eſſe ſuſpicamur)

Mauis Herbipolis recente vocis
Mutatæ titulo vocari: Adesto,
Atque à Collibus vuidis amœni
Vultum auertere ne grauare Mæni,
Grato lumine paullulum Sueui
Donec littora peruageris Istri,
Illic Aonidum simillimarum
Sedes altera visitur Sororum:
Sedes altera, quæ pari Iuuentam
Hinc freno regit; hinc noua vetustos
Pergit cingere Laurea Sueuos.
Parnassi modò duplicem licebit
Montis dicere Verticem; nec illam
Partem cedere Libero, nec illam,
Dum concordibus illa & illa votis,
Vni seruit Apollini, sed illi
Vni seruit Apollini; impudicis
Qui pro moribus imperat pudicos:
Et per Pierios dehinc Canales
Incestas prohibet meare Lymphas.
Hæc Francos decet, hæc decet Sueuos
Musarum domus vtraque; alterumque
Sedes altera diligit Lyceum:
Dum Phæbus meliorq; sanctiorq;
Musarum chorus, & Minerua, vtroq;
Concordes dominantur in Lyceo.

Ad

LXXX.

Ad Andream, singularem Amicum.

Christus vbi Andream Galilæo in littore vidit
  Squamnigeros inter pandere Lina greges;
Protinus assuetis exscendere iussit ab Vndis,
  Et noua Cœlesti sub duce signa sequi.
Audijt Andreas; piscesq; repente ratesq;
  Et fastiditæ Lina reliquit Aquæ.
Tu cōtrà; neque lina prius, neq; flumina noras;
  Ac nullas prius es suetus habere rates:
Sed simul in Christi vestigia iussus es ire,
  Totus amas pisces, flumina, lina, rates.
Ergo vel Andreas mihi desine porro vocari;
  Vel certè Andreæ lina relinque mihi.

LXXXI.

In funere liberalissimi Principis.

Sæua barbaries cruenta Parcæ
Nunquam Vulnere tot peremit vno:
Nam quo vulnere Principem petiuit,
Omnes barbara Pauperes peremit.

LXXXII.

In Lithum Caluinistam, stomachantem, contra triplicem Hostiam, in Boica monstrari solitam.

Dum sacra Boiarij panduntur Lipsana montis,
  Pandit ter geminos Hostia trina sinus;
Tot mihi cùm pistæ demonstret liba farinæ,

Cur non & Calices Boica monſtrat? ais
Ne Lithe quære; Timet. Nā quos mōſtrare parabat,
Dum Mercatorem te putat eſſe, tegit.

LXX XIII.

De Conradi Imperatoris expeditione pro Cruce recuperanda.

Conradus diadema, regioſque
Tantiſper iubet exulare faſces,
Et ſceptrum procul ire feriatum,
Dum magno pietatis actus æſtu
Per terras ruit inuias, ferumque
Totis Nerea claſſibus fatigat.
Dixiſſes Libycas peti rapinas,
Aut è Memnonijs ſuperba prædis
In Noſtros redigi metalla cenſus,
Aut dites Aſiæ erui fodinas:
Crux tantis petitur ſed vna curis.
Vt quam purpura Cæſarumque faſtus
Condemnauerat antè, nunc adoret.
Sæcli incommoda Commodi, Nerones
Et Flaui furor vltimi, & flagella
Perituri rediuiua Iuliani,
Inſanite; ſuum poteſt Tyrannis
Crux opponere Cæſarem; redite.

De

LXXXIV.

De Godefrido, primo Hierosolymorum Rege.

Hic est ille Syri domitor Tullingus Orontis,
Primus Idumæas qui reparauit opes.
Sestiacæ primus traiecit Bosporon vndæ,
Ferret in Abdaridas victor vt arma duces.
Non illum Phariæ stimularunt iugera glebæ,
Non illum Tyrij barbara præda freti.
Sed Solymæ turbata quies, æuumq; sepulcri
Lugubre, & amissæ trabs inhonora Crucis.
Mox reserauit vbi iusto sacra limina bello,
Ah quoties fusis limina lauit aquis?
Ah quoties inopem ditauit prodigus Aram:
Et trepido captam poplite pressit humum?
Quod meruit primus, primus diadema refugit,
Nec tetigit iussa sceptra recepta manu.
Grande putent alij diademata quærere Reges;
Grandius, in Regno spernere Regna fuit.

LXXXV.

De Manu liberali diuitis defuncti.

Expensis redimi si possent funera numis,
Par erat hac redimi funera posse manu.
Argenti tam larga fuit manus; vnicè vt illas
Duceret esse suas, quas tribuisset, opes.
Et tamen hanc inflexa manũ mors abstulit orbi,
Cœlestesq; illam iussit habere plagas,

Hoc placet, ò Superi: sit mors inflexa, precamur:
Si flecti vellet, sæuior illa foret.

LXXXVI.

Tumulus Causidici celebris.

Qui legum famosus eram, Iurisque peritus,
Causidico gnarus tollere bella foro:
In modica iubeor longùm requiescere tumba,
Heu, lingue, heu famæ flebilis Vmbra meæ
Nil prodest didicisse alias componere Lites:
Nil veteri Leges condere iure nouas.
Intendit Mors lege sua mihi deniq; Litem,
Hei mihi: cur vnam hanc soluere non didici?

LXXXVII.

De Friderici Ænobarbi interitu.

Cum Sueuas traheret Fridericus ad æquora tur-
Cui rubra cognomẽ nobile barba dabat; (mas,
Territa tota sibi diffidere cœperat Eos,
Inq; suis nusquam credere Asyla iugis.
Iam veterẽ Pharos, & Babylonia mænia fastum
Ponere, & imbelles tendere Bactra manus,
Christiadum contrà sibi visa resurgere plebs,
Certa salutiferam vi reparare Crucem,
Nec decepta foret, nisi alienam barbara barbam
Vidisset propera Turba perire Nece,
Vnda fuit, gelido quæ Cydni fluxerat alueo,
Iam dudum in magnos vnda maligna duces,
Obfuit

Obfuit illa olim Pellæo (vt fertur) Alumno,
Membra ibi cui subito diriguere gelu.
Nunc idem peperit Friderico funera Cydnus,
Obruit incautis quem Violentus aquis.
Parcere debuerat Friderico Cydnus eunti,
Sat citò mersisset, cùm rediturus erat.

LXXXVIII.

Ad Richardum Regem Angelorum, in Palæstinam ducentem.

Bella paras Syrijs longinqua Richarde tyrannis
Vt captam plebes asserat Angela Crucem.
O scela ò mores sobolesq; parentibus impar:
Nunc plebs assertas diruit Angla Cruces.
Parcius illa Syras irritant signa cohortes,
Hebræasque mouent parcius illa manus.
Ira Britanna Crucem ferro rapit, & trahit vnco,
Infamiq; petit nostra tropæa ioco.
Et ne qua exemplis insania barbara desit,
Sacrilego sacram damnat in igne trabem.
Parce Richarde Crucem Syriæ subducere: salua,
Hic erat, in Regno nunc perit illa tuo.

LXXXIX.

Ad Pictorem; de Epigrammatis in pura candidaque charta descriptis.

Miraris nullos in versibus esse colores
Pictor: Et in niuco carmina nuda solo:

Caussa tua est. Siquidē Minio qui vellet Apelles
Carmina gratuito pingere nullus erat.
Zeuxida quærebam; fugiebat carmina Zeuxis,
Parrhasium voluit; Noluit ille tamen.
Artificum quare cum Vatem nemo iuuaret,
Auxilium Vati denique fullo tulit.

XC.

De Epigrammatis meis in alba charta descriptis; iuxta aliena colorata.

Albet pagina, candideque velant
Nostri Carminis aream pruinæ;
Nam Vicinia purpurata totas
Pictorum vacuauit vt tabernas;
Ex omni numero omnium colorum,
Duntaxat mihi Candidum reliquit.

XCI.

De iisdem.

Dum crebri simul hinc & hinc Poetæ
Depictis Epigrammatum tropæis
Alter vincat vt alterum, laborant;
Quæris, cur mea Musa nolit vllos
Fronti figere simplici colores?
Sed sola Niue, candidoque totum
Malit claudere carmen Vmbilico?
Dicam. In Pieriæ foro iuuentæ
Carmen debuit esse Candidatum.

De

XCII.

De Fulcone, Rege Hierosolymorum, equi lapsu, occiso.

Tertius Eoi Fulco diadematis hæres,
Et, mea si numerem prælia, primus eram.
Arma rotare Viros docui, docui agmina magnos
Pro Cruce seruanda centuriare duces,
Ac nisi regna forent patrio mihi robore parta,
Regna forent eadem robore parta meo.
Sed dum lætus equo curisque solutus oberro,
Ipse meo victor denique vincor equo.
Vestra quid ò Reges fore funera lenta putatis?
Vt properaret, Equo mors mea vecta fuit.

XCIII.

De S. Ludouico, Rege Gallorum.

Inter Idumeæ Ludouicus damna, potitas
Vt Cruce barbaricas audijt esse manus:
Liligeri abijciens inhonora cacumina serti,
Et trabeam, & Tyrio vellera pota cado,
Quid pæstana iuuent mea me violaria? dixit,
Quid mea gemmato nobilis Aula tholó?
In miseris squallet si Crux mea sordibus; inter
Eoas vertex dum meus ardet opes?
I nitor; i Regum decus, i graue dedecus Aurum,
Nunc alio cultu Regia vestis eget.
Ite Palatini laquearia gemmea tecti,
Tecta crucem captam Sardonychata decent.

Muten-

Mutentur gemmæ vt vinclis, & vincula gemmis,
Detur Gemma cruci; ſed mihi Vincla crucis.

XCIV.

Balduinus Hieroſolymæ Rex, ad Germanos.

Lunatæ peterent cùm Mænia ſacra Phalanges,
Purpuræ oppoſui robur inerme trabis.
Mox oẽs trepidare, pedemq; referre cohortes,
Et fugere obiectam barbara Luna Crucem,
Cur nunquam veſtris fugit à Legionibus illa,
Pannonios hodie cùm populatur agros?
Hæreſis offundit tales, Balduine, tenebras,
Vt nullam videat Thracia Luna crucem.

XCV.

Vrbano II. recuperata; Vrbano III. amiſſa Paleſtina.

Ieſſeiam Vrbano regnante recepimus Vrbem;
(Chriſtus vbi crebram ſanguine lauit humum:)
Natalemq; domum, (teneros vbi Numinis annos
Agnouit trepido bucula flexa genu:)
Et Montem, & magni Lignũ admirabile Mõtis;
Quæq; ſacræ Cuſtos marmora Mortis erat.
Cepimus Vrbano ſimul, inquã, hæc omnia rurſum
Vrbano ſimul hæc omnia perdidimus.
Quid fuerit cauſſæ, ne quærite: Tertius iſte
Inter Pontifices; ille Secundus erat.

De

XCVI.

De S. Ludouico Episcopo, Castitatis Exemplo.

Regina licet imperante, non vult,
Non vult crimine se notare, non vult:
Sed perstat Ludouicus, & potentis
Spernit delicias, minasque Lænæ.
Seu promittat opes; opes abesse,
Et Lydi iubet auri abire gazas.
Seu promittat honorem; abesse honorem,
Et quemuis iubet exulare fastum;
Seu quicquid minitetur illa; quicquid
Proponat, iubeatque, postuletque;
Duro marmore durior, recusat
Illi vendere Corporis pudorem.
Hinc Vermes oculus sepultus omnes
Annis arcuit amplius trecentis.
Hoc planè decet; hoc decebat vnum,
Vt Corrumpere quem nequibat vllus
Reginæ furor impotentis, illum
Nec Corrumpere vermibus liceret.

XCVII.

Tumulus Guidonis, vltimi Regis Hierosolymorum, cum Sancta Cruce capti.

Ille ego Guido fui; Solymi pars vltima Regni,
Heu, magna imperij Guido ruina mei:
Hic vbi Iesseios cinxit diadema Nepotes,
Scep-

Sceptrigerosque diu nutrijt Aula duces.
Hic, vbi presserunt innoxia tempora dumi,
Diuinasque nocens risit Arundo manus.
Hic itidem & gemma cinxi caput altus & auro,
Hic regale mihi dextera gessit ebur.
Victus in Abdario iam denique Marte triũphor
Et sensit casum Crux quoq; capta meum.
Parcite Balduini, Godefridi parcite manes,
Hæc mihi res vestro more cauenda fuit,
Atqui Europæi reges ne parcite: Vobis
De culpis restat pœna petenda meis.

XCVIII.

De expeditionibus veterum in Terram sanctam.

Longa Palestinas cùm iniuria carperet Vrbes,
Seruaque sub Phario fleret Iduma iugo,
Capta peregrinos optabant Mænia cætus,
Neglectasque diu squallida Templa preces.
Et limen, quod Aui tot quæsiuere Patresque,
Tunc Patres cœpit quærere, cœpit Auos.
Et toties genibus signata sacraria flexis.
Et toties vdis tacta sepulcra genis.
Et toties calcata pio vestigia fletu,
Arida tunc longo consenuere situ.
Romanus sed sera Pater pòst quàm induit arma?
Occiduas mittens ad pia bella manus,
Tullingi misere viros, misere Britanni,
Misit

Misit Iapygias Daunia turma rates.
Vidimus Ausonios, ensesq; venire Sicanos,
Et Germanorum vidimus arma ducum.
Tunc solitis iterum viguerunt cœtibus vrbes.
Tunc iterum Tyrio sunt data iura mari.
Tunc iterum Solymi caluerunt marmora busti,
Tunc iterum notas audijt Ara preces.
Maiorum, dices, hæc facta fuere. Fuerunt:
Facta sed hæc cuius posteritatis erunt?

XCIX.

In funere Philippi Cardinalis purpurati.

Ausonij caperes cùm Iura, Philippe, Senatus,
In domino Vestes erubuere suo.
Sed festina tibi cùm stamnia parca secaret,
Emoriente repens pallor in ore fuit:
Et simul in tristem Vestes abiere nigrorem,
Purpureusq; togæ cœpit abesse rubor.
Hinc suus ergo color iam desijt esse Galero;
Nempe suis domino desijt esse color.

C.

In funere Fernandi, liberalissimi Principis.

Pauper ab effosso ditescit turba metallo,
In terræ medios dum solet ire sinus
O vtinam has posset tumuli penetrare fodinas,
Eruta Fernandi plus daret vna manus,

CI.

De Furnio, Prodigi parentis æmulo decoctore.

Furnius à patria non degener indole potor,
Ingenio patriam vicit & Arte gulam.
Singula conuiuis pretiosæ pondera gemmæ
Triuit, & affuso diluit illa mero.
Ipse prior cyathis instare capacibus; ipse
Sardonychata sibi fundere Vina prior.
Mox acies certare duci, vastare dyotas,
Mensaq; gemmato pota madere lacu.
Denique Vina suo quæ quisque ligurijt haustu,
Illa Senatoris singula Census erant.
Furnius hæc adeò fuit inter prandia potus,
Vt, cœnaret vbi, vespere nescierit.

CII.

In Funus Amici, gelidissima hyeme celebratum.

Tinxerunt calidis Veteres sua Funera lymphis;
Debet & hæc aliquis spargere nostra latex.
Quid facimus, glaciata gelu cũ lympha negetur?
Ex oculis haustas Funus habebit Aquas.

CIII.

In furaces Hæredipetas.

Furtiuo manus ardeat Pyropo,
Et rapto gemat, Arca sub metallo,
Et res patria crescat vsque & vsque
Agris addere dum studetis Agros,

Census

Census Censibus, atque inempta raptis;
Non sunt (quid dubitatis?) ista, non sunt,
Etsi creditis esse Iura, non sunt,
Vos Accrescere tunc iubetis Assem,
Iussit tollere Cera cum Trientem.
Expunctus queritur dolendus Hæres,
Quem pro diuite prædio obtinendo
Versu Cera locauerat secundo.
Nam vos Dulcibus inuidi Caducis
Ceram vertitis omnem; & arte magna
Ex Longis facitis breues tabellas.
Sed qui crescere sic iubetis Aurum,
Si rectè memini, iubebit olim,
Vos decrescere, ne timete, Ferrum.

CIV.

Sarmata in foueam mellis prolapsus; & insperatò ab Vrsa extractus.

Lucus Hyperboreá quà proximus aspicit Arcton,
Tardaque pinifero sustinet Astra iugo;
Aerio plaudunt ibi fæta Cubilia partu,
Indigenasque fouet plurima Quercus Apes.
Mellitos inibi sudant loca pinguia succos,
Stillantesq; tegit multa Cauerna fauos,
Nec desunt Ouibus sua, nec sua mulsa Iuuencis,
Sed capit Hybleas Vrsus & Vsa dapes.
Fortè per illa viam carpebat Tesqua colonus,
Ex

Ex aliquo cupiens tollere Mella ſpecu.
Qui nemora ambiguus poſtquã exijt omnia; vidit
Denique odorifero conſita prata thymo.
Vidit; & hæc, inquit redolentis copia floris
Omnia quæſiti proxima Mellis habet.
Indagare iuuat. Vetus haud procul Arbor hia-
Et vetulæ deerat tota Medulla trabi: (bat;
Sed Caua ne nullam retinerent Robora vitam,
Viuus in exanimi ſtipite Cætus erat:
Cætus Apum; magnis qui par Legionibus ibat,
Purpureos Floræ cum popularet Agros.
Dixiſſes Hyblæ nemus omne volare; trabique
Vnius in vacuos omne migrare ſinus.
His patrium faciebat opus Gens innuba cellis;
Condita ſecuro ſic rata mella penu.
At nimio. Quercus demum ſaturata Falerno,
Ebria ſeruatas ferre nequibat opes.
Melleus ergo latex ſupèr exundauit; & altum
In Scrobe fecerunt deflua Mulſa lacum.
Aequa ſolo iam Vallis erat, iam plurima cano
Deſuper in Mellis creuerat Alga, vado;
Sarmata cùm trunci vidit caua robora; & amẽs
Non explorata cœpit adire via.
Iamq; propinquus erat, foueæ cùm captus hiatu,
Induit incautos Rore tenace pedes.
Vtq; pedes magis vtq; genu ſubſidere ſenſit,
Vtq;

Vtq;deinde Femur cedere, deinde Latus,
Territus, ò Superi defendite, dixit: Et inter
Dicta, repentinus fluxit in ora liquor:
Tunc trepidare miser, lentique Coagula mellis
Nil profectura dissociare manu,
Tunc pedibus, totoq; diu contendere trunco,
Aegrumq; ex alto tollere Melle caput.
Sarmata conatus tamen omnia & omnia semper
Hæsit in Hybleis Sarmata mersus Aquis.
Quare vbi fracta sibi succumbere robora vidit,
Instituit externam poscere mersus opem; (gāti
Arua rogat; Nusquā vllus erat. Rogat Astra; ro-
Tendere qui vellet brachia, nullus erat.
Interea bis Phœbus aqua se lauit Ibera,
Cynthia nocturno bis Soror egit equos.
Nullus adhuc spōdebat opē. Tūc mēbra lababāt,
Raucaque defectus fugerat Ora sonus,
Nil, nisi de viuo restabat lacrima vultu,
Cętera semianimum membra Cadauer erant,
Ipse tamen cecinit priùs hunc sibi præfica lessum,
Mortua quàm tumulo conderet ossa suo.
Certè, ait, vt multi tumulo meliore quiescant,
Dulcior est nulli quàm mea tumba mihi.
Dixit, & extremo conuersus ad æthera voto,
Nunc, ait, ò oculis Astra valete meis.
Vos sola ignaris mea pandite funera Gnatis,

Nam vos sola meum Conscia funus habet.
Iamq; oculos clausurus erat, cùm visa repentè
Intremuisse graui stridula silua metu.
Nam fera, nescio quæ, Vicino erupit ab Antro,
Et timuit visam territa silua feram.
Tunc, licet in Mortẽ properaret Sarmata, rursũ
Sarmata fatali mouit ab amne caput.
Monstrũ informe videt. Catulis comitata duobus
E medijs Siluæ prosilit Vrsa rubis.
Et celeri per trita Viæ compendia cursu
Ambrosij visit cognita lustra meri.
Gratuitisque gulam dapibus non parca saginat,
(Nobilis ò qualem pascis Hymette gulam:)
Hic quid agat? dubius clamaret Sarmata? potæ
Opportuna statim cederet esca feræ.
Cessaret? lenti moreretur glutine visci;
Mors habet exequias vtraq; penè pares.
Lenta tamen Mors est in Melle timenda: citatam
Ergo minetur, ait, mitior Vrsa necem.
Sic parat apposito disponere brachia flexu,
Pasta suum in siluas dum fera carpat iter.
Mox vbi daps brutum saturauit Hymettia vẽtrẽ,
Auersumq; lacu cœpit abire specus;
Rusticus extendens è lento brachia visco,
Insidiante capit terga ferina manu.
Hic laqueo captam se credidit Vrsa; suoq;

Impo-

Impositis tergo Vincla coire feris.
Aduocat ergo omni Vires è corpore, donec
Tergi appendice exuat insidias,
Vsq; laboranti tamen imminet hamus & hæret,
Et premit ille magis, quò trahit illa magis.
Visa videre fuit Ceromate delibutos
Ridiculo Pugiles vna Palæstra duos,
Vtque diu paribus certatum est Viribus; hostem
Traxit ab infausto fortior Vrsa lacu.
Sic demum capis Vrsa fugam; sic Sarmata vitã;
Sarmata mellito penè peremptè vado.
I querere, & solis mortem puta inesse Venenis,
Quo gula plus Mellis, plus gula Mortis habet.

FINIS.

INDEX
EPIGRAMMATVM,
Et rerum notatu dignarum.

Ber-

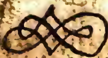
Luciæ

Sabinæ

FINIS.

Marcellus Gonzalez Laguna

In Semin.° Rom.° Conuictor
Cardinalis de Lugo.
1668.

